

1. Bilindiği üzere, okuma ile ilgili alanyazının neredeyse tamamında okumanın psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik bir süreç olduğu vurgulanmaktadır. Okumanın fizyolojik boyutu açıklanırken de görme ve seslendirme üzerinde durulmaktadır.

Dil becerilerinin birbirini etkilemesinin kaçınılmaz olması ve sesli okuma gerçekleştirilirken aslında metne dayalı olarak bir konuşma etkinliğinin gerçekleştirilmesi göz önünde tutulursa öncülde verilen bütün okuma kazanımlarının, öğrencilerin konuşma becerisine doğrudan katkı sunacağı söylenebilir.

Bütün bunlara ilaveten öncülde verilen kazanımları gerçekleştirmek amacıyla sesli okuma faaliyetleri gerçekleştirilebilir. Bu tür okuma çalışmalarında yapılan etkinliklerle öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişeceği konusunda da alanyazın hemfikiridir.

Ayrıca dikkat edilmelidir ki öncülde verilen kazanımlar, 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda "okuduğu metni anlama ve çözümleme" değil "okuma kurallarını uygulama" amacı altında verilmiştir. Okuma kurallarını uygulama kazanımlarının da konuşma becerileriyle doğrudan ilişkilendirilmesi mümkündür. Sözün ezgisine dikkat ederek okumayla standart Türkçe ile konuşma, uygun yerlerde vurgu, tonlama ve duraklama yapma; akıcı biçimde okumayla Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurma, karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuşma, tekrara düşmeden konuşma; sözcükleri doğru telaffuz ederek okumayla kelimeleri doğru telaffuz etme konuşma kazanımları doğrudan ilişkilendirilebilir.

Cevap E

2. Bu soru ÖSYM tarafından iptal edilmiştir.

3. Ortamdaki dinleme engellerini belirleyerek dinleme öncesinde bu engelleri ortadan kaldırmak dinleme becerisini geliştirmek için gereklidir. Böylelikle öğrencinin dinlediğine odaklanması sağlanabilir. Aynı şekilde dinlemenin en temel unsurlarından biri olan dikkatin toplanması/dağılmaması için çalışma, dikkat dağıtan unsurlarla başa çıkmayı öğrenme için çeşitli yollara başvurma her ortamda dinlemenin gerçekleşmesi bakımından oldukça önemlidir. Dinlenenin türünü bilerek bu türe ait bir dinleme tekniği kullanma bireyin dinleme becerisinde ivme kazanmasına katkıda bulunacaktır. Dinleme sonunda değerlendirme yapmak, dinlenenin anlaşılmasına; dinleme becerisinin geliştirilmesine faydalar sunacaktır. Bu değerlendirme dinlenenin içeriği ile ilgili olabileceği gibi bireyin karşısındakinin anlatma becerilerini yahut kendinin dinleme becerisini değerlendirmesine, dinleme sürecindeki güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek diğer dinlemeler için donanımını artırmaya doğrudan katkıda bulunur. Dinlemede doğal sesleri tercih etme her zaman mümkün olamaz ve zaruri değildir. Bu durumda bireyin dinleme faaliyetini bırakması doğru olmayacaktır. Böylesi bir tutum dinlemenin gelişmesine katkıda bulunmayacaktır.

Cevap D

4. Öğrencinin çözümlemeler ve karşılaştırmalar yaptığı, etkileme ve yönlendirme yollarını fark ettiği dinleme türü eleştirel dinlemedir. Empatik dinlemede bireylerin konuşanın yerine kendini koyarak onun anlatıklarını yaşaması söz konusudur; çözümlemeler ve karşılaştırmalar yapılmaz. Seçici dinlemede ise bireyin dinlediklerinde kendisinin duymak istediklerini araması, aradığını dinlemesi konuşmada ilgisini çekmeyen yerleri dinlememesidir. Yaratıcı dinleme aslında bireylerin dinlediklerinden hareketle yeni anlamlar üretmesiyle gerçekleşir. İyi bilinen, anlaşılan, yorumlamalardan yola çıkarak yeni sonuçlara ulaşmak, bir soruna çözüm bulmak gibi çalışmalar yaratıcı dinleme ile gerçekleşir ancak bireylerin konuşmadaki etkileme ve yönlendirmeleri fark etmeye çalışması amaçlanmaz. Bu dinlemede amaç, yeni bir çözüme ve sonuca ulaşmaktır. Katılımlı dinlemede ise bireylerin dinlediklerine yoğunlaşması ve söylenenleri anlamaya çalışmasıdır. Bu süreçte konuşmacının ne söylediğinden çok ne anladığı ön plana çıkar. Böyle olunca dinleyici, konuşmacının duygularını paylaşma ve sorular sorma durumundadır, ondaki etkileme ve yönlendirmeleri fark etmeye yönelmez. Eleştirel dinlemede bireyler çözümlemeler ve karşılaştırmalar yapar, konuşmacıya ve konuya tarafsız yaklaşarak, tutarlılık ve tutarsızlık değerlendirmesi yaparak, mantık süreçlerini aktif tutarak propagandaları, ikna, telkin, yönlendirme çalışmalarını fark eder.

Cevap E

5. Konuşmanın amacına ulaşip ulaşmadığını anlamının en basit yollarından biri soru sormaktır. Bu soruların çeşitli özellikler göstermesi gerekir: Konuyla ilgili olması, dinleyicinin anlayacağı bir şekilde kurgulanması, dinleyiciye yönelik çeşitli ima ve ithamlarda bulunulmaması gibi. Konuşmanın en etkili bölümünün ne olduğunun sorulması ile dinleyicilerin bütünsel bir değerlendirme yapması, beğendiği bölümü diğer bölümlerle karşılaştırması söz konusu olacağından anlamının gerçekleşip gerçekleşmediği kestirilebilir. Aynı şekilde konuşmadan sonra konuşulan konudaki fikrin değişip değişmediği sorularak mukayeseye dayanan, analizi gerektiren bir dinlemenin yapılıp yapılmadığı; böylelikle anlamının gerçekleşip gerçekleşmediği yordanabilir. Konuşma amacı ve ihtiyacının öğrenilmesi ile de konuşmanın amaca götürme ve ihtiyacı karşılama yeterliliği ortaya konacağı için anlama düzeyi saptanabilir. Anlatılanlar hakkında bireylerin sormak istediklerinin sorulması ile hem bireyler katılımlı, sorgulayıcı ve eleştirel bir dinlemeye yöneltildikleri gibi hem de sordukları sorular vasıtasıyla neler anladıkları/neleri açıklığa kavuşturmak gerektiği; nerelerin anlaşılmadığı belirlenebilir, anlaşılmayan yerlerin izahı için fırsat yakalanabilir. Anlaşılamayan yerlerin belirlenmesi ile de anlama durumu görülebilir. Ancak konuşmayı dinlemenin dinleyicilerin harcadıkları çabaya değip değmediğinin sorulması, dinlemeye karşı olumsuz bir tutum geliştirilmesi gibi büyük bir olumsuz tutumun benimsenmesine yol açabileceği gibi, dinlenenin anlaşılma oranını tespit etmekle ilgisi bulunmayan, çoğu kez konuşmacıyı ve konuşmayı hedef alan bir bakış açısının gelişmesine neden olabilir.

Cevap C

6. Tekermeler, içindeki ses tekrarları, dil oyunları gibi birçok farklı kullanım ile bireylerin konuşmalarında akıcılığı yakalamalarına katkı sağlar. Dil kıvraklığı sağlama, dil egzersizleri sunma, sesin ezgisi ve sözün ezgisine dikkat ederek konuşma, uzun kelime birlikteliklerini ve cümleleri sıralama gibi birçok fizikî ve zihnî etkinlik tekerlemelerle gerçekleştirilebileceği için bu türün bireylerin akıcı konuşmalarına seçeneklerde sıralanan diğer türlere nazaran daha çok katkı sağlayacağı söylenebilir.

Cevap A

7. Okuduğunu anlamakta zorlanan ve okumayı sevmeyen bir öğrenci öncelikli olarak "okumaya heveslendirilmeli"dir. Bunun içinde öğrencinin ilgi ve yaş düzeyine uygun kitaplar önerilmeli, çeşitli olumlu pekiştiriciler kullanılmalıdır. Bunun dışında öğrenciye "okuma kuralları kazandırılmalı"dır.

Cevap B

8. **Göz atma** bir metin hakkında kısa sürede genel anlamda bir sonuca ulaşmak, değerlendirmede bulunmak ya da aranan bir bilgiyi fark etmek için kullanılan okuma tekniğidir. **Tahmin etme** tekniği ise özellikle metnin belirli bir bölümünden sonrasında anlatılacaklar hakkında fikir yürütme, bu yolla dikkati artırma ve anlamayı destekleme için kullanılır. **Ezberleme** hafızayı geliştirme, bilgi dağarcığını zenginleştirme, etkileyici bir konuşma becerisi için bilgi birikimi oluşturma, estetik kaygılar, kelime hazinesini geliştirme vb. farklı gerekçelerle metni unutmamak amacıyla zihne taşımaktır. **Sesli okuma** ise metni güzel ve etkili bir şekilde seslendirme amacıyla kullanılır. Verilen seçenekler içinde metindeki önemli bilgi ve düşüncüyü seçme becerisini kazandıracak olan teknik not almaktır.

Cevap A

9. Okuma belli bir sürece bağlı olarak gerçekleşir. Bu süreçte önce harfler ve sözcükler görülür, yazılar ve görseller beyne iletilir. Okuduğunu anlama sürecinin doğru tamamlanması için, okunan metinde yazım, noktalama ve dil bilgisi kurallarına uyulmuş olması gereklidir. Buna göre; A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler okuduğunu anlama sürecinde gereklidir. Metinlerin taranarak okunması ise okuduğunu anlama sürecinde çok gerekli değildir, bu tür okumalar özellikle hızlı sonuç elde etmede kullanılabilir.

Cevap C

10. Yazma konusunda araştırmanın yapılması öğrencinin ele alacağı konuyla ilgili bir tarama yapmasıyla başlar, farklı bilgileri birleştirme ve nihayetinde kendi yargılarına ulaşması ve onu yazısına yansıtmasıyla tamamlanır. Yazma konusunda araştırma yaparak birey, ele alacağı konunun bütün boyutlarını görme imkânı yakalar ve konuya nereden başlayacağını, duygu ve düşüncelerini nasıl geliştireceğini ve sonlandıracağını tasarlama fırsatı yakalamış olur. Ayrıca araştırma yapmak öğrencilere bazen bir fikri dahi olmadığı bahislerde birçok bilgi ve bakış açısı kazandırır ve bu konuyla ilgili yazma eyleminin ne kadar sürede tamamlanabileceği hakkında da kuvvetli bir ipucu verir.

Görüleceği üzere yazma konusuyla ilgili araştırma yaparak bir öğrencinin hem içerik hem de süre açısından belirli bir plan gerçekleştirmesi söz konusudur.

Yazma konusu hakkında araştırma yapmak, yazma kurallarını uygulama, yazım ve noktalama kurallarını uygulamaya şekil ve tür bilgisi açısından sınırlı bir katkı sağlayabilir, araştırma sürecinde belki farklı türlerde metinler okuma imkânı yakalaması yahut araştırmasıyla elde edebileceği farklı bilgi ve duygulardan hareketle farklı türlerde metinler oluşturmaya kaynaklık edecek birikime sahip olabilir. Ancak öğrencilerin farklı türlerden metinler oluşturmaları için yapılan bütün faaliyetlerde onlara ilkin farklı türden metinler okutturulur ve aynı/farklı konuların metin türlerine göre nasıl farklı bir şekilde işlendiği üzerinde durulur ve metin türlerinin özellikleri incelenir. Onlardan metinlerin konusuyla ilgili araştırma yapması değil, aynı konuyu ele alan farklı türlerde metinler bulması istenir.

Öğrencilerin kendi yazdıklarını değerlendirmesi, yazma kuralları, yazma yöntem ve teknik bilgisi ile metin türüne ait donanımın işe koşularak mukayese edilmesiyle gerçekleşir. Bu değerlendirme farklı yolları olabilir. Ancak yazılacak konuyla ilgili araştırma yapılması öğrenciye kendi yazdıklarını içerik ya da şekil açısından değerlendirme amacından çok, yazının içeriğinin bilmesi ve yazma eylemini planlaması amacıyla gerçekleştirilir.

Cevap B

11. Sorunun öncülünde verilen örnek durumda, öğretmen tahtaya bir kelime vermiş ve öğrencilerden bu sözcüğün kendilerine hangi sözcükleri çağıştırdıklarını yazarak bunlarla ilgili metin oluşturmalarını istemiştir. Bu örnek, alanyazında yaratıcı yazma çalışmaları için verilen süreç örnekleriyle birebir örtüşmektedir. Bu yazma yoluyla öğrencilerin yazma teknikleri ve yaratıcılıklarını gerçekleştirmeleri amaçlanır ve yaratıcı yazma çalışmalarında belirlenen konu boş, beyaz bir kağıdın ortasına yazılır. Çağırışım yoluyla bilinçaltında olan konuyla ilgili her şey, o konu etrafındaki boş kısımlara yazılır. Bilinçaltından çıkan kelimeler alt alta sıralanır ve kelimeler arasında bağlantı kurulur. Herhangi bir noktaya gelindiğinde konunun hangi yönde ele alınacağına karar verilir. Öğrenciler yaşadıklarından, düşündüklerinden ve hayal ettiklerinden hareketle bu yazma eylemini gerçekleştirirler. Görüleceği üzere alanyazında verilen süreç örneği ile öncülde verilen örnek büyük oranda birbirine benzemektedir.

Eleştirel yazmada konunun sınıf gündemine alınarak tartışılması ve öğrencilerin konu hakkındaki düşüncelerini olumlu olumsuz yönleriyle ve tarafsız bir yaklaşımla ele almaları söz konusudur. Güdümlü yazmada ise öğretmenin bir konu hakkında öğrencileri bilgilendirmesi ve konunun tartışılıp değerlendirilmesinden sonra öğrencilerin edindikleri bilgiler doğrultusunda duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade etmesi beklenir. Kontrollü yazmada ise öğrencilere örnek bir metin verilmesi, öğrencilerin metindeki anahtar kelimeleri bularak yeni bir metin oluşturması; bir paragrafı oluşturan cümlelerin yerlerinin değiştirilmesi ve öğrencilerin bunları anlamlı bir şekilde sıralaması; hazır sorular verilen cevapların bütünlük içerisinde birkaç paragraflık metin oluşturulması ile kelimelerin, cümle yapılarının ve ifade kalıplarının Türkçenin kurallarına uygun şekilde yazılması amaçlanır. Serbest yazma çalışmalarında ise öğrencilerin bir konu seçmeleri ve hiçbir tür sınırlaması olmadan bu konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini yazarlar.

Görüleceği üzere örnekte verilen uygulama yalnızca yaratıcı yazma çalışmalarında gerçekleşecektir.

Cevap A

12. Planlı yazmada, taslak oluşturma aşamasında konu belirli açılardan sınırlandırılır, yazma eylemindeki amaç netleştirilir ve yazının ele alacağı ana maddeler ve başlıkları düzenlenir. Konuyla ilgili araştırma yapma hazırlık aşamasında gerçekleştirilir. Diğer seçeneklerde sunulan metni yazma, düzeltme ve yayımlama gibi aşamalar yazma esnası ve sonrasındaki eylemlerdir.

Cevap B

13. Konuşmada sözcük ve cümledeki ton değişikliklerinin tümüne ezgi denir. Vurgu, kelimelerin farklı hecelerine vurgu yapılmasıdır ve konuşmadaki doğallığın oluşmasında büyük bir paya sahiptir. Tını, sesin çıkarılışını, sözün söylenişini diğer seslerden ve sözcüklerden ayırt etmeye yarayan ses özelliğidir. Durak ise hem konuşmacının soluk almak hem de ifadelerindeki anlamı netleştirmek amacıyla yaptığı ses kesintileridir. Ulama ise konuşmada art arda gelen kelimelerden birincisinin sonundaki ünsüzün, ikincisinin başındaki ünlüye ses bakımından bir hece oluşturacak biçimde bağlanarak söylenmesi, bağlanmasıdır.

Cevap A

14. Ünsüzler boğumlanma noktalarına göre şu şekilde sınıflandırılır:

- Çift dudak ünsüzleri: b, m, p
- Diş - dudak ünsüzleri: f, v
- Dil ucu - diş ünsüzleri: d, n, s, t, z
- Diş eti - damak ünsüzleri: c, ç, j, ş
- Damak (ön-art) ünsüzleri: g, ğ, k, l, r, y
- Gırtlak ünsüzü: h

Görüleceği üzere aynı boğumlama noktasında olan sesler seçeneklerde yalnızca c, ç, j, ş ile verilmiştir.

Cevap D

15. Dilimizdeki edatların bir bölümü fiil veya isim köklerine getirilen eklerin kalıplaşmasıyla oluşmuştur. Buna göre A seçeneğindeki "sonra (<son+ra)", B ve D seçeneklerindeki "önce (<ön+ce)", E seçeneğindeki "-ten başka (<baş+ka)" edatları isim kökünden türemiştir. C seçeneğindeki "göre (<gör+e)" edatı ise fiilden türemiştir.

Cevap C

16. Parçada I. ve III. cümlelerin yüklemi isim olduğundan (I.de yüklem "var", III.de "sahip") bu cümleler isim cümlesidir. II. ve IV. cümlelerin yüklemi fiil olduğundan (II.de "bakıyor, III.de "olmuş" ve "görmedim") bu cümleler de fiil cümlesidir. Bu nedenle "yüklem türüne göre farklı cümleler" kullanılmıştır. "Tuna kıyısında, tepenin üzeri, kulelerin ikisi" tamlamaları "isim tamlaması"dır. "Bu kuleler, muazzam bir mimari, son yıllarda, bu hâlini" tamlamaları ise "sıfat tamlaması"dır.

"Duruyorsa" < dur – uyor ise

Şimdiki Ek Fiil

Zaman

ifadesi "şimdiki zamanın hikâyesi"yle çekimlendiğinden birleşik çekimli fiildir.

Parçada birleşik kelime yoktur.

Cevap A

17. Edatlar tek başına bir anlamı olmayan görevli sözcüklerdir.

Adla sözcük grubu oluşturabilir:

Dağ gibi bulaşık > sıfat grubu

Rüzgâr gibi geçti > zarf grubu

siz + e göre < yönelme hâlinden sonra yalın hâl, yönelme hâli veya çıkma hâlindeki adlardan sonra gelebilir.

sen + den önce < ayrılma hâlinden sonra

halk için < yalın hâlden sonra gelebilir.

O da senin gibiyd. > Oluşturduğu sözcük

Yüklem grubu yüklem olabilir.

Cevap E

18. A'da "içi dolu pazar poşetleri" > Tamlamanın

Sıfat Belirtisiz İ. T. bütünü nitelenmiş.

B'de, "kullanılmış araç kredisi" >

Sıfat Belirtisiz İ. T.

"kullanılmış" sıfatı; "araç kredisi"yle değil, "araç" sözcüğüyle ilgilidir. Dolayısıyla sıfat yalnızca tamlananla ilgilidir. Bu nedenle tamlamanın bütünü nitelenmemiştir.

C'de, "büyük çınar ağacı" > Tamlamanın bütünü nitelenmiş.

Sıfat Belirtisiz İ. T.

D'de, "soğuk maden suyu" > Tamlamanın bütünü nitelenmiş

Sıfat Belirtisiz İ. T.

E'de, "ünlü ses sanatçısı" > Tamlamanın bütünü nitelenmiş

Sıfat Belirtisiz İ. T.

Cevap B**19. Prag dilbilimi okulu, 1926 yılında Çek dilbilimci Mathesius'un girişimiyle kurulmuştur ve Karcevski, Troubetsky, Jakobson'un katılımıyla genişlemiştir. Çevrenin esin kaynağı Jakobson olarak görülmektedir.**

Kopenhag dilbilimi okulu, Danimarka'da genel dil bilgisi çalışmalarından esinlenerek V. Brøndal, Hjelmslev ve Uldall tarafından 1931 yılında yeni bir dil kuramı geliştirmek amacıyla kurulmuştur. Amerikan dilbilimi okulu, Sapir, Harris, Chomsky gibi adların ön plana çıktığı, Saussure'un ilkelerine benzeyen ilkelerle kurulmuş olsalar da ondan bağımsız olarak kurulmuş dilbilimi okuludur.

Viyana dilbilimi okulu ise bilgi ve bilim felsefecisi Schlick'tir. Grupta Bergman, Carnap, Feigl, Frank, Gödel, Neurath, Waisman bulunur. 1929 yılında "Dünya'nın Bilimsel Kavrayışı: Viyana Çevresi" adlı bildiri ile kuruluşları ilan edilmiştir. Saussure'un görüşlerinden yararlı olsalar da ona doğrudan bağlanabilecek bir özellikte olmalıydılar.

Ancak Cenevre dilbilimi okulu, Saussure'ün görüşlerine dayanarak kurulmuştur ve üyeleri arasında Şeşe ve Balli vardır. Saussure'ün Cenevre'de verdiği dersleri temel almışlardır.

Cevap C

20. Gönderim ögesi, gönderim ilişkisini sağlayan, metinle ilgili kendilerine ait salt anlamları olmayan ancak diğer ögelerle kurduğu gönderim ilişkisiyle anlam kazanır. Kişi zamirleri, işaret zamirleri, dönüşlülük zamirleri, işaret sıfatları öncül gönderim ögesi olarak değerlendirilirken iyelik ekleri, belirtme ekleri, ilgi ekleri ve kişi ekleri ardıl gönderim ögeleridir. Bu bilgi ışığında soruya bakıldığında ilk dört seçenekteki gönderim ögelerinin öncül, son seçenekte yer alan gönderimin ardıl gönderim ögesi olduğu görülmektedir. Ayrıca ilk dört seçenekte bütün gönderim ögeleri kişi zamirleriyle kurulmuşken son seçenekteki gönderim, sıfat tamlamasıyla oluşturulmuştur.

Cevap E

21. Çocuk kitaplarındaki resimlerin bilgilendirici olması, renklerinin canlılığı, boyutların uygunluğu ve çizgilerin gerçekliği önemlidir. Ancak estetik bir değer taşıması oldukça önemlidir. Zaten çocuk kitaplarındaki resimlerden beklenen de çocuklara estetik duygusu kazandırmaktır.

Cevap E

22. Bir eserde ele alınan "düşünce, olay ya da durum" eserin "konu"sunu oluşturur.

Cevap A

23. Türk edebiyatında çocukla ilgili ilk eserler arasında XVII. yüzyılın ünlü divan şairlerinden biri olan Nabi'nin oğluna öğüt vermek amacıyla kaleme aldığı *Hayriyye*'dir. XVIII. yüzyıl şairi Sümbülzade Vehbi'nin oğluna ahlak ve görgü dersleri vermek için yazdığı *Lütfiye-i Vehbi* adlı mesnevi de çocuk edebiyatı içinde değerlendirilir.

Cevap B

- 24.** Masalların baş kısmında yer alan, dinleyicinin ya da okuyucunun masal dinlemeye çağrıldığı bölümdür. Çağırma kimi masallarda çok süslü, çok sanatlı bir biçimde yapılır. Bu bölümde olağanüstü olaylardan, kalıp sözlerden, söz sanatlarından ve uydurma sözler gibi birçok olgudan yararlanılabilir. Burada tüm bunlardan yararlanılmış ancak atasözlerinden yararlanılmamıştır.

Cevap E

- 25.** Halk hikâyeleri, gerçek ya da gerçeğe yakın olayların anlatıldığı uzun bir anlatım türüdür. Nazım-nesir karışık bir yapıya sahip olması; girişinde kalıp ifadeler bulunması; dili, sözlü anlatmalarda sade ve anlaşılır olmasına rağmen yazma ve basma hikâyelerde klasik edebiyatın etkisinin görülmesi; halk edebiyatının diğer türlerine ait örnekler içermesi halk hikâyelerinin genel özellikleri arasında yer almaktadır. Bazı halk hikâyeleri göçebe hayattan izler taşır fakat halk hikâyeleri bütünüyle atlı göçebe hayatın ürünleri değildir.

Cevap B

- 26.** A, B, C ve D seçenekleri destanın oluşum süreciyle ilgilidir. E seçeneği ise destanın oluşum sürecinden sonraki bir durumun ifadesidir. Bilindiği gibi destanlar bir ulusun geçmişine, kültürüne ait önemli izler taşır ve kimi zaman tarih yazıcılığında kullanılır. Ama bu özelliği onun oluşum süreciyle ilgili değildir.

Cevap E

- 27.** Edebiyatımızın ilk yazılı kaynakları -edebî değere sahip olmaları açısından- *Orhun Yazıtları*'dır. Bugün bile kullandığımız kimi atasözlerinin ilk örneklerini de burada görmekteyiz.

Cevap D

28. XVI. yüzyılın sonu ile XVII. yüzyılın başlarında yaşadığı kabul edilen şair Pir Sultan'dır.

Cevap B

29. Özellikleri verilen kurum Encümen-i Daniş'tir. Fransız Akademisi örnek alınarak Mustafa Reşit Paşa tarafından kurulmuştur. Amacı ileride kurulacak olan üniversitede (darülfünûn) okutulmak üzere Arapça, Farsça ve Batı dillerinde yazılmış eserleri tercüme etmek, Türkçede değişik fenlere ait ihtiyaç duyulan eserlerin sayısını artırmak, Türk dilinin gelişmesine hizmet etmektir.

Cevap A

30. *Bahar ve Kelebekler*, Ömer Seyfettin'in konusunu günlük hayat-tan alan hikâyelerinden biridir. Diğerleri ise konusunu tarihten alır.

Cevap C

31. Ahmet Haşim, şiirinde psikolojisinin ve sanat anlayışının da etkisiyle bireysel konulara ağırlık vermiştir. Özellikle doğa manzara-larına karanlık ve melankoliyi çağrıştıranlar, aşk, ölüm ve kaçış temalarına bolca yer vermiştir. Tarih ise bireysel olmaktan ziyade biraz daha toplumsal içeriklidir. Bu nedenle tarih, Haşim'in şiirin-de ele aldığı temalardan değildir.

Cevap E

32. Garip şiiri vezin ve kafiyei önemsemez, şiirlerinde özellikle şai-ranelikten kaçınırlar ve biçimsel kuralları şiire bir ayak bağı ola-rak görürler.

Cevap D

33. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Âşık olduğunu iddia ediyor-
san aşk derdinden ah edip yakınma ki başkaları sırrından (aşkın-
dan) haberdar olmasın.

Buna göre şair, âşığın aşkını gizlemesi gerektiğini dile getirmiştir.

Cevap A

34. *Harname*'nin Çelebi Mehmed'e mi yoksa II. Murat'a mı sunuldu-
ğu konusunda farklı görüşler olmakla birlikte II. Murat'a sunul-
duğu ağırlıklı kabul görmektedir. *Harname*, Şeyhi'nin kendisine
II. Murat tarafından hediye edilen tımarı (Tokuzlu köyü) almaya
giderken soyulması ve dayak yemesi sonucu yazdığı bir eserdir.
Eserde toplumun kötü yönlerini hicvetmekte fakat, bunu mizahi
bir üslup ile yapmaktadır. Har eşek demektir ve eser, Türk edebi-
yatının ilk fabl örneği olarak kabul edilmektedir.

Cevap E

35. Oldu hevâlar mu'tedil geldi bahâr-ı dil-güşâ

— — • — / — — • — / — — • — / — — • —

Sürsün safâsın âlemin zevk etsin erbâb-ı safâ

— — • — / — — • — / — — • — / — — • —

Verilen dizelerin vezni: "müstef'ilün – müstef'ilün – müs-tef'ilün –
müstef'ilün"dür.

I. mısradaki "du", "di", "rı" hecelerinde; II. mısradaki "bı" hecesinde
"imale" yapılmıştır. Ayrıca II. mısradaki "etsin erbab" arasında da
"ulama" yapılmıştır.

Cevap B

36. Sebkihindi ile ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Bu akım, Türk edebiyatına XVII. yüzyılda girmiş, en güçlü örnekleri ise XVIII. yüzyılda verilmiştir. Bu nedenle E seçeneğindeki bilgi yanlıştır.

Cevap E

37. Bendin uyak düzeni "aaxa"dır. Ayrıca soru kökündeki "dört mısralık tek bent" ifadesi de rubainin özelliklerindendir.

Cevap C

38. "Dîdâr-ı hürriyyet" tamlamasının karşılığı "hürriyetin yüzü"dür. Bu ifadede, hürriyet canlı bir varlığa benzetilmiş ancak özelliğin asıl sahibi olan varlık (kendisine benzetilen) söylenmemiştir. Kendisine benzetilenin söylenmediği istiare türü de "kapalı istiare"dir.

Cevap E

39. "Sagu", İslamiyet öncesindeki "ağıt"ın; "sav", "atasözünün"; "koşuk" da "koşma"nın karşılığıdır. "Kojan" Altay Türkçesinde "şarkı, türkü" anlamına gelir ve İslamiyet öncesinde kullanılmıştır. Bunun İslamiyet sonrası karşılığı ise "şarkı"dır.

Şlok / Şloka ise aslı Sanskritçe olan ve eski Türk şiirinde kullanılan "övücü manzume" anlamındaki bir terimdir. Dolayısıyla taşlama ile bir ilgisi yoktur.

Cevap C

40. Soruda verilen türlerin olağanüstülükler içermesi ve aklın sınırlarını zorlayan masalımsı havası bu türleri "sürrealizm"le ilişkilendirir.

Cevap D

- 41.** Yapılandırmacı yaklaşıma göre dil bilgisi öğretiminde dil becerileri temel alınarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesine odaklanılır. Dil bilgisi öğretimi de yapılandırmacı yaklaşımın bütün uygulamalarında olduğu gibi öğrencinin etkin olduğu öğrenmeleri sağlayan etkinlikler yoluyla gerçekleştirilir. Dildeki her birimin anlama katkısı araştırılır ve işlevleri üzerinde durularak dil bilgisi birimlerinin bağlama katkısı sorgulanır, araştırılır. Dilin etkili ve doğru kullanılması amaçlanır. Ancak dil bilgisi öğretiminde yapılandırmacı yaklaşım içerisinde kesinlikle dil kurallarının öğretilmesine ağırlık verilmez. Kuralların ezberlenmesi istenmez, sezilmesi ve doğru ifade yapıları içerisinde etkin kullanılmasına çalışılır.

Cevap A

- 42.** Örnekte verilen etkinlikle öğrencilerin sıfatların kelime grubu ve cümle içerisindeki görevlerini görmelerine yardım edecek, sıfatların işlevlerini fark etmelerine katkıda bulunabilecek bir uygulama gerçekleştirilmektedir. Öğrencilere belli bir kural verilmemiş, bu kuralın kavranmasına yönelik çalışma yapılmamıştır. Cümle ya da kelime grubu analizine girilerek kelimelerin kelime grubu içerisindeki görevleri çözümlenmemiştir. Kurallar öğrencilere ezberletilmemiştir. Farklı kurallar ve birimlerin birleştirilmesi istenmemiştir. Görüleceği üzere öğretmen, öğrencilerinin sıfatların işlevlerini sezmelerini istemektedir.

Cevap B

- 43.** Öncüde verilen uygulama öğretmenin genelden hareketle özele ulaştığı bir faaliyettir. Konu genel hatlarından, temel görevlerinden başlanarak anlatılmış, daha sonra detaylandırılmıştır. Özelden genele bunun tam aksidir. Sezdirmede ise öğretmenin böylesi bir açıklama yapması söz konusu değildir, öğrenciler kendilerine sunulan örneklerden hareketle sıfatların özelliklerini fark ederler. Çözümlemede ise kelimeleri türleri ve görevleri açısından ayırtarak inceleme söz konusudur.

Cevap A

44. Bir öğretmenin, öğrencilerine "edebiyat, eser, rehber, telaffuz, mesaj, mektup" gibi Türkçe kökenli olmayan kelimeleri kullanmalarını söylemesi "Diller arasında kelime alışverişi olabilir." yargısıyla çelişir.

Cevap C

45. Öncülde yer alan metinde farklı metinlere yönelik gönderimler bulunmaktadır, ayrıca bahsi geçen yerlerle ilgili öğrenci bu metinden hareketle bir okuma faaliyetine girişebilir, okuyacağı metinle bu metni ilişkilendirebilir, karşılaştırabilir. Metinde belirli bir coğrafi alandan bahsedilmektedir. Öğrenciler bu metne, bahsi geçen yerlerle ilgili görsel ekleyebilirler yahut görsel bir anlatıma yaklaşmak için betimleme cümleleri ekleyebilirler. Paragrafta yer alan metinle ilgili yazarın ifade ettiği düşünceler özetlenebilir, bu metinden hareketle Konya Havzası ile ilgili çeşitli çıkarımlara ulaşılabilir. Ancak bu metinde Konya Havzası'nın kendine has güzelliği üzerinde durulmakta, oradaki bozkırlaşma kötü bir durum olarak ele alınmamaktadır. Bu nedenle öğrencilerden, paragrafta bir güzellik olarak ele alınan duruma yönelik, orada bir sorun olduğu varsayımıyla çözüm üretme çalışmalarına girişilmemelidir. Böylesi bir çalışma metin yazarının aktarmak istediği duygu ve düşüncelerinin önemsizleşmesine, ele aldığı konunun çok ötesinde bir sorunun çözümüne girişilmesine yol açabilir ve metindeki özgün duygu ve düşüncenin kaybolmasına neden olabilir. Bu nedenle metinle ilgili çözüm üretme yapılmamalıdır.

Cevap E

- 46.** Bir resimden, bir müzikten hareketle yazma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi “duyulardan hareketle yazma”dır. Yaratıcı yazmada bireylere verilen kelimelerden çağrışımlar üretmeleri ve bunları bütünlük içerisinde vermeleri istenirken serbest yazmada konu ve tür sınırlandırılması yapılmaz. Grup olarak yazmada bireyler, verilen konunun farklı yönlerini ele alan, kendi oluşturdukları yazıları iş birliği içerisinde bir araya getirerek bütünlük arz eden bir metin oluşturmaları söz konusu iken kontrollü yazma ile dil bilgisi kuralları, anlatım kalıp ve birimlerinin kavranması için öğretmeni süreç içerisinde kontrolüyle gerçekleştirilen kimi kez paragrafların yerleri değiştirilerek öğrencilerden bunları anlamlı bir şekilde birleştirmelerinin istendiği çalışmalar gerçekleştirilir. Öncüde verilen uygulama bu nedenle yalnızca “duyulardan hareketle yazma” ile ilişkilendirilebilir.

Cevap D

- 47.** Öğrencilerin okuduklarını kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetlemesi ancak yazma ya da konuşma becerilerini işe koşması, anlatım yollarından birini seçmesi ile gerçekleşir. Özetleme bir anlatma işidir, ister yazılı ister sözlü olsun. Bu nedenle bu kazanımın konuşma ve yazma ile ilişkisi önemli bir derecedir. Ancak diğer seçeneklerde yer alan kazanımlar yoğun bir şekilde yalnızca bir dil becerisine yöneliktir ve diğer dil becerileriyle olan ilişkisi okuduklarını özetlemedeki kadar yoğun değildir.

Cevap C

- 48.** Alanyazın incelendiğinde yapılandırmacı dil öğretimi yaklaşımının temel savları olarak "bireylerin dili öğrenmesinin çevresiyle kurduğu etkileşimlerle gerçekleştiği, bu etkileşimle yeni bilgileri öğrendiği ve zihinsel gelişiminin sağlandığı, dil öğrenmenin sadece zihinsel gelişimine değil, sosyal ilişkilere de bağlı olduğu üzerinde durulmaktadır. Ayrıca dilin doğası ve işlevleri zihinsel gelişimin bir parçası olarak görülmekte, çocuğun dil becerilerini geliştirmeden öğrenmesi ve dünyayı anlamlandırmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım bu savunuları ile seçeneklerde sunulan diğer yaklaşımlardan ayrılmaktadır.

Cevap E

49. Öğretmenin öğrencilerin sunumları esnasında yaptığı, onların çeşitli konuşma kurallarını yordadığı değerlendirmede kullandığı ölçme aracı gözlem formudur. **Sözlü değerlendirmede** kuralların kullanılmasının gözlenmesi değil, içerik ve sunum üzerinde durulur. **Ürün değerlendirmesi** sunum yapıldıktan sonra bizzat sunumun kendisine yöneliktir ve süreç değerlendirmesi dikkate alınır. **Kontrol listesinde** etkinliğin aşamaları saptanır ve o aşamalarındaki davranış envanterinde “gözlendi” ya da “gözlenmedi” işaretlenir. **Görüşme formu** ise yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış olabileceği gibi görüşmede ele alınacak konuların, soruların yer aldığı formun doldurulmasıyla sağlanır. Bu nedenle öğretmenin yaptığı değerlendirme **gözlem formunun** ölçme aracı olduğu bir değerlendirmedir.

Cevap C

50. Öğretim en her ay sonunda düzenli olarak öğrencilerin dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini gözlemlemekte ve öğrencilerini değerlendirmektedir. Burada bir üründen ya da bitmiş bir çalışmanın sonucunun değerlendirilmesinden bahsedilmemektedir. Dil gelişimi devam etmekte, öğretmen bu gelişimi gözlemlemektedir. Başlangıç değerlendirmesinde öğretmenin, öğrencilerin dil becerilerini başından itibaren gözlemlemesi söz konusu olamaz. Öğretmen bu değerlendirmesinde yalnızca süreci değerlendirmektedir.

Cevap B

- Öğrencinin yaşamında elde ettiği birikimleri okuma ve dinlediğini anlama sürecinde kullanması, yaşamı ile okunan metin arasında bağ kurması beklenir. Önceki okunan kitaplardan ve yaşamdaki olaylardan elde edilen deneyimler kullanılarak ön bilgiler harekete geçirilerek okunacak kitapların anlaşılabilirliği artırılmaya çalışılır. Soruda verilen bilgiler ön bilgileri harekete geçirmeyi işaret etmektedir.

Cevap A

- Balık kılçığı tekniği aslında bir kavram haritasıdır. Balık kılçığında dinlenen veya okunan bir metinde ortaya konan problemin nedenleri ve alt nedenleri belirlenmeye çalışılır. Daha çok kavrama düzeyinde yorumlamalarda kalınır. Üst düzeye çıkılamaz. Ancak problemin çözümler bulma yoluna gidilmez. Bu soruda Türkçe dersinin kendine özgü metinle öğretim uygulaması kullanılarak “dinlenen bir metindeki olaya ilişkin çözümler üretme” ifadesi doğru yanıt olarak verilebilir. Çünkü dinlediğimiz bir filmdeki olayı zaten filmde öğrenmişizdir ve o filme zaten var olan çözümler izleyici tarafından ortaya konur. B seçeneğinde verilen “farklı çözümler üretir” ifadesiyle verilmek istenen kavrama düzeyinde, izlenen metni anlayıp metne göre çözüm oluşturma söz konusudur. Yani metni daha iyi anlamak için izlenen metindeki nedenleri ve alt nedenleri belirlemektir.

Cevap B

- Dinleme zihinsel ve fiziksel boyutlardan düşünüldüğünde işitme, anlama ve zihinde yapılandırma olarak üç boyuttan oluşur. İşitme, anlama ve anlaşılanları ön bilgilerle bütünleştirme becerisi dinlemenin hem zihinsel hem de fiziksel boyutlarını içine alabilir. I ve III. öncüller daha çok zihinsel boyutunu oluşturur. II. öncüldeki işitme, anlama ve anlaşılanları ön bilgilerle bütünleştirme, dinlemenin daha çok zihinsel ve fiziksel boyutunu oluşturur.

Cevap B

4. “Konunun çerçevesini belirleme” konuşma öncesi gerçekleştirilen bir etkinliktir, diğer seçeneklerde verilenler konuşma esnasında gerçekleştirilecek etkinliklerdendir.

Cevap A

5. Bu soruyu çözerken öğrencinin okuma sürecinde çevresindeki kişilerle işbirlikli okuma yapabilmesi dikkate alınmalıdır. Okuma tiyatrosu, sesli okuma ve söz korusu okuma tekniklerinde, sınıftaki öğrencilerin birlikte okuma çalışması yapmaları onların konuşma becerilerini de geliştirdiği söylenebilir.

Cevap C

6. Okuma sonrasında uygulanan etkinlikler, metnin derinlemesine analiz edilmesi, metinden yapılan çıkarımların değerlendirilmesi ve birleştirilmesi, özetleme, öğrenilen bilgilerin gerçek hayattaki geçerliliğini denetleme, öğrenilenlerin kalıcılığını sağlama, metinle ilgili sorulara cevap verme ve metin hakkında tartışma amacıyla kullanılmaktadır. Ancak A ve C seçeneği daha çok okuma öncesi etkinliklerdir; D ve E seçenekleri ise daha çok okuma esnasındaki etkinliklerdir.

Cevap B

7. Yapılandırmacı yaklaşıma göre okuma becerisine yönelik çalışmalarda ön bilgiler harekete geçirilerek okuma yapılır. Okuyucu ön bilgilerinden hareketle metni anlamlandırmaya çalışır.

Cevap E

8. D seçeneğinde verilen “bilgilendirici metinle öyküleyici metin aynı hızda okunmalıdır” bilgisi yanlıştır. Bilgilendirici metinler daha çok tartışmacı ve açıklayıcı bir anlatıma yazıldıkları için öyküleyici metinlere oranla daha yavaş okunmalıdır.

Cevap D

9. Parçaya göre yazarın metinde ne anlattığının açıklanmasını isteyen Türkçe öğretmeni “Metindeki örtülü anlamaları bulur” kazanımını gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir.

Cevap E

10. Örnek metinden hareketle cümleleri mantıklı bir sıraya koyarak o paragrafı yeniden oluşturmak kontrollü yazma yöntemi kullanarak yapılabilecek bir etkinliktir. Dil bilgisi çalışmalarına da katkı sağlayacak bu yöntemde farklı uygulama süreci desenlemeleri yapılabilir. Öğrenciler yazma çalışmasında bulunurken öğretmen yazılı anlatımları dil bilgisi yönünden inceler.

Cevap E

11. Öğrencilerin yazılı anlatımları değerlendirilirken başlık, anlatım biçimi, üslup, anlam bütünlüğü, yazım kuralları, cümlelerin kuruluşu ve dil bilgisi önceliklidir, öğrencinin ne kadar zamanda yazdığı değerlendirmede ön plana çıkmaz.

Cevap D

12. Türkçe dersinde yazma becerisine yönelik çalışmalar yapılırken metin türü, işlenen kazanıma ve öğrenci özelliklerine göre değişiklik göstermelidir. Öğrencilerin kendilerini yazılı ifade edebilmeleri için bir ortam ayarlanmalı, ilgi çekici konular belirlenmeli, öğrencilerin farklı yöntem ve tekniklerle yazmalarına fırsat verilmeli, ailelerle iş birliği yapılmalıdır.

Cevap B

13. Verilen seçeneklerdeki eserleri ait oldukları tarihî Türk diline göre eşleştirirsek:

- A) *Kutadgu Bilig* - Karahanlı Türkçesi
Altun Yaruk - Uygur Türkçesi
- B) *Tonyukuk Yazıtı* - Göktürk Türkçesi
***Nehcü'l-Feradis* - Çağatay değil Harezmi Türkçesi**
- C) ***Muhakemetü'l-Lugateyn* - Harezmi değil Çağatay Türkçesi**
Tazarrunname - Osmanlı Türkçesi
- D) *Risaletü'n-Nushiyye* - Eski Anadolu Türkçesi
***Garibname* - Kıpçak değil Eski Anadolu Türkçesi**
- E) ***Harname* - Çağatay değil Eski Anadolu Türkçesi**
Çaştani Bey Hikâyesi - Uygur Türkçesi

Cevap A

14. Ünlü daralması "e, a" düz-geniş ünlüsüyle biten fiillere ya da "-me/-ma" olumsuzluk ekinin üstüne "-yor" eki geldiğinde bu düz-geniş "e, a" ünlülerinin daralarak "ı, i, u, ü" olmasıdır. Buna göre, "gizliyormuş (<gizle-yor), başlıyor (<başla-yor), oynuyorum (<oyna-yor), dinliyorum (<dinle-yor)" fiillerinde daralma olmuştur, "taşıyorum (<taşı-yor)" fiilinde daralma olmamıştır çünkü fiil zaten dar ünlüyle (ı) bitmektedir.

Cevap B

15. Türkçedeki çekim ekleriyle ilgili olarak verilen,

A) İyelik ekleri sonraki adı önceki ada bağlar: Ali'nin ev-i, senin yol-un

B) Hâl ekleri (-i, -e, -de, -den) eklendikleri adları genellikle fiile bağlar: işi bitirdik, işe gitti, işte karşılaştık, işten çıktık.

C) Çatı eki (-i, -n, -ş, -r, -t, -dır) olumsuzluk ekinden önce gelir: yap-ıl-ma-dı, gör-ün-me-di, uç-uş-ma-mış, kaç-ır-ma-dı vb. (Aslında çatı ekleri çekim eki değil yapım ekidir. Fakat ÖSYM seçenekleri bu şekilde verdiği için buna göre çözüm yazıldı.)

E) İyelik ekleri durum ekleri gibi vurguludur: kedi-m, kedi-n, kedi-si bilgileri doğrudur.

Türkçede eklerin sıralanışı iyelik, çokluk, durum eki şeklinde değil, çokluk-iyelik-durum eki şeklindedir: göz + ler + im + den

Cevap D

16. Verilen dizelerde geçen "(toprağa diz) vur-uş+u" isim-fiildir. "dağ gibi bir zeybeğin" söz öbeği edat grubudur, "kalbimiz-i," kelimesi belirtme durumu eki almıştır, "toprağa diz vuruşu" dağ gibi bir zeybeğin, (zeybeğin diz vuruşu), sen raksına dalarken kelebeğin (kelebeğin raksı) söz öbekleri öğeleri yer değiştirmiş tamlamadır. Dizelerde isteşlik eki (-[ş/-Uş) almış fiil yoktur.

Cevap C

17. Sözcükler "anamlı" ve "görevli" olmak üzere ikiye ayrılır. Bir nesneye ad olan ya da bir hareketi karşılayan sözcükler "anamlı sözcükler", cümlede çeşitli dil bilgisel işlevleri üstlenen sözcükler ise "görevli sözcükler"dir.

Buna göre "fiiller, isimler, sıfatlar, zarflar" anamlı kelimelerdir, "edatlar, bağlaçlar, ünlemler" görevli kelimelerdir. A seçeneğinde geçen "gibi" kelimeleri edat yani görevli kelimedir.

Cevap A

18. Verilen dizeleri incelersek:

I. dizede "senin uyuduğunu" **isim tamlamasıdır**, dizedeki tüm kelimeler **basittir**, dizede **sıfat yoktur**.

II. dizede "deniz mağarası" **isim tamlamasıdır**, dizedeki tüm kelimeler **basittir**, "bir (deniz mağarası)" **sıfattır**.

III. dizede "hazların âlemi" **isim tamlamasıdır**, "hazların, âleminde, kirkpiklerin" kelimeleri **basittir**, dizede **sıfat yoktur**.

IV. dizede "öğle sonu" **isim tamlamasıdır**, dizedeki tüm kelimeler **basittir**, "bir, bu, ağır" kelimeleri **sıfattır**.

Buna göre tüm dizelerde tamlama ve basit kelime vardır.

Cevap D

19. Öncelikle soruda verilen kavramları inceleyelim:

Derin Yapı: Bir cümlelin soyut olarak anlambilimsel boyutunu temsil eden kavramdır. Bu yapı, cümlelin biçimsel veya semantik görüntüsünün aksine görünmeyen fakat algılanabilen seviyesidir.

Yüzey Yapı: Bir cümlelin semantik olarak üretilmiş ve son hâlini almış şeklidir. Yüzey yapıdaki cümleler nihai olarak ifade edilmiş olup duyulmaya ve okunmaya hitap eder duruma gelmiştir.

Edinç: Bireylerin dilssel bilgisini oluşturan, sonsuz sayıda tümce üretip anlamayı sağlayan düzeneğe ya da kurallar dizgisine verilen addır.

Edim: Dilssel kuralların somut söz eyleminde büründüğü biçime verilen addır.

Dizi: Tümce içinde birbirinin yerini alabilecek, anlam açısından birbirleriyle uyumlu sözcükler listesine verilen addır.

Dizim: Dizilerin bağlı bulunduğu dilin kuralları çerçevesinde art arda dizilmesine verilen addır.

Buna göre, öncülde verilen örnekte ikiz kardeşlerin ana dillerini / deyimleri farklı düzeylerde kullanabilmeleri "edinç" ve "edim" kavramlarıyla ilgilidir.

Cevap B

20. Dilin alt gruplara, yaşa ve cinsiyete bağlı kullanımları, ölçünlü dil ile ağızların ilişkileri, çok dillilik, dil planlaması ve alan dilleri gibi konuları araştıran dil bilimin alt alanı "toplum dil bilimi"dir.

Cevap D

21. Çocuk kitaplarında verilecek öğüt doğrudan bir cümle-yargı şeklinde aktarılmamalı, bu öğüt sezdirilerek verilmelidir.

Cevap C

22. Çocuk edebiyatı eserlerinde kurgulanan olay ilgi ve merakı canlı tutmalıdır, kısa, açık, anlaşılır bir gelişim çizgisi takip etmelidir, oluşum ve gelişim açısından tutarlı olmalıdır, özgün ve yeni bir gerçeklik yaratmalıdır. Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler çocuk edebiyatı eserlerinde kurgulanan olayların nitelikleri arasındadır. Çocuk kitaplarında olayın anlatımı geri dönüşler yöntemiyle yapılmaz çünkü bu durum olayın anlaşılmasını güçleştirir, çocuk kitaplarında olay anlatımı kronolojik yani oluş sırasına göre ilerlemelidir.

Cevap D

23. Verilen dizelerde geçen "Aydede'nin arkadaşı, masal çocuk, yıldızlar elinde boncuk" gibi pek çok düşsel (fantastik) öge vardır. Bağdaştırma, dil öğelerinin yan yana gelerek anlamca birbirini tamamlaması demektir ve şiirin bütününde bu durum vardır. Şiirde "cuk cuk" ikilemesi geçmektedir, şiirin yalın-anlaşılır bir söyleyişi vardır. Verilen şiirde, öğreticilik görülmez.

Cevap D

24. C seçeneğinde verilen eşleştirme doğrudur. Diğer seçeneklerdeki eşleştirmeler ise şöyle olmalıdır:

A) *Pullar Savaşı* - Ülkü Tamer'e aittir.
 B) *Küçük Fedailer* - Fikret Arıt'a aittir.
 D) *Hababam Sınıfı* - Rıfat Ilgaz'a aittir.
 E) *Şiir Gemisi* - Ayla Çınaroğlu'na aittir.

Cevap C

25. XII. yüzyılda yazılan ve Türk edebiyatında nasihatname türünün ilk eseri kabul edilen, 40 beyit ve 101 dörtlükten oluşan eser Edip Ahmet Yünekî tarafından yazılan *Atabetü'l-Hakayık*'tır.

Cevap A

26. Çağatay Türkçesinin edebî bir dil hâline gelmesini sağlayan, bu Türkçesinin en önemli şairi ve yazarı kabul edilen sanatçı Ali Şir Nevai'dir.

Cevap B

27. Âşık tarzı şiir geleneğiyle ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Âşık fasıllarının ilk bölümünde okunan türe divan değil "hoşlama veya merhabalaşma" denir. Bu şiirlerde izleyiciler selamlanır ve "merhaba, hoş geldiniz, safa getirdiniz" gibi selamlama sözleriyle oluşturulan şiirler söylenir.

Cevap E

28. *Vesiletü'n-Necat* (yaygın adıyla *Mevlîl*) adlı mesnevinin yazarı XV. yüzyılda yaşamış olan Süleyman Çelebi'dir.

Cevap C

29. *Şiir ve İnşâ* makalesinde (1868'de Londra'da, Hürriyet gazetesinde çıkmıştır) divan edebiyatını eleştirip halk edebiyatını öven; 1875'te bastırdığı *Harâbat* adlı antolojide ise divan edebiyatını öven sanatçı Ziya Paşa'dır.

Cevap B

30. Servetifünun romancıları (Halit Ziya, Mahmut Rauf) Namık Kemal'in açtığı sanatkârane roman tarzını her bakımdan modern Batı romanı seviyesine çıkarmıştır. Safvet Nezhî, Mehmet Celal, Güzide Sabri, Fatma Aliye gibi romancılar ise bu tarzı daha basit seviyeye indirerek romantik maceralarla halkın acıma duygularından faydalanan romanlar yazmıştır. Hüseyin Rahmi ise Namık Kemal'in değil Ahmet Mithat'ın açtığı yoldan gider fakat onun halk için roman tarzını teknik bakımdan daha da güçlendirerek romanlar yazar.

Cevap E

31. Verilen öncülde geçen "Bu yanıyla Türkçülerden ayrılır" ifadesi bizim için en önemli ipucudur çünkü Yahya Kemal konusunu tarihten alan şairler (*Mohaç Türküsü*) yazmıştır ve bunlar daha çok Osmanlı Dönemi'yle ilgilidir.

Cevap E

32. Hem Memduh Şevket Esendal hem de Sait Faik Abasıyanık kendilerine kadarki Türk öykü geleneğini değiştirerek edebiyatımızda durum-kesit hikâyesini (Cehov tarzı) başlatır. Verilen öncülde geçen "İstanbul dışına pek çıkmamış" ifadesi sorunun çözümü için en önemli ipucudur. Zira ki Sait Faik, öykülerinin konusunu -daha çok- Adalar, İstanbul, Beyoğlu gibi yerlerde yaşayan sıradan insanların hayatından seçmiştir.

Cevap A

33. Kanunî'nin şehzadelerinden olan Şehzade Mustafa'nın boğdurulması üzerine yazdığı Şehzade Mustafa Mersiye'si adlı şiiriyle tanınan şair Taşlıcalı Yahya'dır.

Cevap D

34. Nazire mecmuaları divan edebiyatının önemli kaynaklarından biridir. Bu nazire mecmualarından ilki XV. yüzyılda Ömer bin Mezîd tarafından yazılan *Mecmû'atûn-Nezâir* adlı eserdir. İkincisi ise derleyeni bilinmeyen bir mecmuadır. Üçüncüsü XVI. yüzyılda Eğridirli Hacı Kemal tarafından hazırlanan *Câmî'ü'n-Nezâir* adlı eserdir. Dördüncüsü Edirneli Nazmî tarafından yazılan *Mecma'u'n-Nezâir* adlı eserdir. Beşincisi XVI. yüzyılda Pervâne Bey tarafından hazırlanan *Pervâne Bey Mecmuası*'dır. Altıncısı XVII. yüzyılda Budinli Hisâlî tarafından yazılan *Matâli'u'n-Nezâir*'dir. Münşeât Mecmuaları ise tarihî, biyografik pek çok bilgiyi içeren eserlerdir. Mektuplar, çeşitli yazılar bu tür eserlerde toplanır. Fatih devrinde, Yahyâ bin Mehmed el-Kâtip tarafından yazılan *Menâhicü'l-İnşâ* bunların en eski örneklerindendir.

Cevap E

35. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Karadır yüzü o sebepten ki ortaya çıkarır kendisiyle yâri arasında her ne varsa kalem. Kalem için yazılmış bir şiirden alınan beyitte "Kalemin kara olmasının sebebi şairle sevgilisi arasında neler olduğunu ortaya çıkarması"na bağlanmıştır. Beyte göre "yüzü kara olan" kalemdir.

Cevap C

36. Verilen beytin taktii şöyledir:

i-şi-al-tın-e-den-sâ-kî-gü-müş-pey-mâ-ne-dir-der-ler

• - - - / • - - - / • - - - / • - - -

Ha-râ-bâ-tı-gö-ren-ler-hep-bu-dev-let-hâ-ne-dir-der-ler

• - - - / • - - - / • - - - / • - - -

Buna göre, beytin vezni D seçeneğinde verilen "mefâ'ilün – mefâ'ilün – mefâ'ilün"dür.

Cevap D

37. "Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?" dizesinde soru sorulmuştur, bir şiirde soru sorularak yapılan sanata istifham adı verilir. Yine dizede şair "saçlarının beyazlamasını kar yağmış olmasına" benzetmiş fakat dizede, benzeyeni kullanmamıştır. Sadece benzeti- len kullanılarak yapılan sanata açık istiare denir.

Cevap C

38. Verilen dizelerde geçen "elveda günüdür" ifadesinden sonra ge- ride kalan güzelliklerden söz edilmiştir, bu durum bize ölümü dü- şündürmektedir. Ölüm veya yas temalı şiirlerin türü ağıttır.

Cevap D

39. Mesnevilerin bölümler hâlinde düzenlenmiş, kendine özgü bir kompozisyonu vardır. Genel olarak mesneviler şu bölümlerden oluşur:

1. Mensur ya da manzum dibâce (ön söz)
2. Tevhid
3. Münacât
4. Nâ't
5. Miraciye (kimi mesnevilerde bulunmaz)
6. Medh-i Çihâr-yâr-ı Güzîn (4 halife için yazılan övgü)
7. Medhiye (mesnevinin sunulduğu kişi için övgü)
8. Sebeb-i Telif (eserin yazılış amacı, nedeni belirtilir)
9. Âgâz-ı Dâstan / Âgâz-ı Kısâ (asıl konu bölümü)
10. Hâtîme (son söz, bitiş)

Buna göre mesnevide asıl konunun işlendiği bölüme verilen adlar (Âgâz-ı Dâstân, Âgâz-ı Kısâ) II ve III.de verilmiştir.

Cevap D

40. 1909'da, İtalyan şair Marinetti tarafından başlatılan fütürizmde yerleşik, alışılmış sanat beğenilerine karşı çıkış vardır. Bu akımda, yerleşik toplum düzeni de yıkılmak istenmiştir.

Cevap C

41. I. öncülde geçen "dil bilgisi öğretimi için çeşitli alıştırmalar verilir, kurallar tekrar yoluyla ezberletilir" ifadeleri daha çok davranışçı öğretim yaklaşımlarını işaret etmektedir.

II. öncülde geçen "dil bilgisi öğrenme sürecine gelişimsel ve etkileşimsel olarak yaklaşılr, dil bilgisi öğretiminden, dil ve zihin becerilerini geliştirmek için yararlanılır." ifadesi yapılandırmacı yaklaşımlarla ilgilidir. Bu yaklaşımda dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak görülmez, diğer öğrenme alanlarını destekler.

III. öncülde geçen "birey, dili öğrenmek için temel bir yeteneğe ve evrensel bir dil bilgisine sahiptir; buna göre çocuklar, her dilin bilgisini edinebilecek bir donanımla dünyaya gelir." görüşünü savunan yaklaşım bilişsel yaklaşımdır.

Cevap E

42. Sözcükte yapı, sözcüklerin oluştuğu, yapıldığı, türetildiği bu parçaları; sözcüklere gelen eklerin çeşitlerini, kullanım amaçlarını inceler. Sorudaki kazanımların hepsi kök, gövde, yapım eki ve çekim eki ile ilgili kazanımları işaret ettiği için sözcüğün yapı özelliklerini tanıma amacına yöneliktir.

Cevap A

43. Günümüzde eğitim-öğretim kurumlarında dil bilgisi öğretimi gelişimsel ve etkileşimsel olarak verildiği için, dil bilgisinden okuma, dinleme, konuşma ve yazma gibi dil becerilerini geliştirmek için yararlanılmaktadır. Dil bilgisi tek başına bir amaç olarak ele alınmamalı, öğrencilerin dil ve zihin becerilerini de geliştirecek şekilde tasarlanmalıdır. D seçeneğinde "İşaret zamirlerinin metinde hangi varlıkları karşıladığını bulma" çalışması dil bilgisini daha çok yaşamla ilişkilendirme etkinliğidir. Ancak A, B, C, E seçeneklerinde verilen etkinlikler daha çok dil bilgisi kurallarını aktarma çalışmalarıdır.

Cevap D

44. Öğretmen, bu soruda sözü edilen etkinlikte dinleme becerisine yönelik söz varlığını zenginleştirmeye yönelik çalışmalar yapmaktadır. Bu bağlamda "Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır." Türkçe öğretim programındaki kazanımı gerçekleştirmek amacıyla "leylek, ördek, karga martı, serçe, kumru, güvercin" sözcüklerini kanatlı hayvanlar şeklinde gruplandırarak öğretmek için böyle bir etkinlik yapmıştır.

Cevap B

45. Öncüldeki parçada geçen "öğretmen, Türkçe dersinde öğrencilerin dil ve zihin becerilerini geliştirmek için metinleri araç olarak kullanıyor" ifadesinden metinle öğretim uygulamasını kullandığı söylenebilir. Metinle öğretim; okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinde araçtır. Metinlerin tür özelliğine çok fazla girilmeden metni anlama, yorumlama, eleştirme, çıkarımda bulunma etkinlikleri yapılır. A seçeneğindeki metin öğretimi ise daha çok lise düzeyinde izlenen öğrenim yoludur. Metinlerin tür özellikleri incelenir ve öğrencinin şiir, deneme, makale vb. metin türlerini edebî dönemlere göre tanıması amaçlanır. Sorudaki diğer seçenekler ise bu iki öğrenme yolu içindeki uygulama boyutlarıdır.

Cevap B

46. Belirtilen okuma soruların hepsi okuma öncesi, metni okumaya hazırlık aşamasında sorulabilecek sorulardır. Bu sorularda amaç dikkat çekmek, okuma amacını belirleme ve içeriği tahmin etme stratejileriyle ilgilidir. Metni gözden geçirme daha çok okuyucunun, önceki okuduklarıyla okuyacağı yeni metni ilişkilendirme stratejisidir.

Cevap E

47. Soruda bir temayla ilgili bir metnin başka bir metnin konu ve ana fikir yönünden ilişkilendirilmesi metinler arası anlam kurma olarak adlandırılabilir.

Metin içi anlam kurma: Bu tür anlam kurma tek bir kaynağa dayalı olarak gerçekleştirilen anlam kurmadır. Burada aranan anlam bir cümlede, paragrafta veya paragraflarda yer almış olabilir. Eğer sorular ilköğretim birinci sınıftan itibaren çocukları hep metin içi anlam kurmaya yönlitiyorsa ve sınıf düzeyi yükseldikçe bu durum değişmiyorsa yetişen çocuklarımız genel olarak ezberci olacaktır.

Metin dışı anlam kurma: Burada metnin yanında metin (anlamın yanında anlam) üretme söz konusudur ve okuyucu analiz, sentez ve değerlendirme gibi yüksek düzeyli bilişsel süreçleri kullanmaktadır. Metin dışı anlam kurma içten dışa ve dıştan içe olabilir.

Metinler arası anlam kurma: Metinler arası anlam kurmada metinlerden (anamlardan) metin üretme vardır. Metinler arası okumak ve anlam kurmak metinler arası düşünme ve alternatif bakış açıları geliştirmeye yol açacaktır. Yazarın ne söylediğine göre değil okuyucunun ne kazandığına göre belirlenebilir.

Dikkat edilirse metin dışı anlam kurma metinler arası anlam kurmadan farklıdır. Metin dışı anlam kurmada merkezde belirli bir kaynak vardır okuyucu dışardan bilgi, düşünce, tecrübe getirerek merkezdeki kaynağı (düşünceyi) zenginleştirmeye çalışır. Merkezdeki kaynaktan hareket ederek de ön bilgisini etkin bir şekilde kullanmaya çalışır. Metinler arası anlam kurmada ise merkezde metin yoktur. Metin farklı metinlerden oluşturulacaktır. Metin dışı anlam kurucu yüksek sesle düşünen okuyucudur.

Cevap E

48. E seçeneğinde verilen ifade davranışçı kuramın ezbere dayalı dil öğretim yaklaşımını açıklamaktadır. A, B, C, D seçeneklerinde ise daha çok yapılandırmacı dil öğrenme yaklaşımına yönelik etkinlikleri açıklanmaktadır.

Cevap E

49. Bu soruda verilen öncüllerde süreç temelli öğrenci değerlendirmesi araçlarında portfolyanın (öğrenci ürün dosyası) özellikleri ön plana çıkarılmıştır. Portfolya değerlendirmede Türkçe dil becerilerinin gelişimi gözlenirken öğrencinin öğrenme düzeylerini değerlendirmenin yanı sıra, yansıtıcı bir biçimde Türkçe öğretim programı geliştirilmeye çalışılır. Özellikle portfolyalarda ebeveynler de değerlendirmeye katılır, öğrenme eksiliklerine yön veril-meye çalışılır. Ancak portfolyalarda öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumlarını ölçmek amaçlanmaz.

Cevap D

50. Öğrencilerin yazılı anlatımlarını değerlendirmek için hazırlanan derecelendirme ölçeği, rubriklerde öncelikle dil ve anlatım dik-kate alınmalıdır. Çünkü yazılı anlatımda amaç kompozisyonu kurabilmektir.

Cevap B

1. Okuyucunun okuma sürecinde günlük yaşamla bağ kurarak yeni bilgi üretebilmesi "yaratıcı" üst düzey anlama çalışması yapıldığının göstergesidir.

Cevap D

2. Katılımlı dinleme, dinleme sürecinde zihinde oluşan soruların konuşmacıya iletilerek dinlenenlerin daha iyi kavranmasıdır. Dinleyici, konuyu daha iyi anlamak, istekte bulunmak veya karmaşık bir probleme çözüm sunmak amacıyla da konuşmacıya sorular sorabilir. Böyle durumlarda not alınarak veya araya girilerek "Söylediklerinizi tam olarak anlayamadım. Daha açık söyley misiniz?" gibi açıklama soruları sorulabilir.

Cevap B

3. Dinlemenin işlem boyutu düşünüldüğünde işitme, anlama ve zihinde yapılandırma olarak üç boyuttan oluşur. Bu işlemler aşamalı olarak düz bir çizgi şeklinde değil iç içe geçmiş halkalar biçiminde yürütülmektedir. Birey dinleme sırasında bir taraftan işitmeyi sürdürmekte, bir taraftan da işittiklerini anlamakta ve zihinde yapılandırmaktadır. Konuşmanın konusunu, ana ve yardımcı düşüncelerini bulma, konuşmacının hareket ettiği noktaları belirleme, amacını yorumlama, bilgileri sıralama, sınıflama, düzenleme, ön bilgilerle yeni bilgiler arasında bağ kurma işlemlerinin yapıldığı işlemel boyut zihinde yapılandırmadır.

Cevap B

4. Dinleme ve konuşma becerileri daha çok iletişimin temelini oluşturmaktadır. Derslerde işbirlikli öğrenme modeline uygun heterojen gruplar öğretmenler tarafından oluşturularak sınıfta hiç birbiriyle iletişimi olmayan öğrencileri grup içi olumlu bağlılık hissinin vermiş olduğu bireysel sorumlulukla ister istemez dinleme ve konuşma gibi iletişimin temel becerilerini kullanmak zorundadırlar.

Cevap B

5. Göz atarak okuma konunun ayrıntılarına girilmeden, ana hatlarıyla kavranması için yapılan okumadır. Bu süreçte metnin içeriğini anlamak ve istenen bilgiye ulaşmak için önce metnin başlığına bakılır, uzunluğu ve biçimi incelenerek metin şekil bakımından değerlendirilir. Metnin konusunu anlamak için gözler hızla metin üzerinde gezdirilir. Zihinde oluşan soruların cevabı olabilecek cümleler bütün olarak okunur. Böylece ayrıntılar atlanarak ana fikre ulaşılmış olur.

Cevap D

6. Metnin büyük yapısı, paragraf, bölüm, fasikül, cilt gibi metni anlam olarak bölebilecek ve incelenebilecek yapıları ifade eder. Olay örgüsü, anlatıcı, bakış açısı, zaman, şahıs kadrosu özelliklerle kurgu metinlerdeki anlatım teknikleri gibi unsurlar metnin büyük yapısı içinde değerlendirilir. Paragraflar arasında bağ kurma metnin büyük yapısı ile ilişkilidir.

Cevap A

7. Esasici eğitim felsefesiyle ilişkili olarak düşünebildiğimiz Türkçe öğretiminde davranışçı yaklaşımda metin okuma ve ezberleme temelli etkinlikler yapılarak öğrencinin metnin nesnel yönünü öğrenmesi amaçlanır. Metinler sesli olarak tekrarlı biçimde okutularak ezberletilmeye çalışılır. Günümüz yapılandırmacı Türkçe öğretimi yaklaşımıyla bağdaşmayan bir uygulamadır.

Cevap A

8. Bu bağlamda iyi okuyucular okurken anlam tekniklerini kullanır, okuma amacını belirler, okumasını değerlendirebilir.

İYİ OKUYUCULAR	ZAYIF OKUYUCULAR
• Bir amaç doğrultusunda okur. • Metni gözden geçirir. • Önceki bilgilerini harekete geçirir. • Metnin (verilmişse) başlığı ve yazarına bakar. • Hangi noktalara yoğunlaşacağına karar verir. • uMetnin konusunu tahmin etmeye çalışır. • Metinle ilgili kendi kendine sorular sorar. • Metni okuma hızını belirler. • Metinde sunulan bilgiyi eleştirerek analiz eder ve değerlendirir.	• Okumaya hemen girişir, hazırlık yapmaz. • Okurken herhangi bir amacı yoktur. • Önceki bilgilerini kullanmaz. • Metinde nelere yoğunlaşacağını kestiremez. • Metinde işlenen konuya ilişkin bir tahmini yoktur. • Önceden belirlediği bir okuma hızı yoktur. • Metnin tamamını kendi kelimeleriyle özetleyemez.

Cevap E

9. Metin çözümlemeleri, sözcük dağarcığının zenginleştirilmesi; okuma, metnin dilinin, anlatımının ve türünün incelenmesi Türkçe dersinin etkinlikleridir. Çözümleme sürecinde metnin konusu belirlenir, metne anahtar kelimeler belirlenir, metnin planı kavranır, farklı başlıklar bulunur. Ancak okuma yöntem ve tekniklerinin kullanılması daha çok okuma sürecine aittir.

Cevap D

10. Ürün odaklı yazma çalışmalarında öğretmen öğrencilere bir konu verir ve ilgili konuda metin oluşturmalarını ister. Bu süreçte amaç, yazma becerilerini geliştirmek değil, konu hakkındaki öğrenilen bilgileri metne dökmektir. Diğer seçenekler ise süreç odaklı yazma ile ilgilidir.

Cevap C

11. Burada yazılı anlatımda öğretmenin vermesi gereken düzeltici dönüt sorulmak istenmiştir. Düzeltici dönüt veren bir öğretmen öğrencinin yazılı anlatımındaki bir yanlış bildirirken nasıl düzeltileceğini de belirtir. D seçeneğinde "Tekrar edilen bu cümleyi metinden çıkarmalısın" ifadesi düzeltici bir dönüttür. Öğretmen, öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarını incelerken yazıyı geliştirmeye ve öğrenciye cesaret kazandırmaya yönelik ifadeler kullanmalıdır. Yazının iyiliği veya kötülüğü hakkında doğrudan bir değer yargısında bulunmamalı, öğrenciyi yazı üzerinde düşündürecek soru veya ifadeler kullanmalıdır.

Cevap D

12. Öğrencinin yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri yazılarında kullanması daha çok kendini yazılı olarak ifade etme amacıyla ilişkilendirilebilir.

Cevap D

13. Ünsüzler boğumlanma noktalarına göre şu şekilde sınıflandırılır:

- Çift dudak ünsüzleri: b, m, p
- Diş - dudak ünsüzleri: f, v
- Dil ucu - diş ünsüzleri: d, n, s, t, z
- Diş eti - damak ünsüzleri: c, ç, j, ş
- Damak (ön-art) ünsüzleri: g, ğ, k, l, r, y
- Gırtlak ünsüzü: h

Buna göre, altı çizili olan "sizden" kelimesi boğumlanma noktası aynı olan ünsüzleri içerir.

Cevap B

14. Boğumlanma noktaları aynı olan iki ses (şç / tt) üst üste geldiğinde bu seslerin biri değişir, buna aykırılışma adı verilir: aşçı > ahçı, attar > aktar vb.

Cevap C

15. Verilen parçadaki altı çizili kelimeleri aldıkları ekler bakımından inceleyelim:

I. "Adı" → ad - ı → belirtme durumu eki değil III. tekil kişi iyelik eki almıştır. Cümlede "mevsimin adı" anlamı vardır.

II. "Yağışların" → yağ - ış - lar - ın
F.K. F.İ. Ç.E. Ç.E.
Y.E.

III. "bittiğini" → bit - tiğ - i - n - i
F.K. sıfat iyelik yard. b.me eki
fiil eki eki ses

II. "göçüren" → göç - ür - en
F.K. oldurgan S.F. eki
yapma eki

II. "yüklenir" → yük - le - n - ir
İ.K. İ.İ. Edil. kip
Y.E. eki eki

Buna göre, I. kelimeyle ilgili verilenler yanlıştır.

Cevap A

16. İsim-fiil grupları "-mA, -ış / -Uş, -mAk" ekleriyle kurulan kelime gruplarıdır. Bu kelime grupları iş, oluş, hareket anlamlarını korur. Buna göre, A seçeneğindeki "sabahtan akşama kadar **yürümek**" sözü, C seçeneğindeki "ortaya atılan her konuda **konuşmayı**" sözü, D seçeneğindeki "ardı arkası kesilmeyen bu **yalvarışlar**" sözü, E seçeneğindeki "aydınlık ve gürültü ortamlarda **uyuma**" sözü isim-fiil grubudur. B seçeneğinde ise isim-fiil grubu yoktur, "çakmaktı" kelimesi -mak eki almıştır fakat bu kelime fiil anlamını tümüyle yitirip bir varlığın kalıcı adı olmuştur.

Cevap B

17. Verilen parçadaki altı çizili "**koyu** (bir pusun)" kelimesi sıfattır, "**önce**" kelimesi zaman zarfıdır, "**çok** (yüksek bir şey)" kelimesi sıfatı derecelendiren bir miktar zarfıdır, "(camların kuvvetli) **pırlıltısı**" kelimesi iyelik eki almış bir isimdir.

Cevap A

18. Sıfat-fiil grupları sıfat-fiil ekleriyle kurulur ve cümlede herhangi bir öge içinde yer alabilir. Verilen cümleleri buna göre incelersek:

I. Doğu tıp tarihi incelendiğinde / İslam coğrafyasındaki tıp

Z. T.

kurumlarının bugünkü anlamıyla klinik niteliğindeki ilk müesseseler olarak dünya psikiyatrisinin ve hastaneciliğinin gelişmesini öncülük ettiği / söylenebilir.

Özne

Yüklem

II. Emevi halifesi El-Velid Abdülmelik tarafından ilk olarak 707'de Şam'da bir hastane kurulduğu / biliniyor.

Özne

Yüklem

III. Osmanlı döneminde ise ruhsal hastalıklar için inşaa

B.li Nesne

edilen hastanelerden birini / Fatih Sultan Mehmet /

Özne

İstanbul'da / yaptırmıştır.

D. T.

Yüklem

IV. Edirne'ye 1484 yılında büyük bir hastane kazandıran

Özne

II. Bayezid / bu hastanenin yanına / bir de tıp medresesi /

D. T.

B.siz Nesne

kurdurmuştur.

Yüklem

V. Bu hastanede psikolojik rahatsızlıkların ilaçla, müzikle

Özne

tedavi edildiği / kaynaklarda / belirtilmektedir.

D. T.

Yüklem

Buna göre sıfat-fiil grubu I, II, IV ve V. cümlelerde özne içinde yer alırken III. cümlede belirtili nesne görevinde kullanılmıştır.

Cevap C

19. F. Saussure, dil göstergesinin göstereni ile gösterileni arasında herhangi bir ilişki bulunmamasını nedensizlik ilkesi ile açıklar.

Cevap E

20. Metin dilbilime göre metinsellik ölçütleri şu yedi başlık altında toplanır:

1. **Bağdaşıklık:** Metindeki dilsel, dil bilgisel uyum, bütünlüktür. Sözcüklerin cümlelere, cümlelerin daha büyük bir birimi yani metni oluşturmak için birbirlerine hangi dil bilgisel kurallarla bağlandığını konu edinir.
2. **Tutarlılık:** Metindeki, anlamsal uyum yani bütünlüktür. Metin içinde kullanılan kelimelerin birbiriyle alakalı ve bütünlük içinde olması tutarlılığın temel hareket noktasıdır.
3. **Amaçlılık:** Metnin, iletişimsel amaçlarına uygun biçimde bağlaşıklık ve tutarlı kılınmasıdır. Her metin belli bir amaçla yazılır. Seçilen sözcükler, kullanılan üslup ve anlatım bu amaca hizmet eden unsurlardır.
4. **Kabuledilebilirlik:** Metnin durum bağlamı ile uyumlu olmasıdır. Metinde ifade edilen durum uygun ve tutarlı sözcüklerle verilmek zorundadır.
5. **Durumsallık:** Metnin iletişimsel amaçlarının durum bağlamı içinde belirginleşmesidir.
6. **Bilgisellik:** Metnin, alıcısı için yeni bir bilgi taşımasıdır. Yazılan her metin içinde yeni bilgiler taşımalı, zaten var olan bilgileri yinelemekten kaçınmalıdır.
7. **Metinler arasılık:** Bir metnin önceki metinlerle kurduğu ilişkidir. Her metin, önceki metinlerle ilişkilidir. Bu metnin anlamlandırılması sırasında alıcısının, o metni ilişkili olduğu diğer metinleri de düşünerek kavramasını sağlar.

Buna göre, soruda verilen ölçüt "tutarlılık"tır.

Cevap E

21. Bir çocuk kitabının dil ve anlatımını başarılı kılan temel ilke olayların duru ve içten anlatılmasıdır.

Cevap A

22. Sözlü ve yazılı anlatımda verilmek istenen öz, düşünce, duygu imgelerin bütünü "içerik" olarak tanımlanır (TDK Türkçe Sözlük).

Cevap E

23. Bağdaştırma, dil öğelerinin yan yana gelerek anlamca birbirini tamamlamasıdır; buna göre, verilen dizelerdeki tüm cümleler bağdaştırmadır. Dizelerde geçen "havada, toprakta, suda, tozunda, kokusunda, hışırtısında" gibi pek çok kelime ses yinelemeleri vardır. Verilen şiirin ikinci dördüğünde geçen "tozunda - tuzunda" kelimeleri arasında yarım uyak, "şıpırtı - vızıltı - hışırtı" kelimeleri arasında tam uyak vardır. İçten bir söyleyişe sahip olan şiirde olağanüstü benzetme yoktur.

Cevap D

24. Bilmece, çocukların yeni kavramlar öğrenmesini, düşünme alışkanlığı edinmesini, belleğinde bir canlının imgesini oluşturmasını, dinleme ve konuşma becerisi kazanmasını sağlar. Bilmece, uyak konusunda doğrudan katkı sağlamak gibi bir özelliği yoktur.

Cevap D

25. Cönkler, Türk halk edebiyatının en önemli yazılı kaynakları arasındadır. Sefine ya da sığırdili olarak da adlandırılan cönklerin düzenleyeni genellikle belli değildir.

Cevap C

26. Epik destanların oluşması için çeşitli şartların ve evrelerin meydana gelmesi gereklidir.

Birinci evrede, destanı yaratan toplumun "destan dönemi" adı verilen bir dönemi yaşaması gerekir. Bu dönem, mitolojiden kaynaklanan olağanüstülükleri içerir.

İkinci evrede, destanı yaratan topluluğun "sözlü geleneğe" sahip olması gerekir.

Üçüncü evrede, destanın oluşumunu hazırlayacak bir "çekirdek vaka"nın meydana gelmesi gerekir.

Dördüncü evrede, bu çekirdek vakanın bir ozan tarafından edebî bir metne dönüştürülüp sözlü gelenek içinde yayılması gerekir.

Beşinci evrede, toplum destan devrinden çıkmadan sözlü gelenekteki bu metin derlenip yazıya geçirilmelidir.

Buna göre; A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler Türk kahramanlık destanlarının oluşum - gelişim ve günümüze ulaşma süreçleriyle ilgilidir. Bir destanda, millet hayatında iz bırakan tarihî olayların gerçek bir şekilde yansıtılması gerekmez çünkü destan bir tarih metni ya da kronolojisi değil edebî bir metindir; gerçekliğe bire bir bağlılık söz konusu olmaz.

Cevap E

27. Âşıklık geleneğinin oluşumundaki unsurları şöyle sıralayabiliriz:

1. Usta âşığın dil ve üslubu
2. Usta âşığın işlediği konular
3. Usta âşığın başından geçen kimi olaylar
4. Usta âşığın karşılaşmaları
5. Usta âşığın tasnif ettiği hikâyeler
6. Usta âşığın kendisine ait ezgiler
7. Usta âşığa ait ayaklar

Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler âşıklık geleneğinin oluşumuyla ilgilidir. Âşıklar, başkalarına ait ezgiler okuyabilir. Bu durum, âşıklık geleneğindeki kolların oluşumunda öne çıkan bir öge değildir.

Cevap D

28. Abdal Musa (XIII. yy.) Antalya'nın Elmalı ilçesinde dergâhını kurmuş bir mutasavvıftır, Kaygusuz Abdal'ın mürididir. Mevlana Cemaleddin-i Rûmî (XIII. yy.) Mevlevîliğin fikrî önderidir. Hacı Bayram Veli (XV. yy.) Ankara'da dergah kurmuş ve pek çok mutasavvıfa öncülük etmiştir. Kaygusuz Abdal (XV. yy.) Anadolu'daki tasavvufun en önemli şair ve yazarlarındandır. Hoca Dehhanî (XIII.) Anadolu'da din dışı edebiyatın kurucularındandır.

Cevap D

29. Yenileşme Dönemi edebiyatımızın en önemli edebiyat teorisyenlerinden Rezaizade Mahmut, *Talim-i Edebiyat, III. Zemzeme (ön sözünde)*, *Takdir-i Elhan*, *Pejmurde* ve *Takrizat* gibi eserlerinde yeni tarz şiirin nasıl olması gerektiğiyle ilgili görüşlerini aktarır. *Nağme-i Seher* ise onun, şiirlerini topladığı eserdir, şiirle ilgili düşüncelerini içermez.

Cevap E

30. Türk edebiyatında "eskiden kopamayan şair" olarak anılan, *Ateşpâre*, *Şerâre* gibi eserlerin sahibi Muallim Naci'dir.

Cevap A

31. Aka Gündüz, *İki Süngü Arasında* adlı eserinde İstibdat dönemini ve Selanik'teki aydınları anlatır. *Dikmen Yıldızı* adlı eserinde ise Millî Mücadele Dönemi'ni anlatır.

Cevap A

32. 1941'de Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat Horozcu *Garip* adlı şiir kitabını ortaklaşa çıkarmışlardır. Bu kitabın ön sözü, I. Yeni (Garip) tarzı şiirin poetikası niteliğindedir ve Orhan Veli tarafından kaleme alınmıştır. Bu ön sözde -özetle- geleneksel şiire, mısra - vezin - kafiye gibi ahenk unsurları içeren şiire, şiirde şairane söyleyişe karşı çıkış vardır. Sürrealizme (gerçeküstçülük) karşı çıkış yoktur hatta Garip tarzı şiirde yer yer sürrealist unsurlara da rastlanır.

Cevap D

33. XVII. yüzyıl, divan edebiyatının klasik yüzyıllarından biridir. Bu yüzyılda sebkihindi tarzının en önemli şairlerinden Nailî ve Neşatî yetişmiştir. Evliya Çelebi, on ciltlik ünlü *Seyahatnamesi*'ni bu yüzyılda yazmıştır. Divan şiirinin önemli kaside ustası Neffî bu yüzyılda eser vermiştir. Yine hikemî tarzın en önemli şairi Nâbî bu yüzyılda eser vermiştir. Buna göre; A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler XVII. yüzyıl divan şiirinde görülen gelişmelerdir. Sinan Paşa ise XV. yüzyılda yetişmiş önemli bir müderris ve sanatçısıdır, ona ait olan *Tazarrunâme* adlı eser süslü nesrin ilk başarılı örneğidir.

Cevap B

34. *Hadikatü's-Süeda* Fuzulî'ye ait bir düzyazıdır, Kerbela Olayı anlatılır. *Gül ü Bülbül*, Kara Fazlı'ya ait bir mesnevidir, klasik bir hikâye olan "gül - bülbül efsanesi"ni anlatır. *İskendername* ise Ahmedî'ye ait bir mesnevidir, Büyük İskender'in hayatı, kahramanlıkları anlatılır. *Künhû'l-Ahbâr* ise Gelibolulu Âlî'ye ait tarih, tezkire türünde bir eserdir. Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. XVI. yüzyıl şairi Bâkî hiç tezkire yazmamıştır, verilen eser ona ait değildir.

Cevap D

35. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir:

Ey padişah, felek kimi zaman buluttan perdelerin arkasına saklan-
nır ve senin lütfunu hatırladıkça utancından terler.

Beyte göre "utancından terleyen" ise "felek"tir.

Cevap D

36. Verilen beytin aruz kalıbı "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün" dür ve beytin taktii şöyledir:

Çeş - mi - mes - ti - tığ - çek - miş - gam - ze - den - bir -

- . - - / - . - - / - . - - /

Kah - ra - mân

- . -

Eb - rû - yı - müş - kî - ni - bir - şem - şîr - den - hâ - lî - kî - râb

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Buna göre, altı çizili tefilede aruz kalıbının uyması için "ebrûyı" kelimesinin ikinci hecesindeki "rû (-)" uzun hece kasıtlılıp "ru (•)" yapılmalıdır, bu aruz işlemine zihaf adı verilir.

Cevap D

37. Şiirde aynı ünlünün sıkça tekrarıyla oluşturulan ahenge asonans adı verilir. Verilen dörtlükte de /a,â/ seslerinin yarattığı bir asonans vardır.

Cevap B

38. Anonim halk edebiyatı ürünü olan tekerlemeyle ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Tekerlemelerin biçim ve içerik sınırları tam olarak belli değildir çünkü bir tekerleme mensur ya da manzum olabilir, içeriği ise belli bir mantık düzeni-ne bağlı olmayabilir.

Cevap E

39. Matla ve mahlas beyti bulunmayan, iki ya da daha fazla (9-10) beyitten oluşan nazım şekli kıtadır. Kıtalar pek çok divanda yer alır ve özellikle tarih düşürmede tercih edilir.

Cevap D

40. II. Dünya Savaşı yıllarında J. P. Sartre tarafından edebiyata uyarlanan varoluşçuluk (egzistansiyalizm) akımında köklerinden kopmuş, temelini yitirmiş, mutsuz, huzursuz, kısacası dünyaya, çevresine ve kendisine yabancılaşmış insan konu edilmiştir. Bu akımda, insan varlığı her şeyin üstünde görülmüştür.

Cevap D

41. Günümüzde dil bilgisi öğretimi, öğrencinin iletişim ve zihin becerilerini geliştirecek biçimde dil becerilerinin geliştirilmesinde bir araç olarak düşünülmektedir. Dilin iletişimdeki işlevleri düşünülerek dil bilgisi öğretiminde kuralları öğretmekten ziyade iletişimde dil becerilerinin kullanılmasını kolaylaştırıcı etkileşimli etkinliklerle dil bilgisi öğretimi temel alınmaktadır.

Cevap D

42. E seçeneğinde verilen yönergede öğrencilerden yaşamları içerisinde belki de günde defalarca yaptıkları gözlemlere dayalı bir metin oluşturmaları istenmiştir. Burada öğretmen sıfatlar konusunu ön plana çıkarmayarak öğrencilerden, evinin penceresinden gördüklerini betimleyen metin oluşturmalarını istemiştir. Günümüzde dil bilgisiyle ilgili konular diğer dil becerilerinin içinde verilmiştir. Bununla, sınıf düzeyinde dil bilgisi konularının metinde kullanım özelliklerinden yola çıkılarak öğrenci tarafından fark edilmesi amaçlanmış, sezdirme yönteminin kullanımı öngörülmüştür. Dil bilgisi kural ve kavram tanımlarının verilmesi özellikle belirtilmiştir. Öğrencilere belli bir kural verilmemiş, bu kuralın kavranmasına yönelik çalışma yapılmamıştır. Cümle ya da kelime grubu analizine girilerek kelimelerin kelime grubu içerisindeki görevleri çözümlenmemiştir. Kurallar öğrencilere ezberletilmemiştir. Farklı kurallar ve birimlerin birleştirilmesi istenmemiştir. Görüleceği üzere öğretmen, öğrencilerinin sıfatların işlevlerini sezmelerini istemektedir.

Cevap E

43. Soru, doğrudan doğruya dil bilgisi öğretiminde metin içinde buldurmaya amaçlayan etkinlik temelli bir sorudur. A seçeneğinde “duyunca” sözcüğü, B seçeneğinde “almak, giden” sözcükleri, C seçeneğinde “salan” sözcüğü, E seçeneğinde “açılan” sözcüğü fiilimsidir. D seçeneğinde fiilimsi olmadığından öncülde söz edilen etkinlikte kullanmak doğru değildir.

Cevap D

44. B seçeneğindeki “Bir kelimeyi okurken anlar fakat kullanamaz” ifadesi pasif kelime hazinesini belirten bir örnektir. Kişinin aktif kelime hazinesi, günlük yaşamındaki okuma, yazma ve dinleme sırasında sürekli ve anlamını iyi bilinerek kullandığı kelimelerden; pasif kelime hazinesi ise kişinin okuduğu ya da duyduğu zaman çağrışım yolu ile anlamını bildiği/tanıdığı ancak günlük yaşamda kullanmadığı/kullanamadığı kelimelerden oluşur. İnsanların anlamak için zihinsel süreçlerde işledikleri kelimeler pasif, anlatmak için zihinde işleyerek yeni yapılar oluşturduğu kelimeler ise aktif kelime olarak adlandırılabilir.

Cevap B

45. Bir hayat hikâyesini belgelere dayanıp anlatma biyografi veya otobiyografi türleriyle ilgilidir; kişinin yaşadığı ya da şahit olduğu olaylar sıralaması anı türüyle ilgilidir. Bir olayın geçtiği yeri tanıtan yazılar gezi yazısıdır. Ancak, E seçeneğindeki fıkra (köşe yazısı) ile ilgili bilgi verilmemiştir. Fıkra, gazete ya da dergilerin belirli yerlerinde yayımlanan, güncel, siyasal, toplumsal sorunları kişisel görüşle ele alıp işleyen yazılara fıkra (köşe yazısı) denir.

Cevap E

46. Okunan metinde geçen kelimelerin tahtaya yazılması ve metindeki bu sözcüklerin yazılı anlatımda kullanılmasının yönlendirilmesi kelime ve kavram havuzundan seçerek yazmadır. Yazılacak metnin konusunun önceden belirlenmesi güdümlü yazma ile ilgilidir.

Cevap A

47. L. Vygotsky çocuğun bilişsel gelişiminde içinde bulunduğu 'sosyal çevrenin' önemli rolü olduğunu ileri sürmüştür. Çocuklar, çevresindeki kişilerden ve onların sosyal dünyalarından öğrenmeye başlamaktadırlar. Çocukların kazandıkları kavramların, fikirlerin, becerilerin, tutumların kaynağı sosyal çevredir. Sosyal yapılandırmacılığa göre çocuk, dili tek başına öğrenemez, bu nedenle başka insanlara ihtiyaç duyar. Ailelerin özellikle de annelerin, bu süreçte önemli rolü vardır.

Cevap C

48. Okuma sürecinde metin incelemeye dayalı olan bu soruda parçada anlatılanları dikkate almakta yarar vardır. Okuma metni olduğu için A seçeneğindeki sözün ezgisine dikkat ederek okuma kazanımı gerçekleştirilebilir. Metindeki anlamaya yönelik anahtar kelimeler belirlenir. Okur, metinden öznel ve nesnel yargıları ayırt eder. Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir. Verilen parçadan amaç sonuç ilişkisi belirlenemez. Sebep sonuç ilişkisi kurulabilecek bir metindir.

Cevap E

49. Çoklu değerlendirme öğretmenin, süreç ile ürünü değerlendirme araçlarını bir arada kullanarak değerlendirme yapmasıdır. Öğretmen süreçte performans görevi, proje ödevi, kısa cevaplı testler, açık uçlu sorular, tutum ölçeği, anket, görüşme, ürün dosyası kullanılarak Türkçe dersi başarısını değerlendirebilir.

Cevap B

50. Türkçe dersinde öğrencilerin süreçteki başarılarını değerlendirmede performans görevi, proje ödevi, kısa cevaplı testler, açık uçlu sorular, tutum ölçeği, anket, görüşme, ürün dosyası kullanılabilir. Ancak konuşma ve yazma becerilerinin değerlendirilmesinde tutum ölçeğinin kullanılmaz.

Cevap E

1. Yapılandırmacılık bireyin ön bilgileri ile yaşantısında oluşan yeni durumları birleştirerek yeni bilgi oluşturma ve bunu yeni durumlara aktarma süreci olarak ifade edilir. Öğrenci, okuma sürecinde ön bilgilerini metindeki bilgilerle bütünleştirerek yeni anlamlar oluşturur ve öğrendiklerini başka durumlara aktarması yapılandırmacı yaklaşımın ilkeleriyle örtüşmektedir. Bilişselci olarak düşünülen öğrencilerin zihinsel süreçlere atıf yapmamasını dikkate almaları gerekir. Bilginin oluşturulması ve aktarılması ifadesi her zaman yapılandırmacılığa götürür.

Cevap B

2. Aslında bir eleştirel dinleme türü olan sorgulayıcı dinleme de öğrencilere dinlediklerinin doğruluğu, güvenilirliği ve tarafsızlığı hakkında sorgulama alışkanlığı kazandırarak konu hakkında eleştirel düşüncelerini; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla, tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlayarak kendi doğrularını buldurmak amaçlanır. Soruda bizi doğrudan sorgulayıcı dinlemeye götüren ipucu "olaylara tarafsız bakma" ifadesidir. Sorularda "olumlu-olumsuz, tarafsız bakış açısı, ölçütlere göre" anahtar sözcüklerini gördüğümüzde kullanılan dil becerisine göre sorgulayıcı dinleme seçeneğine yönelmeliyiz. 2005 Türkçe programlarında beşinci sınıflarda sorgulayıcı dinleme ifadesine yer verilirken diğer sınıflarda eleştirel dinleme olarak kullanılmaktadır.

Cevap D

3. Dinleme süreci; işitme-dikkat (odaklanma)-seçme-ilişki kurma-anlamadan oluşur. Dinleme sürecinin ilk aşaması sesleri ve konuşmaları işitmektedir. İkinci aşamada sesler ve konuşmalara dikkat yoğunlaştırdıktan, ilgi duyulanlar ve gerekli görülenler seçilmektedir. Seçilen bilgi ve düşünceleri, çeşitli zihinsel işlemlerden (analiz etme) geçirilerek bireyin ön bilgileriyle ilişkilendirildikten sonra anlamlandırma gerçekleşir. En yakın çeldirici B olarak görülmektedir ancak birey, dikkatini yoğunlaştırdıklarından seçtikten sonra ön bilgileriyle ilişkilendirir. İlişkilendirme daha üst düzey ve sonraki işlemdir.

Cevap D

4. Bireyin konuşma konusunun özetini sunması, konuşma sonrasında konuyu dinleyicilerin zihinlerinde bütünleştirilmesi açısından yapması beklenir. Bu nedenle konuşmaya giriş esnasında yapılabilecek uygun bir etkinlik değildir. Ancak konuşmanın başında konuyla ilgili bir anı anlatmak, konuyu içeren özlü sözler söylemek konuşmayı dinleyenlerin dikkatini çekebileceği için konuşmaya etkili bir giriş yapmak için uygun etkinliklerdir.

Cevap A

5. Okuma öncesinde yapılabilecek uygulamalar şöyle sıralanabilir:

- I. Okuma amacı belirleme
- II. Metni gözden geçirme
- III. Eski bilgileri harekete geçirme
- IV. Metnin ana başlığı, alt başlıkları ve yazarına bakma
- V. Metnin uzunluğu, yapısını inceleme
- VI. Önemli bölümleri belirleme
- VII. Metnin içeriğine ilişkin tahminde bulunma
- VIII. Kendi kendine metinde cevabı olabilecek sorular sorma,
- IX. Kendine bir okuma hızı belirleme

Okuma öncesinde bu stratejilerden okuma amacını belirleme ve metni gözden geçirme kullanılabilir.

Cevap B

6. Okuma alışkanlığının bireysel ve toplumsal-sosyal kazanımları vardır.

Bireysel kazanımlar: Okuduğunu kavrama gücü, akıcılık, eleştirel düşünme ve doğru karar verme için deneyimler ve bilgi, öğrenme sonucunda davranış değişikliği vs.

Sosyal Beceriler: Bireyin bağlı bulunduğu çevre içerisinde diğer insanlarla rahat iletişim kurma, üretim sürecine katılma, toplumsal kalkınma vs.

Cevap C

7. 2006 Türkçe Dersi (6-8. Sınıfla) Öğretim Programı'nda okuma kazanımlarının 5 temel amacı vardır. Bunlar:

1. Okuma kurallarını uygulama
2. Okuduğu metni anlama ve çözümleme
3. Okuduğu metni değerlendirme
4. Söz varlığını zenginleştirme
5. Okuma alışkanlığı kazanma

"Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır" ifadesi bir kazanımdır ve Programda "okuma kurallarını uygulama" amacının altında yer alır.

Cevap B

8. Türkçe dersinde okuma becerisi düzeyleri temel, yorumlayıcı, çözümleyici, sorgulayıcı ve yaratıcı olmak üzere belirlenir. Öğrencinin okuma sürecinde metinden öğrendikleriyle günlük yaşam arasında bağ kurarak yeni bilgiler edinmesi, üretmesi sentez yapmayı gerektiren yaratıcı okuma düzeyi olarak kabul edilmektedir. Soruda "günlük yaşamla bağ kurma ve yeni bilgiler edinme" anahtar sözcükleri yaratıcı düşünme ve okumayı vermektedir.

Cevap D

9. Soruda okuma etkinlikleri yapılırken bilinçli okurların yapması gereken bilişsel farkındalık stratejilerinden metin türüne göre okuma tekniği kullanmaya atıf yapılmaktadır. İyi bir okuyucu, şiiri vurgu ve tonlamaya uygun, makaleyi eleştirel, hikâyeyi ise tahmin ederek okuması gerektiğini bilir ve buna uygun bir okuma stratejisi kullanır.

Cevap D

10. Bu soruda anahtar ifade öğretmenin yazma öncesi konu verme- si ve öğrencileri konu hakkında bilgilendirmesi, sınıf ortamında, konu çeşitli yönleriyle tartışıldıktan sonra yazma çalışmasının yapılmasıdır. Son olarak öğrenciler konu hakkında edindikleri bilgiler ışığında duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade ederler. Kontrollü yazmadan farklı olarak öğretmen bu etkinlikte yazma ürünü ile ilgili dönüt vermez vermesi durumunda iki tekniği bir arada kullanmış olur.

Cevap A

11. Yazma süreci beş aşamadan oluşmaktadır. Bunlar, yazma sürecine hazırlık (konuyla ilgili düşünceleri gözden geçirme), taslak oluşturma (yazma planı oluşturma ve yazıya geçirme), düzenleme (yazma taslağını daha anlaşılır hâle getirme, eksik yerleri gözden geçirme, düşünceleri belirginleştirme), düzeltme (yazıyı, tutarlılık, dil ve anlatım yönünde düzeltme), sunum (yazıyı yazım ve noktalama, kâğıt düzeni yönünden son şeklini verme başkalarıyla paylaşma) şeklindedir. Bu sıralamaya göre ilk aşama düşünceleri seçme ve sıralama, son aşama ise metni paylaşma olarak verilebilir.

Cevap B

12. Türkçe programında yer alan çoğu kazanım birkaç temel beceriyi karşılar niteliktedir: Dil bir bütündür. Bir öğrenme alanı ile ilgili yapılan etkinlik, hâliyle diğer öğrenme alanının gelişimini de etkileyebilmektedir. Bu nedenle not alma, bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma ve metni tamamlama öncesinde okuma işlemi gerektirdiğinden yazma becerisinin yanında okuma becerisinin kullanılmasını gerektirir. Fakat kelime ve kavram havuzundan seçerek yazmada öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak kalıcı kılmak ve böylece söz varlıklarını zenginleştirmek amaçlanır. Bu etkinlik bir okuma metni veya tema sonunda yapılabildiği gibi herhangi bir konu ile ilgili kelime ve kavram havuzu öğrencilere verilerek onların yazma konusu ve amaçlarına bağlı olarak istediklerini kullanmaları şeklinde de yapılabilir. Her zaman okuma etkinlikleri ile birlikte kullanılabılır.

Cevap A

13. Türkçede bir hecede en fazla dört ses bulunabilir. Dilimizde, heceyi oluşturan seslerin sayısına ve bu seslerin hecedeki yerine göre altı çeşit hece vardır.

1. Tek ünlüden (vokalden) oluşan heceler: o, a-yı
 2. Bir ünlü (vokal), bir ünsüzden oluşan heceler: **al**, **il-çe** vb.
 3. Bir ünlü, iki ünsüzden oluşan heceler: **art**, **alt** vb.
 4. Bir ünsüz, bir ünlüden oluşan heceler: **bu**, yol-**cu** vb.
 5. Bir ünsüz, bir ünlü, bir ünsüzden oluşan heceler: **tut**, **yal-nız-lık** vb.
 6. Bir ünsüz, bir ünlü, iki ünsüzden oluşan heceler: **Türk**, **sarp** vb.
- Buna göre, D seçeneğinde verilen cümledeki;
 "a-ma" kelimesinde birinci özelliğe örnek vardır,
 "al-ma-ya" kelimesinde ikinci özelliğe örnek vardır,
 "alt-tan" kelimesinde üçüncü özelliğe örnek vardır,
 "ni-yet-li" kelimesinde dördüncü özelliğe örnek vardır.
 "de-ğil-dim" kelimesinde beşinci özelliğe örnek vardır,
 "kork-muş-tum" kelimesinde altıncı özelliğe örnek vardır,

Cevap D

14. Bu soru ÖSYM tarafından iptal edilmiştir.
15. Zarf-fiil ekleri durum ya da zaman ilgisi kuran eklerdir. Bunlardan "-mAdAn" eki ise hem durum ilgisi kurabilir hem de zaman ilgisi kurabilir. Buna göre seçenekleri incelersek:

- A) "Ne zaman içti?" → "yatağa girmeden"
- B) "Nasıl çıktı?" → "telefonunu almadan"
- C) "Nasıl okudu?" → "ara vermeden"
- D) "Nasıl başladı?" → "fırtınayı umursamadan"
- E) "Nasıl reddetti?" → "gerekçe göstermeden"

Buna göre; "-mAdAn" eki B, C, D ve E seçeneklerinde eklendiği kelimeye durum anlamı katmıştır, A seçeneğindeki cümlede ise zaman ilgisi kurmuştur.

Cevap A

16. Verilen dizelerde geçen "duranlarındır, verenlerindir" kelimeleri "-An" sıfat-fiil ekiyle kurulmuştur ve bu sıfat-fiillerin niteledikleri adlar düştüğü için bu sıfatlar ad görevine geçmiştir. "toprağın kara bağrında" söz öbeği bir belirtili isim tamlamasıdır ve tamlayanla tamlanan arasına "kara" sıfatı girmiştir. "kendi" dönüşlülük zamiri "-ı" belirtme hâli ekini almıştır. "sıra dağlar gibi" söz öbeği "gibi" edatıyla kurulmuş bir edat öbeğidir ve "duranlarındır" adının niteleyicisi olarak kullanılmıştır. Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Verilen dizelerde geçen "onun uğrunda" söz öbeği bir belirtili isim tamlamasıdır fakat "onun" kelimesi kişi zamiri değil işaret zamiridir çünkü bu kelime insan adının yerini değil insan dışı bir varlığın adının yerini tutmuştur.

Cevap D

17. Kısaltma grupları, çeşitli kelime grupları ve cümlelerden yıpranma ve kalıplaşma yoluyla ortaya çıkan ve her iki öykü arasındaki bağlantıyı hâl ekleri veya iyelik eklerinin kurduğu kelime gruplarıdır. Verilen seçeneklerdeki kısaltma gruplarını inceleyecek olursak:

A) "cana yakın (biri)" yönelme grubu şeklinde oluşmuştur ve bir zamiri nitelemiştir.

B) "çocukluktan kalma (alışkanlık)" ayrılma grubu şeklinde oluşmuş ve bir ismi nitelemiştir.

C) "üçte iki (çoğunluk)" bulunma grubu şeklinde oluşmuş ve bir ismi nitelemiştir.

D) "pamuktan yumuşak (bir elin)" ayrılma grubu şeklinde oluşmuş ve bir sıfat tamlamasını nitelemiştir.

E) "burnu havada (kişilerden)" belirtme grubu şeklinde oluşmuş ve bir ismi nitelemiştir.

Cevap D

18. İsim-fiil grupları isim-fiil ekleriyle (-mA, -ıŞ, -UŞ, -mAk) kurulan gruplardır. Buna göre, verilen cümleleri inceleyerek:

I. Evensel edebî değ erler havuzuna kaliteli ürünlerle

Özne

katkıda **bulunmak** / insanlık için gerekli bir husustur.

Yüklem

II. Konuyla bazı kavramları hatırlayarak **girmek** / birçok

Özne

Z. T.

açıdan / faydalı olacaktır.

Yüklem

III. En tutucu milletler dahi / istemedikleri h lde bilin altlarına

Özne

D. T

verle en "küresel dil" kavramını **temizlemede** /

D. T

Çaresiz kaldılar.

Yüklem

IV. Birikimin tamamını ifade **edememek** / insanın fiziksel

Özne

olarak dar ve havasız bir hücrede bulunduğunun göstergesidir.

Yüklem

V.      bir şeyi **kabullenme** veya kabul **ettirme** /

C. dışı unsur

Özne

dilin işlevleri arasında / yer alır.

D. T

Yüklem

Cevap C

19. Konuşurken seslerin, yazarken de harflerin üst üste  akı maması dil göstergelerinin  izgiselli iyle ilgilidir.

Cevap C

20. Bireysel davranışlardan kaynaklanan, konuşanların iç dünyalarına göre değişiklikler gösteren söz eylemlerini inceleyen bilim dalına ruh dil bilimi adı verilir.

Dille sosyal gruplar arasındaki ilişkileri, bu grupların dil kullanımlarını inceleyen dil bilimi dalına toplum dil bilimi denir.

Cevap E

21. Nitelikli bir çocuk kitabı,

- I. Görsel metinlerle çocukların kültürel bakış açısını çeşitlendirir.
- II. Çeşitli edebî türlerle çocukların dil gelişimini sağlar.
- III. Çocuklara Türkçenin özgün anlatım gücünü duyumsatır.
- IV. İnsan yaşamına ilişkin sezdirici iletiler sunar.

Fakat çocuk kitapları öğüt verici (didaktik) olmayabilir; çocuklara, idealize edilmiş bir dünya sunmaz. Eğer bir öğüt verilecekse bu, çocuğa doğrudan sunulmaz, sanat metni içinde sezdirilir.

Cevap A

22. Resimli çocuk kitabı,

- I. Çocukların görsel okuma becerilerine katkı sağlaması
- II. Çocukların resim yapma isteğini harekete geçirmesi
- III. Renk ve çizgilerle kavram gelişimini desteklemesi
- IV. Varlıkları karşılaştırma becerisini geliştirmesi

gibi özellikleri taşır fakat resimli çocuk kitaplarındaki resimler fotoğraf gerçekliğine uygun tasarlanmaz.

Cevap A

23. Çizgi romanlar,

- I. Çocukların macera isteklerini karşılar.
- II. Genellikle bir olay üzerine yapılındırılır.
- III. Olay ve kahramanlar sürekli ön plandadır.
- IV. Görsel okuma yapmaya imkân sağlar.

Çizgi romanlar olay merkezli bir türdür ve bu olayın aktarılmasında hareketlilik ve sürükleyicilik esastır.

Cevap D

24. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. *Türk İkiizleri* adlı eser Eflatun Cem Güney'e değil Cahit Uçuk'a aittir.

Cevap E

25. *Codex Cumanicus*, Kıpçak Türkçesi dönemine ait bir sözlüktür, bilmece ilk kez bu eserde örneklenmiştir. *Kutadgu Bilig*, Karahanlı Türkçesi dönemine ait bir mesnevidir. Bu eserde Türk aile yapısından, avcılık, el sanatları, töreler, şölen ve tören düzeninden söz edilmiştir. Ayrıca bu eserde Alp Er Tunga'dan söz eden beyitler geçmektedir. *Atabetü'l Hakayık* da Karahanlı Türkçesiyle yazılmıştır. Eserde yer alan dörtlükler Türk halk şiiriyle ilgili bilgilere ulaşmamızı sağlamaktadır. *Şecere-i Terâkime* ise Çağatay Türkçesiyle yazılmıştır ve Oğuz Kağan Destanı'nı içerir. Bu eserler Türk halk edebiyatının yazılı kaynakları arasındadır. *Muallakatü'l Seba (Yedi Askı)* adlı eser ise Arap edebiyatındaki bazı şairlerin şiirlerini içeren bir eserdir.

Cevap D

26. Göç ve Türeyiş destanları Uygurlara aittir, Şu ve Alp Er Tunga destanları Sakalara aittir. Bu destanlar İslamiyet öncesi devirlerde oluşmuştur. Satuk Buğra Han destanı ise ilk Müslüman Türk imparatoru Satuk Buğra'nın Müslüman oluşunu konu eder, İslami dönemin ilk destanıdır denebilir.

Cevap C

27. *Makâlât, Besmele Şerhi* gibi eserlerin sahibi XIII. yüzyıl mutasavvıfı Hacı Bektaş-ı Veli'dir.

Cevap C

28. Âşık kollarıyla ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Usta âşıklar, her zaman destan söylememiştir bu yüzden repertuvarlarında mutlaka bir destan yer almaz.

Cevap E

29. Servetifünun topluluğunda roman ve hikâyelerinin yanı sıra eleştiri yazıları ve çevirileriyle tanınan, *Hayat-ı Muhayyel* adlı hikâye kitabının, *Nadide*, *Hayal İçinde* adlı romanların, *Kavgalarım* adlı eleştiri eserinin yazarı Hüseyin Cahit Yalçın'dır. Onun Fransızcadan çevirdiği *Edebiyat ve Hukuk* adlı makale Servet-i Fünûn dergisinin bir süre kapatılmasına neden olmuştur.

Cevap A

30. Servetifünuncuların -özellikle de Cenap Şahabettin'in- bazı eserlerinde, "saat-ı semenfâm, ûd-ı müvekkeb, nây-ı zümürüd, tûf-ı tesliyyet" gibi fazla kullanılmayan Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalara yer vermeleri; Şeyh Vasfı, Faik Esad, Mehmet Celâl, Ali Kemal gibi geleneği sürdürenlerin yanında Ahmet Mithat gibi yenilikçilerin de tenkitlerine uğramıştır. Ahmet Mithat, 14 Mart 1897'de Sabah gazetesinde yazdığı *Dekadanlar* adlı makaleyle Servetifünuncuları ağır bir şekilde eleştirmiştir. A. Mithat bu yazısında Servetifünuncuları "suni bir dil kullanmakla" itham etmiştir.

Cevap B

31. Kalem dergisinde "Kirpi" takma adıyla yazdığı yazıları *Kirpi'nin Dedikleri* adlı eserinde kitaplaştıran sanatçı Refik Halit Karay'dır. Refik Halit, hikâye ve romanlarında da yer yer mizahi bir anlatımı tercih etmiştir. Bunlarda günlük konuşma dilini başarıyla kullanmıştır.

Cevap D

32. A, B, C ve E seçeneklerindeki eser-yazar eşleştirmeleri doğrudur. *Son Asır Türk Edebiyatı Tarihi* adlı eser Ahmet Hamdi Tanpınar'a değil Mustafa Nihat Özön'e aittir. Eser 1941 yılında hazırlanmıştır ve eserde genel olarak Tanzimat Dönemi'nden 1930'lara kadar olan dönem incelenmiştir.

Cevap D

33. Âşık Paşa, Farsça ve Arapçanın itibarlı olduğu bir dönemde yazdığı tasavvuf içerikli mesnevisinde Türkçe bilinci uyandırmaya çalışmıştır.

Cevap E

34. Fuzûlî'nin XVI. yüzyıl başlarında tamamlayıp Şah İsmail'e sunduğu *Beng ü Bâde* (Esrar ve Şarap) adlı mesnevide Şah İsmail ile II. Bayezid arasındaki mücadele sembolize edilmiştir. Burada "Beng" II. Bayezid'i sembolize eder, "Bade" ise Şah İsmail'i sembolize eder.

Cevap D

35. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: "Baharın nefesleri İsa gibi can bağışlayıcı oldu. Çiçekler yokluk uykusundan gözlerini açtılar."

Buna göre, "yokluk uykusundan uyanarak gözlerini açan" ise "çiçekler"dir.

Cevap B

36. Verilen beytin taktii şöyledir:

Ben-de-dik-**çe**-böy-le-kim-kıl-**dı**-Ne-dî-**mi**-nâ-tü-vân

- • - - / - • - - / - • - - / - • -

Gös-te-rir-en-güş-t-i-**le**-mec-lis-te-**ki**-mî-nâ-se-ni

- • - - / - • - - / - • - - / - • -

Buna göre verilen beytin aruz kalıbı "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün"dür ve beytin vezne uygunluğunu sağlamak için bazı açık heceler kapalı duruma getirilmelidir, buna "imale" adı verilir. Verilen beyitte birden çok tef'ilede başvurulmuş aruz işlemi imaledir.

Cevap B

37. Postmodernizmde geleneksel roman-hikâye yöntemlerine karşı çıkmış ve yeni türlerin arayışı başlamıştır. Roman, hikâye, masal, destan, şiir gibi türlerin anlatım olanakları aynı metin içinde kullanılmıştır. İronik ve alaycı yaklaşım görülür.

Cevap D

38. Verilen nazım türleri halk şiirinde kullanılmıştır. Bunlardan "divan, selis, vezni âher ve satranç" âşıkların aruzla yazdığı şiirlerdir. Nutuk ise tekke-tasavvuf edebiyatı nazım türüdür ve heceyle oluşturulmuştur.

Cevap C

39. Verilen dörtlük hecenin 11'li kalıbıyla yazılmıştır. Tüm dizelerde ölçü verilmiştir. Ölçü gereği "söylerse (söyler-ise), birin (birini), iyilik (iyi-lik)" kelimelerinde ses düşmesi olmuştur. "ârif ol, sen iyilik eyle" kelimeleri arasında ulama vardır. Verilen şiir güzellendirme türünün özelliklerini taşımaz çünkü "aşk, sevginin güzelliği, tabiat, özlem" gibi temalarda yazılmamıştır. Verilen şiir destan, nutuk, nasihatname gibi türlerin özelliklerini yansıtmaktadır.

Cevap D

40. Verilen dizelerde geçen "aşk, âşık, ma'suk" kelimeleri aynı kökten türemiştir. Aynı kökten türemiş iki veya daha fazla kelimenin aynı söz içinde kullanılmasıyla yapılan sanata "iştikak" adı verilir.

Cevap D

41. Bu soruda öğretmen buluş yoluyla öğretim stratejisi ve sezdirme yöntemiyle dersi işlemeye başlamıştır. Amacı verdiği örneklerle "-ki" ekinin kullanım alanlarını fark ettirmek ve bağlaç olan "ki" yi sezdirmektir. Dil bilgisi öğretiminde sezdirme yönteminde, dili sorgulama, dille ilgili düşünme ve araştırma yapma mantığını oluşturulmaya çalışılmaktadır. Öğrenciler dil yapısıyla ilgili bilgileri tıpkı bilimsel bilgiler gibi çeşitli deneysel tipteki etkinliklerle keşfederler. Bu süreçte dilin işlevlerini ve genel kurallarını anlamaya çalışır ve araştırırlar. Verilen örnekler, isim konusu ile ilgili çağrışım sağlayacak durumda değildir.

Cevap D

42. Dil bilgisi öğretiminde önemli bir yöntem olan sezdirmede dil bilgisi kurallarının kullarımdaki yani bağlam içindeki görevi, işlevi üzerine dikkat çekilerek öğrencilerin kuralları ezberlemek yerine kullanım amacı ve işlevini fark etmeleri sağlanır. Bağlam, dil ile ilgili bir kuralın kullanıldığı cümle veya metindeki işlev gücü ve kullanım biçimidir. Sezdirmede aşamalar:

- I. Öğrencilere gerekli açıklamalar yapılır.
- II. Dil bilgisi kuralının oluşumu gözlenir, örnekler değiştirilir, hipotez oluşturulur.
- III. Hipotez doğrulama yapılır.
- IV. Gözlemlerden kurallar oluşturulur, sınıflama yapılır.
- V. Alıştırmalarla zihinde yapılandırılır.
- VI. Uygulamaya aktarılır.

Cevap B

43. Birinci öncül incelendiğinde "ezber, tekrar, dil yapısı" anahtar sözcükleri dil bilgisi öğretiminde davranışçı yaklaşımı vermektedir. İkinci öncülde ise, "zihinsel beceriler" anahtar sözcüğü her zaman bilişsel yaklaşımı işaret etmektedir. Üçüncü öncülde ise, "çocukların her dilin bilgisini edinebilecek bir yetiyle dünyaya gelir" görüşü psikolinguistik yaklaşımın görüşüdür. Psikolinguistik görüşün bilişsel yaklaşımlar içinde olması ve bilişsel yaklaşımın da yapılandırmacı yaklaşımın kaynağını oluşturduğu düşünüldüğünde cevap aynı kurama dayalı iki farklı öğretim yaklaşımından yapılandırmacılığı sorguladığı düşünülebilir.

Cevap E

44. Okuma yaklaşımlarında bütünleştirme modelinde okur, tek tek sözcükleri birleştirerek metnin anlamına ulaşır. Çözümleyici ve etkileşimsel okuma modeline göre ise metni anlamak için bütün kelimelerin anlamlarını bilmelerine gerek yoktur. Anlam bağlamdan, anlatılan durumdan hareketle tahmin edilebilir. Metnin anlamı sözcüklerde değil, bunların birlikte anlattıkları olay ve durumla birlikte anlam kazanır.

Cevap B

45. Metin yapısı üç boyutta değerlendirilir: küçük yapı, büyük yapı, üst yapı. Küçük yapı, bağdaşıklık; büyük yapı, tutarlılık; üst yapı ise metin türü ile ilgilidir. Bir yazar, yazısını yazarken metnin üst yapısına göre zihninde daha önceden var olan geleneksel şemaları kullanır. Üst yapı, metnin taşıyacağı varsayılan genel yapısal nitelikleri ve metni oluşturan birimleri belirler. Metnin içeriği, metinde kullanılan dil, metinde bilginin sunulmuş biçimi, metnin sunulmuş biçimi, metnin yazılış amacı metnin türlerinin belirleyici özellikleri arasında yer alır.

Cevap E

46. Bu sorunun tek cevabı yalnız II seçeneğidir. Çünkü bir kavramdan hareketle alt kavramlar nesnel bir biçimde ilişkilendirilmiştir. Zihin haritası olmama nedeni, sadece bir kavramla ilgili olması, öznel olmaması ve görsellerle desteklenmemesidir.

Cevap B

47. Öğretmen, metni okumaya başlamadan önce sorular sorarak öğrencilerin metindeki konuyla ilgili dikkatlerini çekmeye ve ön bilgilerini harekete geçirmeye çalışmaktadır.

Cevap A

48. Buluş yoluyla öğretimde amaç öğretmenin verdiği örneklerle veya sorduğu sorularla öğrencileri düşünmeye yönlendirmek, bilgiye ulaşma çabasına sokmaktır. Buluş yoluyla öğrenmede, öğrenciye bilgi doğrudan verilmez, bu bilgiyi kendisinin parçadan bütüne ulaşarak keşfetmesini amaçlar. Öğrenci bu süreçte tahminlerde bulunur, bağlamdan çıkarımlarda bulunur, örnek ve sorularla keşfetmeye çalışır. Bu soruda tahmin ederek okuma, anlamı bağlamdan çıkarma, sezdirme tekniklerini buluş yoluyla öğretimde kullanır. Söz korusu tekniğinde ise öğrencilerin okuma ve birlikte çalışma becerileri geliştirilmeye çalışılır, bunun için öğrenciler gruplara ayrılır. Bir grup, metnin bir bölümünü okurken diğer grup başka bir bölümü aynı anda sesli okurlar.

Cevap C

49. Süreç temelli değerlendirme, ürünü değerlendirmekten çok öğrencinin kendi gelişimini gözlemlemesini, aşamalı olarak bir ürünün nasıl ortaya konulduğunu öğretmeye yöneliktir. Bununla ilgili çalışmaları değerlendirmede, belli aşamaları izlemeyi gerektirdiği için proje değerlendirme formu ve bunun yeterliliğinin ölçütlerini açıklayan analitik ve dereceli puanlama anahtarları kullanılır. Böylelikle öğrencinin öğrenme veya ürünün yeterliliğinin farkına varması sağlanır. Bunun için öz değerlendirme ölçeği, akran değerlendirme ölçeği gibi ölçme araçları süreç temelli değerlendirmeye ölçeklerine örnektir.

Cevap D

50. “Kitap okumaktan zevk alıyorum.” cümlesi duygu ifadesi olduğu için bireyin bir konu, olay ve durumla ilgili ilgisini, istek ve inancını ifade eder, bununla ilgili tutumu belirtir. Bu duyguların kaynağı duyuşsal öğrenme alanında yatar ve hem bilişsel hem de devinişsel öğrenme alanını etkiler, bunun olumlu olması öğrenmeyi ve beceriye dönüştürmeyi hızlandırırken olumsuz olması öğrenme sürecini güçleştirir. Okuma ile ilgili bireyin bir şeyler yapmayı istemesi veya istememesi gibi duyuşsal düzeyleri ölçmede en uygun Likert tipi tutum ölçeklerinde yer alabilecek bir maddedir.

Cevap C

1. Öncülde verilen parçada, öğretmen bir metni önce kendi okumuş ve öğrencilerin **dinleme** becerilerini, seçtiği öğrencilere sesli okutarak **konuşma** becerilerini, önemli buldukları yerleri not alarak **yazma** becerilerini, sessiz okutarak **okuma** becerilerini ve ardından tartışarak **anlama** becerilerini geliştirecek bir etkinlik düzenlemiştir. Dolayısıyla yapılan etkinlik A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgileri hedeflerken estetik zevki ön plana almayı hedeflememektedir.

Cevap D

2. Verilen öncüller incelendiğinde;
 - I. Okuma hızı ve telaffuz becerilerini gözlemlemek amacıyla **sesli okuma**,
 - II. Metnin içeriği ile ilgili ön bilgileri harekete geçirmek amacıyla **tahmin ederek okuma**,
 - III. Metnin konusunu kavrama düzeyini denetlemek ve öğrencilerin düşüncelerini sınıfla paylaşımlarını sağlamak amacıyla da **tartışarak okuma** tekniklerini kullanmanın doğru olacağını söyleyebiliriz.

Cevap C

3. Verilen etkinlikte, okuma etkinliği öncesinde, sırasında ve sonrasında gerçekleştirilecek çalışmalar sıralanmıştır. İlgili çalışmalar incelendiğinde okuma sırasında metnin içeriğinin okuma amacına uygunluğunun sorgulandığı bilgisi verilmiştir. Bu işlemin okuma sonrasında gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Cevap B

4. Okuma engelleri fiziksel ve bilişsel olmak üzere iki boyutta incelenebilir. Metindeki bilgileri organize edememe, söz dağarcığının yetersizliği, ön bilgileri ilişkilendirememe, dikkat dağınıklığı gibi engeller daha çok bilişsel ve psikolojik süreçler içermektedir, görme bozuklukları fiziksel engel kapsamında yer almaktadır.

Cevap B

5. Türkçe dersinde öğretmen öğrencilerine bir şiir vermiş ve şiirin ana duygusundan hareketle bir deneme yazdırmıştır. Sonrasında ise şiirle yazdıkları deneme arasında dil ve anlatım açısından karşılaştırma yapılmıştır. Gerçekleştirilen etkinlikle “metin türlerine dair farkındalık yaratma, şiir dilinin farklılığını gösterme, metinler arası karşılaştırmalar yaptırma, tematik yoruma odaklandırma” amaçlanır, “Bir düşünceyi nedenleriyle açıklamak” amaçlanmaz.

Cevap D

6. Yazı üretiminde tekrara düşmemek için zamirlerden yararlanılan bağdaşıklık ögesi “gönderim”dir. Gönderim bir anlamda metinde kullanılan sözlerin dil bilgisel olarak başka bir biçimde yinelenmesidir. Aşağıda bir gönderim örneği verilmiştir:

“O adamla tanışmıştık. Sanırım ismi Ufuk. (o adam → Ufuk)

Örnekte gönderim ögesi önce, isim sonra kullanıldığı için öngönderim söz konusudur. Tam tersi olsaydı bu durum da artgönderim olarak ifadelendirilirdi.

Cevap C

7. Öğrencilere dinleme öncesinde bazı sorular dağıtılmış ve bu sorulara cevap bulmaya çalışarak dinleme gerçekleştirmeleri sağlanmıştır. Bu durumda öğrenciler soruların cevaplarına odaklanarak dinlemiş olurlar. Bu durum seçici dinleme ile ilgilidir. Seçici dinleme, ilgi ve ihtiyaçlara yönelik olan bölümlerin diğer bilgilerden ayrıştırılarak ve bunlara odaklanarak dinlemektir.

Cevap B

8. Dinleme etkinliğinin öncesinde öğretim programı incelenmeli, hedeflere uygun biçimde ders planlanmalı, öğrencilere dinleme ve işitme işlemlerinin birbirinden farklı olduğu sezdirilmeli ve onların sürece motivasyonlarını sağlayacak etkinlikler yapılmalıdır. Buna göre ilk yapılacak işlem öğretim programına ve dersin hedeflerine uygun düzenlemeler yapmak olmalıdır. Fakat seçenekler incelendiğinde bu aşamaya yer verilmeyip dinleme ve işitmenin farkını sezdirme ve onları güdüleme gibi işlemlere yer verildiği görülmektedir. Bu işlemler arasında önceliklendirme yapmak mümkün olmayacağı için soru ÖSYM tarafından iptal edilmiştir.

Soru İptal Edilmiştir.

9. Soru kökünde, öğrencilerin gerçekleştirdikleri dinleme süreçlerini değerlendirirken kullanabileceği sorular verilmiştir. Seçenekler incelendiğinde B, C, D ve E seçenekleri gerçekleştirilmiş dinlemeyi değerlendirirken kullanılacak soruları içerir, A seçeneğinde verilen “Bir sonraki dinleme etkinliğinde performansımı daha etkili hâle nasıl getirebilirim?” sorusu bundan sonra gerçekleştirilecek dinleme çalışmalarının etkililiğini artırmayı amaçlamaktadır.

Cevap A

10. Öğrencilere derste bir öykü okunmuş ve öyküdeki kahraman bir durumda iki seçenek üretip birini tercih etmiştir. Öğretmen öğrencilerine “Kahramanın yerinde siz olsaydınız nasıl davranırdınız?” sorusunu yöneltmiştir. Bu etkinlik “Dinlediklerinde/izlediklerinde kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.” kazanımına yöneliktir.

Cevap D

11. Öncülde verilen parçada sözü edilen konuşma bozukluğu “atlama”dır. Atlama, ses organlarının genel tembelliğidir ve çok sık karşılaşılan bir durumdur. Bu genel gevşeklik konuşma sönüklüğüne yol açar. Hızlı konuşan ve konuşmasına önem vermeyen kişilerde rastlanır. Birtakım ses ve hecelerin atlanmasıdır. Örneğin; bir dakika-bi dakika, kiltitledim-kiltitledim, ne haber?-naber? vb.

Cevap B

12. Yaratıcı dramının aşamalarıyla ilgili verilen açıklamalar ve karşılık geldikleri aşamalar aşağıda yer almaktadır:
- I. Belirlenmiş kurallar içinde özgürce metin kurma ve geliştirme, **oyun**
 - II. Bir grup oluşturma, grup içinde tanışma ve uyum sağlama, **ısınma**
 - III. Metne bağlı kalmadan bireysel yaşantılarla katkıda bulunma, **doğaçlama**
 - IV. Oyun ortamında önceden belirlenmemiş bir çıkış noktasına ulaşma, sonuca varma ise **oluşum** aşamalarıyla ilişkilidir.

Cevap E

13. Ünsüzler boğumlanma noktalarına göre şu şekilde sınıflandırılır:

- Çift dudak ünsüzleri: b, m, p
- Diş - dudak ünsüzleri: f, v
- Dil ucu - diş ünsüzleri: d, n, s, t, z
- Diş eti - damak ünsüzleri: c, ç, j, ş
- Damak (ön-art) ünsüzleri: g, ğ, k, l, r, y
- Gırtlak ünsüzü: h

Buna göre, “sezonunda” kelimesi aynı boğumlama noktasından çıkan “s, z, n, d” seslerini içerir.

Cevap B

14. Bu tip sorularda ses olaylarının tümünün ezbere bilinmesi gerekmez, bu tip sorular ünlülerin ve ünsüzlerin nitelikleri bilindiğinde daha kolay çözülebilir. Buna göre “koñşu>komşu” örneğinde, geniz ünsüzü olan “ñ (nazal n)” dudak ünsüzü olan “m”ye dönüşmüştür, yani kelime “dudaksıllaşma” olmuştur.

Cevap B

15. Seçeneklerde verilen cümlelerde altı çizilmiş kelimeleri aldıkları yapım ve çekim eklerine göre inceleyelim:

A) “Resimlerini” → Cümledeki anlama göre “tek bir sanatçı ve ona ait birden çok resim” söz konusudur. Buna göre, altı çizili kelimenin aldığı ekler sırasıyla “+lar” çokluk eki, “+i” teklik üçüncü kişi iyelik eki “+n” koruyucu ünsüz, “+i” belirtme hâli eki şeklindedir.

B) “Fidanlarını” → Cümlede “birden çok elma fidanı” anlamı vardır. Buna göre, altı çizili kelimenin aldığı ekler sırasıyla “+lar” çokluk eki, “+i” teklik üçüncü kişi iyelik eki, “+n” koruyucu ünsüz, “+i” belirtme hâli eki şeklindedir.

C) “Sokaklarını” → Cümlede “birden çok sokak” anlamı vardır. Buna göre altı çizili kelimenin aldığı ekler sırasıyla “+lar” çokluk eki, “+i” teklik üçüncü kişi iyelik eki, “+n” koruyucu ünsüz, “+i” belirtme hâli eki şeklindedir.

D) “Öğrencilerini” → Cümlede “birden çok öğrenci” anlamı söz konusudur. Buna göre altı çizili kelimenin aldığı ekler sırasıyla “+ler” çokluk eki, “+i” teklik üçüncü kişi iyelik eki, “+n” koruyucu ünsüz, “+i” belirtme hâli eki şeklindedir.

E) “Evlerini” → Bu cümlede “birden çok ev” anlamı yoktur, bunu cümledeki yüklemdeki çokluk üçüncü kişi (onlar) anlamından çıkarabiliriz. Buna göre, altı çizili kelimenin aldığı ekler sırasıyla “+ları” çokluk üçüncü kişi iyelik eki, “+n” koruyucu ünsüz, “+i” belirtme hâli eki şeklindedir.

NOT: Sorunun kazanımı teklik üçüncü kişi iyelik eki “+I/+U” ile çokluk üçüncü kişi iyelik eki “+IArI” arasındaki farkın bilinmesi üzerine kuruludur.

Onun evleri → birden çok ev, bir tane sahip anlamı

Onların evleri → bir tane ev, birden çok sahip anlamı

Cevap E

16. Verilen parçada geçen “gösterilen” kelimesi edilgen çatılı fiilden türemiş sıfat-fiildir. “Örnekleri, tepkileri” kelimeleri çokluk ve belirtme eki almış addır. “Ettiğimiz, bulduğum” kelimeleri iyelik eki almış sıfat-fiildir. “Arasında, kitapta” kelimeleri bulunma durumu eki almış addır. Parçada zarf-fiil de bulunmamaktadır.

Cevap D

17. Verilen cümleler ögelerine şu şekilde ayrılır:

- I. Vapur rıhtımdan kalkıp da Marmara'ya doğru uzak-laşmaya başlayınca / yolcuları geçirmeye gelenler, / üzerlerinden ağır bir yük kalkmış gibi / ferahladılar. (Z.T. / Ö. / E.T. / Y.)
- II. İki büyük fıstık ağacı arkasından / kırmızı bir ay, / sanki yapraklara sürünerek / yükseliyordu. (D.T. / Ö. / Z.T. / Y.)
- III. Güneşli kırlarda geçen bir gezinti gününden sonra, / akşamüstü eve ümitsiz dönmenin mümkün olmadığını / tecrübe-lerimle / bilirim. (Z.T. / B.N. / Z.T. / Y.)
- IV. Hasan ortadan kaybolduğunda / Hüseyin Usta da Hasan'ın dayısı da / kendilerinden beklenmeyecek kadar / üzülmüşlerdir. (Z.T. / Ö. / E.T. / Y.)

Buna göre I ve IV. cümleler ögelerin türü ve sıralanışı yönünden aynıdır.

Cevap B

- 18. İsnat grupları**, biri diğerine isnat edilen iki isim unsurundan oluşur, kendisine isnat yapılan unsur iyelik eki alabilir. Saçı uzun, işi bitik vb. Buna göre, verilen cümlede geçen “bağrı açık” söz öbeği iyelik üçüncü kişi eki almış bir isnat grubudur.

Ayrılma grupları, ayrılma eki (+DAn) almış bir isimle ondan sonra gelen kelimenin oluşturduğu kelime grubudur, cümlede geçen “dizlerinden yamalı” söz öbeği buna örnektir.

Cümlede geçen “Eskicinin saçı sakalı, bağrı, pantolonu, dişleri, suratı, gözleri” bir belirtili isim tamlamasıdır ve tamlanan kelimeler **iyelik eki** almıştır.

Edat grupları bir edat ve onun bağlı olduğu kelimedenden oluşan söz öbekleridir, cümlede geçen “akına kadar” edat grubunda bir ad, yönelme eki (+A) alarak edatla öbekleşip edat grubu oluşturmuştur.

Verilen cümlede belirtme hâli eki (+I/+U) almış kelime ve dolayısıyla **belirtme grubu** oluşturmuş kelime yoktur.

Cevap D

- 19.** Roman Jacobson, 1963'te yayımladığı *Dilbilim Üzerine Denemeler* adlı eserinde dilsel iletişimin temel öğelerini belirlemiştir. Bunlar “Gönderen-Alıcı-Kanal-İleti-Kod-Metin (Gönderge/Konu).” Buna göre, “işlev” dilsel iletişimin temel öğelerinden biri değildir.

Cevap E

20. Dilin işlevleriyle ilgili çalışmalar dilbilimci Karl Bühner tarafından başlatılmış ve Roman Jakobson tarafından sistematize edilmiştir. R. Jakobson, dilin işlevlerini altı başlık altında incelemiştir. Bunlar;

- Anlatım İşlevi
- Çağrı İşlevi
- Üst-dil İşlevi
- Sanat İşlevi
- İlişki İşlevi
- Gönderge İşlevi

şeklinde-dir. Buna göre “gösterge işlevi” dilin işlevlerinden biri değildir.

Cevap E

21. Dile ilişkin çalışmalardan yararlanarak özellikle dil öğretimiyle ilgili birçok gereksinimi karşılamaya, bildirişimi kolaylaştırıcı önlemler almaya çalışan dil bilimi alanı “uygulamalı dil bilimi”dir.

Cevap B

22. Edebiyat terimi olarak temel çatışma “anlatıma dayalı edebî metinlerde gerilimi sağlayan, olayların dayandığı asıl unsurdur.” Edebî eserlerin temel çerçevelerini zıtlıklar oluşturur. Kahramanların karşıt tavırları, duruşları; birbirleriyle tezat oluşturan mekânların yan yana, iç içe sergilenmesi, sunulan yaşama biçiminin iki zıt yüzü temel çatışmayı oluşturur. Bunlar çok çeşitli şekillerde karşımıza çıkabilir. **Kişinin kendisiyle çatışması**, karakterin yaşadığı zıtlıklar şeklinde özetlenebilir. Sabahattin Ali’nin *Kürk Mantolu Madonna* adlı romanı buna örnek gösterilebilir, bu romanda baş karakter yoğun yaşadığı aşk ve birliktelik duygusuna rağmen sevdiği kadını terk etmiş ve yoğun bir iç çatışma yaşamıştır. **Kişi-kşi çatışması** ise özellikle masallardaki “iyi-kötü, güzel-çirkin çatışması” olarak özetlenebilir, “Keloğlan”ın iyi, yardımsever oluşu ile Köse’nin hain, kötü oluşu bu çatışmaya örnek gösterilebilir. **Kişi-doğa çatışması** ise bir karakterin tabiat olaylarına karşı verdiği mücadele ya da insanın doğaya verdiği zararlar sonucu yaşadıkları olarak özetlenebilir. **Kişi-toplum çatışması** ise bir karakterin topluma, yerleşik düzene karşı olan tutumu, köylü-kentli çatışması şeklindedir. Oğuz Atay’ın *Korkuyu Beklerken* adlı hikâyesi ya da Muzaffer İzgü’nün *Kabakçı Amca* adlı romanı buna örnek gösterilebilir. **Toplum-toplum çatışması** ise farklı inanışa, değerlere ya da ekonomiye sahip toplumların yaşadıkları şeklinde özetlenebilir.

Buna göre, verilen parçada *Kabakçı Amca* adlı romanda bir köylünün, kentte yaşadığı olaylar ve durumlar karşısında yaşadıkları aktarılmıştır; bu durum kişi-toplum çatışmasına örnek gösterilebilir.

Cevap D

23. Verilen parçada geçen *Havaya Çizilen Dünya, Kuş Ayak, Balina ile Mandalina, Yazıları Seven Ayı* adlı eserler Fazıl Hüsnu Dağlarca’ya aittir.

Cevap C

24. MS 300 yılında Hintli filozof Beydaba tarafından yazılan/derlenen *Pança Tantra* adlı eser felsefe, ülke yönetimi, eğitimle ilgili pek çok masalı içerir. Bu masallar iki çakalın sembol olarak kullanılması şeklinde aktarılmıştır. Bu eser Farsçaya *Kelile ve Dimne* adıyla çevrilmiştir. Bizim edebiyatımıza da Farsçadan aynı adla, Kul Mesud tarafından çevrilmiştir.

Cevap D

25. Önemli halk bilimci ve masal yazarlarından biri olan Eflatun Cem Güney *Açıl Sofram Açıl, Dede Korkut Masalları* adlı eserleriyle iki kez Hans Christian Andersen Ödülü'nü almıştır. *Az Gittim Uz Gittim, Evvel Zaman İçinde* adlı eserleri ise çocuk edebiyatı alanındaki önemli eserlerindendir.

Cevap B

26. Sözlü gelenek içinde şekillenen ve insan, dünya, evren, tabiat olayları gibi konular içeren, olağanüstü kişi ve olayların bulunduğu tür efsanedir. Efsaneler olağanüstülük bulunsa da inandırıcılık içerir.

Cevap A

27. Bir Karagöz oyunu 4 bölümden oluşur.

- Mukaddime
- Muhavere
- Fasil
- Bitiş

Muamma ise Karagöz bölümü değildir âşık tarzı halk edebiyatında manzum bilmecelelere verilen addır.

Cevap C

28. Parçada sözü edilen eser *Atabetül-Hakâyık*'tır. Bu eser XII. yüzyılda Edib Ahmet Yüknekî tarafından Karahanlı Türkçesiyle kaleme alınmıştır. Hem heceyle dörtlükler hem de aruzla beyitler içerir. Bu eserde mısra başı kafiyeleleri de dikkat çeker.

Cevap A

29. Verilen parçada geçen *Köroğlu Destanı*, *Halk Hikâyeleri* ve *Halk Hikâyeciliği*, *Yüz Soruda Türk Folkloru* adlı eserler Pertev Naili Boratav'a aittir.

Cevap D

30. Yusuf Atılgan'ın *Aylak Adam* adlı romanının başkarakteri "Bay C."dir. Bay C. mirasyedi olarak yaşar ve karşılıksız aşk"ı arar.

Cevap A

31. Verilen parçada geçen "Naim Efendi, Hakkı Celis" adlı karakterler Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Kıralık Konak* adlı romanının karakterleridir. Bu romanda "üç kuşağın anlayış ve yaşayış farklılıkları, bu kuşaklar arasındaki çatışmalar, Batılılaşmanın yanlış anlaşılmasının sonuçları" anlatılır.

Cevap C

- 32.** Bu tip sorularda ilk bakılacak şey verilen şiirin biçim özellikleridir. Verilen şiir bir vezne bağlı kalınarak -aruz vezniyle- yazılmıştır. Seçeneklerde verilen tüm şairler, şiirlerinde bir vezne -hece ya da aruz- bağlı kalarak şiir yazmıştır, bu yüzden herhangi bir seçeneği eleymeyiz.

İkinci olarak şiirin dil ve anlatım özelliklerine bakılmalıdır. Verilen şiirde pek çok Arapça, Farsça kelime ve kelime grubu bulunmaktadır. Buna göre Cahit Sıtkı ve Necip Fazıl seçenekleri elenir çünkü bu iki şair Cumhuriyet Dönemi'nde İstanbul Türkçesi kullanarak şiir yazmıştır. Yine Yahya Kemal, şiirlerinde İstanbul Türkçesini kullanmıştır.

Üçüncü adımda ise şiirin içerik özelliklerine bakılmalıdır. Verilen şiirde "kişisel hayattan, hayatın geçiciliğinden, tabiat manzaralarından" söz edilmiştir. Buna göre, verilen şiir Mehmet Akif'e ait değildir çünkü Mehmet Akif, şiirlerinde halkın yaşam tarzından ve sosyal meselelerden söz etmiştir.

Buna göre, verilen şiirin biçim, içerik ve anlatım özellikleri dikkate alındığında Tevfik Fikret'e ait olduğu söylenebilir.

Cevap A

- 33.** Gerek sosyal gerekse metafizik konularda ahlakçı ve filozofça şiirler yazan, Nâbî ekolünü, hikemî şiir tarzını sürdüren şair Ziya Paşa'dır. Verilen parçada geçen "Âyinesi iştir kişinin lafa bakılmaz / Şahsın görünür rütbe-i akı eserinde" veya "Bî-baht olanın bağına bir katresi düşmez / Bâran yerine dürr ü güher yağsa semâdan" beyitleri de onun en meşhur beyitlerindendir.

Cevap C

34. Verilen şiir Ahmet Paşa'ya ait bir kıt'ain ilk beytidir ve aruzun "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Taktii ise şöyledir:

dôst-bâ-ğın-da-be-lâ-lı-bül-bü-le-bir-gül-ye-ter

- • - - / - • - - / - • - - / - • -

göz-le-rüm-kan-ağ-la-sın-tek-yü-zü-me-bir-gül-ye-ter

- • - - / - • - - / - • - - / - • -

Buna göre, aruz kalıbının uyması için ilk tef'iledeki "dôst" kelimesi bir kapalı bir açık (→) hece şekline getirilerek okunmalıdır. Bu işleme "med" adı verilir.

Cevap B

35. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Bulutu andıran cömertliğinin yağmurunu susamışlardan esirgeme. Biz bu ovanın bağıры yanık lalesiyiz, ey sevgili!

Buna göre beyitte altı çizili "teşne-dillerden" söz öbeği "susamış gönüllüler" anlamına gelmektedir.

Cevap A

36. Verilen beyitlerin dil içi çevirileri şöyledir:

- A) Bahar rüzgârı her yana mektup uçurdu yine, gül yaprağını güvercin gibi uçurdu.
- B) Senin bana yaptıklarını (çektirdiklerini) Hakk’a arz etmek için ahımı okun ucuna bağlayıp yolladım defalarca.
- C) Bu şiirimi (sözlerimi) dua okuna bağlayıp hediye diye meleklerle ulaştırsam yeridir.
- D) Ey felek, (bana olan) düşmanlığını bırak, hediyemi kabul et, ah oklarımla sana selam gönderdim.
- E) Kışın zulmünü baharın şahına bildirmek için zambaklar bahçeye, ok ile bir mektup yolladı.

Buna göre; B, C, D ve E seçeneklerindeki beyitlerde haberleşme aracı “tîr (ok)”tur. A seçeneğindeki beyitte ise “kebûter (güvercin)”dir.

Cevap A

37. Verilen beyitlerin içeriğine dikkat edilecek olursa “bitir, yüz tut, bir koltukta sığmaz iki karpuz, uzatma hayrı, uzat şerri ki...” gibi pek çok öğüdün verildiği görülecektir. Divan şiirinde öğüt içerikli şiirlerle pendname adı verilir, verilen beyitler bu nazım türüne örnektir.

Cevap D

- 38.** Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Âsâf'ın değerini bilmez Süleyman olmayan. Bilmez insanın değerini âlemde insan olmayan. (Âsâf, aynı zamanda hükümdar olan Süleyman Peygamber'in bilge bir veziridir. Süleyman gibi akıllı olmayanlar Âsâf gibi değerli, iş gören insanları anlamaz.)

Buna göre, beyitte Hz. Süleyman ve onun veziri Âsâf'a telmih-te bulunulmuştur "miktarını-kadrini, Süleyman-insan" kelimeleri arasında lüffüneşr vardır.

Cevap A

- 39.** Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Gül bahçesi yolunda seni seyretmek için, iki yanda salınan serviler saf saf durur.

Buna göre beyitte "servilerin yol kenarında bulunmaları, şairin sevgilisini seyretmek istemeleri"ne bağlanmıştır, yani bir durum gerçek nedeni dışında bir nedene bağlanmıştır, bu şekilde yapılan söz sanatına hüsnütalil adı verilir.

Cevap A

40. Verilen parçada “roman yazarken çeşitli bilim dallarından yararlanılması gerektiğinden, roman kahramanlarının toplumun her tabakasından seçilmesi gerektiğinden; bu kahramanların çevresel faktörlere ve verasete (kalıtım) bağlı olarak aktarılması gerektiğinden” söz edilmiştir. Roman yazarken bu tarz yöntemlerin kullanıldığı edebî akım natüralizmdir.

Cevap C

41. Türkçe dersinde öğretmen öğrencilerine “kıyı, dalga, liman, gemi, rıhtım” gibi sözcüklerin arasındaki bağı, birini işitince diğerin akla gelebileceğini açıklayarak dersine başlamıştır. Gerekli açıklamaları yaptıktan sonra da öğrencilerinin konuşma ve yazma işlemleri sırasında konuyla ilişkili durumları karşılayan farklı kavramları kullanabileceklerini söylemiştir. Bu durum öğrencilerin sözcüklerin sahip olduğu çağrışım değerine dikkat etmelerini sağlamayı amaçlamaktadır.

Cevap B

42. Metin türlerinde metnin öğeleri ve aralarında yer alan bağ, anlam özellikleri gibi etmenler farklılaşmaktadır. Derste metnin türüne dair farkındalık oluşturmak isteyen bir öğretmen metinde yer alan olay, yer, zaman ve şahıs kadrosu gibi öğeleri belirleterek dersine bağlayabilir.

Cevap E

43. Öncüldeki parçada verilen açıklamalar dikkate alındığında ders-te zarfların öğretimi öğrencilerin etkin katılımıyla, daha önceki bilgilerini kullanarak yeni bilgilere ulaşması sağlanarak okuma, konuşma ve yazma gibi beceriler ışığında öğretilmiştir. Bu süreçte dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak düşünülmemiştir. Dolayısıyla dil bilgisi dinleme, konuşma, okuma ve yazma alanlarıyla bir arada öğrenilmiştir.

Cevap D

44. “Yapım eklerinin işlevini ve sözcüğe kazandırdığı anlam özelliklerini kavrar.” kazanımı edindirilirken öğrencilerin etkin katılımı sağlanmalı ve bilginin doğrudan aktarılmadan, sezdirme yolu kullanılarak öğrenilmesi sağlanmalıdır. Yeni dil bilgisi anlayışında sezdirme yolu ön bilgilerin üzerine kurulmuştur. Bu yüzden gerçekleştirilecek işlemler ön bilgilerden bağımsız olmamalıdır. Sorunun seçenekleri incelendiğinde yapım ekleri ile ilgili verilen kazanımı gerçekleştirmek amacıyla daha önceden öğrenilmiş olan çekim ekleri konusuyla ilgili bilgileri hatırlatma ve yapım eklerinin hangi işlevlerde kullanıldığını örnekler üzerinden sezdirme işlemlerine B ve D seçeneklerinde yer verildiği görülmektedir. Bu iki aşamayı birbirinden ayırtırmak mümkün olmayacağı için bu soru ÖSYM tarafından iptal edilmiştir.

Soru İptal Edilmiştir.

45. Aşağıda kazanımlar ve hangi beceri alanı kapsamında yer aldıkları verilmiştir:

- I. “Sözcüklerin eş ve zıt anlamlarını bilir.” kazanımı söz varlığı alanında değerlendirilir. Çünkü kelime dağarcığını geliştirmeyi hedefleyen bir kazanımdır.
- II. “Farklı metin türlerini uygun hızda okur.” kazanımı okuma becerilerini geliştirmeyi amaçlaması itibarıyla akıcı okuma alanı kapsamındadır.
- III. “Olağan ve olağanüstüyü ayırt eder.” kazanımı ise bilgiyi anlamayı sağlayacak düzeydedir ve dolayısıyla anlama alanı kapsamında değerlendirilir.

Cevap C

46. Planlı yazma çalışmalarında öncelikle yazma öncesi planlama işlemleri gerçekleştirilmelidir. Bu süreçte ilk işlem ön bilgileri harekete geçirmektir. Ardından yazma amacı belirlenip konu sınırlandırılır. Bu süreçte sınırlandırılan konuya göre düşünceleri aktarım yolları planlanır, gerekli teknikler seçilir. Hazırlık işlemleri tamamlandığında ise yazma aşamasına geçilir. Bu aşamada düşüncüyü geliştirme yollarından yararlanılır, planlanan etmenler yazma aşamasında uygulamaya dökülür. Yazma sonrasında ise gerekli değerlendirme işlemleri ve son düzenleme gerçekleştirilir. Bu bilgiler ışığında planlı yazma sürecine dair verilen aşamaları kapsayan öncüllerin doğru sıralaması A seçeneğinde yer almaktadır.

Cevap A

47. Öyküleyici anlatımda amaç; olayları okuyucunun gözü önünde canlandırmak, anlatılmak isteneni olay akışı içerisinde vermektir. Bu anlatım türünde okuyucunun istenen davranış ve düşünce biçimine yönltilmesi gibi bir amaç genel olarak güdülmemektedir. Dolayısıyla düşünceleri gerekçelendirerek okuyucunun düşünce ve bilgilerinde değişikliğe gitmek öyküleyici anlatımla değil tartışmacı anlatımla amaçlanır.

Cevap E

48. Metin dışı okuma, metinde yer alan yazından uzaklaşıp başka bir metinden bilgi edinmeye dönük işlemlere karşılık gelir. Soruda yer alan seçenekler incelendiğinde A, B, C ve E seçenekleri metnin içinde-metinden uzaklaşmadan- gerçekleştirilecek kazanımlardır, D seçeneğinde yer alan kazanım metinden uzaklaşıp araştırma yapmayı sağlayacak düzeydedir.

Cevap D

49. Öncüldeki parçada verilen açıklama dikkate alındığında, cümlelerde kullanılan sözcüklerin seçiminde düşüncelerin akışına uygun davranmak gerektiği bilgisini öğrencilere edindirmenin amaçlandığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla öğretmen sözcük seçiminde dikkat edilmesi gereken uyum ve bağlama öğelerinin doğru kullanımını öğretmektedir.

Cevap A

50. Türkçe dersinde üst düzey becerileri ölçen, öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerileri günlük hayatta ne ölçüde kullanabildiklerini belirleyen, problemleri nasıl çözdüklerini belirleyen ve bu süreçte sahip oldukları bilgi ve becerileri nasıl kullandıklarına dair veriler sunan ödevlere performans ödevi denir.

Performans ödevleri kazanılan bilginin davranışa dönüştürülmesini sağlar. Daha çok bilginin kullanımına yöneliktir. Sorunun en önemli çeldiricisi B seçeneğinde verilen proje ödevidir. Proje yaratıcı düşünme, buluş yapma, hayal gücünü geliştirme gibi becerilere odaklı iken performans bilginin kullanılmasını odağa alır.

Cevap A

1. 5N1K etkinlikleri, okunan ya da dinlenen/izlenen bir metinde “kim, ne, nerede, ne zaman, neden/niçin, nasıl” gibi sorulara yanıt aranan ve metni çözümlemeye dönük etkinliklerdir. Derslerde bu etkinlikten faydalanmak isteyen bir öğretmenin bu doğrultuda “Okuma ya da dinleme/izleme metinlerinin analiz edilip çözümlenmesini sağlamayı” amaçladığı söylenebilir.

Cevap D

2. Öncülde verilen I numaralı etkinlik sürecinde geçen “... öğrenciler bu bölümler üzerinde kendi düşüncelerini arkadaşlarının da fikrine saygı duyarak dile getirmişlerdir.” ifadeleri süreçte, tartışarak okuma; II numaralı etkinlik sürecinde geçen “Öğrenciler okuma metninin başlığı, alt başlıkları ve biçimsel özelliklerinden hareketle ana fikre ulaşmaya çalışmışlar...” ifadeleri göz atarak okuma; III numaralı etkinlik sürecinde geçen “...metni göz hareketleriyle okumalarını ve metin üzerinde zihinsel faaliyetlerde bulunmalarını istemiştir.” ifadeleri sessiz okumanın kullanıldığını göstermektedir.

Cevap C

3. Okuma hızının geliştirilmesinde öğrencilerin bu becerilerini engelleyen unsurların tespit edilmesi ve bunların giderilmesi gerekir. Buna göre A seçeneğindeki “dikkat dağınık unsurlara aldanmama ve sadece metne odaklanma”, B seçeneğindeki “okuma öncesinde sorular belirleyip metni bu sorulara yanıt arayacak biçimde okuma”, D seçeneğindeki “okuma sürecinde parmakla takip ya da dudak kıpırdatma hareketlerinden kaçınma”; E seçeneğindeki “okuma sürecinde süre tutarak her okuma sürecinde daha hızlı okumaya çabalama” uygulaması öğrencilerin okuma hızlarını geliştirmede önerilebilir. Ancak önce sesli okuma, daha sonra sadece sessiz okumaya odaklanma gibi uygulama okuma hızını artırma için önerilmez. Öyle ki okuma hızını artırmada daha çok sessiz okumadan faydalanılması gerekir.

Cevap C

4. Öncülde verilen açıklamada verilen “O gün piknikte annem ekmeği ikiye **kırmamı** söylemişti.” cümlesinde öğrencinin koyu dizilmiş kelimeyi anlamına uygun kullanmadığı görülmektedir. Bunun yerine kullanılması gereken kelimenin “bölme” sözcüğü olduğu düşünüldüğünde öğrencide “Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.” kazanımının tam gerçekleşmediği anlaşılmaktadır.

Cevap A

5. Okuma metninde geçen önemli bilgileri seçebilme ve sistemli çalışma becerisini öğrencilere kazandırmayı amaçlayan okuma türü, not olarak okumadır. Bu nedenle Türkçe öğretmenin öncülde verilen amacı gerçekleştirmek için öğrencilerine not olarak okuma çalışmaları yaptırması daha uygun olur.

Cevap E

6. Öncülde verilen açıklamalarda geçen “metin taslağı oluşturup giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yazacaklarını bir konu ve ana fikir etrafında planlama” ve “anlatımı zenginleştirmek ve somutlamak adına grafik, tablo gibi unsurlardan faydalanma ve yazılı ya da çoklu medya kaynaklarından kanıtlar sunma” gibi ifadeler 2018 Türkçe Öğretim Programı’nda “Bilgilendirici metin yazar.” kazanımının gerçekleştirilmesi için açıklanmış unsurlardır. Dolayısıyla söz konusu etkinlik sürecinde öğretmenin “Bilgilendirici metin yazar.” kazanımını gerçekleştirmeye çalıştığı ifade edilebilir.

Cevap D

7. Türkçe dersinde “bir paragrafı oluşturan cümlelerin yerlerinin değiştirilmesi ve öğrencilerden bu cümleleri düşünce akışına göre düzenlemelerinin istenmesi; öğrencilere seçilen konuya dönük sorular dağıtılarak onlardan bu sorulara verilen yanıtları bir bütünlük içinde ele alabildikleri metinler kaleme almalarının istenmesi; öğrencilere bir metinde geçen anahtar kelimeleri tespit etmeleri belirtilerek onlardan bu kelimeleri kullandıkları bir yazı kaleme almalarının istenmesi” biçiminde gerçekleştirilebilen yazma türü, kontrollü yazmadır. Bu doğrultuda, öncülde verilen etkinlik örneklerinde başvuru yazma türünün kontrollü yazma olduğu söylenebilir.

Cevap B

8. Öğrencilere çeşitli şiirler verilerek onlara metinle ilgili vurgu ve tonlama çalışmalarının yaptırılmasına ve öğrencilerin de ses tonundaki değişiklikleri izleyerek metnin anlamını sezmelerine dayanan dinleme etkinlikleri ayırt edici dinleme türünü örneklerdir. Dolayısıyla öncülde verilen etkinlik sürecinde ayırt edici dinleme gerçekleştirildiği ifade edilebilir.

Cevap A

9. Öncülde verilen açıklamada öğrencinin cümleler içinde belli ifadeleri sıkça tekrar ettiği açıklanmıştır. Konuşma kusurları arasında gösterilebilecek bu durumun çözümünde öğretmenin “Tekrara düşmeden konuşur.” kazanımını gerçekleştirmeye dönük çalışmalar yaptırması beklenir. Çünkü öncülde verilen durumda bu kazanımın tam olarak gerçekleşmediği görülmektedir.

Cevap D

10. Öncülde verilen etkinlik süreci ile ilgili parçada geçen “konuşma konusu seçerek bu süreci planlama ve ek materyallerden faydalanma” ile “araştırma sonuçlarını panel, forum vb. ortamlarda sunma” ifadeleri 2018 Türkçe Öğretim Programı’nda “Hazırlıklı konuşma yapar.” kazanımını gerçekleştirmek için açıklanmış uygulamaları örneklendirmektedir. Dolayısıyla söz konusu etkinlik sürecinin “Hazırlıklı konuşma yapar.” kazanımını gerçekleştirmeye dönük olduğu söylenebilir.

Cevap E

11. Öğrencilerin seçilen konu ile ilgili olumlu ya da olumsuz görüşlerini tarafsız biçimde sunmalarına dayanan konuşma türü, eleştirel konuşmadır. Dolayısıyla öncülde verilen etkinlik sürecinde eleştirel konuşmadan faydalandığı ifade edilebilir.

Cevap A

12. Bireyin, seslerin çıkarılmasında gerekli teması yanlış yapmasından ya da yapamamasından kaynaklanan konuşma kusuru, *peltekliktir*. Bu konuşma kusurunun giderilmesinde sesin, konuşma organlarının neresinden ve nasıl çıkarıldığıнын öğretilmesi yani boğumlama çalışmaları yaptırılması gerekir. Dolayısıyla öncülde verilen açıklamada boş bırakılan yere “Pelteklik” kavramının getirilmesi gerekir.

Cevap C

13. Verilen dizelerde geçen “işliyor (<işle-yor)” kelimesinde ünlü daralması, “sesten (<ses+den)” kelimesinde ünsüz benzeşmesi, “sevincin (<sevinç+i)” ünsüz yumuşaması, “aksi (<akış+i), sararmış (<sarı-ar-), taşarsa (<taşar ise)” kelimelerinde ünlü düşmesi vardır. Dizelerde, ünlü türemesine uğramış kelime yoktur.

Cevap E

14. Bu tarz soruların çözümünde gerekli kazanım, ses olaylarının tek tek ezberlenmesi değildir, bilinmesi gereken temel bilgi “ünlülerin ve ünsüzlerin nitelikleri”dir. Örneğin “boğumlanma noktalarına göre ünsüzler, boğumlanma tarzlarına göre ünsüzler vb.” Bu özellikler üzerinden, verilen kelimelerdeki değişen sesleri bulmak ve buna göre ses olayı kararı vermek daha kolay olacaktır.

Buna göre, Eski Türkçedeki “takı” ve “katun” kelimelerindeki “k” patlayıcı ünsüz, günümüz Türkiye Türkçesinde sızıcı bir ünsüze (h) dönüşmüştür, bu ses olayına “sızıcılışma” adı verilir.

Cevap C

15. Türkçede, aynı görev veya işlevdeki ekler bir sözcükte üst üste gelmez. Ancak bazı sözcüklerdeki bir ek zamanla o sözcükle kaynaşır veya işlevini kaybeder ve bunun sonucunda, aynı görevdeki ekler üst üste gelebilir. Buna “ek yığılması” denir.

Buna göre, bugünkü Türkiye Türkçesindeki “kimisi, birisi” gibi bazı kelimeler ek yığılmasına örnektir. Bu örneklerde “bir” ve “kim” kelimeleri üçüncü tekil kişi iyelik eki “+i” alarak “biri, kimi” şekline geçmiştir fakat bu kelimelerdeki iyelik ekleri zamanla kalıplaşmış ve işlevini yitirmiştir. Bunun sonucunda bu kelimelere tekrar bir üçüncü tekil kişi iyelik eki gelerek ek yığılmasını oluşturmuştur: birisi, kimisi

Cevap D

16. I.cümlede “ve” bağlacı “okuduğumuz edebî **eserlerin ve dinlediğimiz müziklerin** (sonucunda)” söz öbeklerinde tamlayan unsurların arasında bağ kurma işlevinde kullanılmıştır. II. cümlede “insanların iç dünyaları ve hayalleri” sözünde tamlananlar arasında, III. cümlede “doğal ve toplumsal çevremiz” sözünde sıfat tamlamalarının tamlayanları arasında, V. cümlede fiilimsi grupları arasında bağ kurma işlevinde kullanılmıştır.

Cevap A

17. Yer tamlayıcısı (yaygın adıyla dolaylı tümleş); yüklemde belirtilen işin, hareketin veya oluşun yapıldığı, edildiği yeri veya hareketin yönünü ifade eden kelimelerdir. Bulunma (+de), ayrılma (+den) veya yönelme (+e) hâli eklerinden birini alarak kullanılır. Cümledeki öğelerin açıklayıcısı ile verilmesi ise ara söz ile ilgilidir. Ara söz, cümlede kendisinden önceki ögeyi açıklama görevinde kullanılan, iki virgül veya iki kısa çizgi arasında bulunan unsurdur.

A seçeneğindeki cümlede “daha anne karnındayken beynine kodlanan ana dillerine” sözü açıklamadır ve kendisinden önceki “eşsiz yetenekleriyle kullandıkları dile” yer tamlayıcısının açıklayıcısıdır.

B seçeneğindeki cümlede “onlarca yıl şen kahkahalarla inleyen bu yeri” sözü açıklamadır ve kendisinden önceki “bu metruk binayı” belirtili nesnesinin açıklayıcısıdır.

C ve D seçeneklerindeki cümlelerde açıklama görevinde kullanılan bir ara söz yoktur.

E seçeneğindeki “siz de bana katılacaksınız” sözü ise ara cümledir ve cümle dışı unsurdur.

Cevap A

18. Verilen parçada geçen “olduğunu, olmadığını, gerektiği” kelimeleri sıfat-fiildir, “amacıyla (<amacı ile), için” edattır, “olması, yapmak, bilinmesi” kelimeleri isim-fiildir, “de, ancak” kelimeleri bağlaçtır. Parçada zarf-fiil yoktur.

Cevap E

19. Dil yetisini genetik ve doğuştan olarak gören, cümlelerin anlamdan bağımsız olarak ele alınabileceğini ileri süren görüş “bilişsel dil yaklaşımı”dır ve bu yaklaşımın en önemli temsilcisi Noam Chomsky’dır.

Cevap D

20. Söylemin anlamının ancak bir bağlam içerisinde belirlenebileceğini ileri süren, sözcelemlerin yorumlanması, konuşanların söz eylemleri nasıl kullanıp anladıkları, tümce yapılarının konuşan ve dinleyen arasındaki ilişkiden nasıl etkilendiğini araştıran dil bilim alanı “edim bilimi”dir.

Cevap B

21. Başlangıçta kişi adı, marka adı vb. özel ad olan sözcüklerin belirli bir türün genel adı hâline gelmesine “genelleşme” adı verilir. Öncülde sözü edilen örneklerde de bu durum söz konusudur.

Cevap D

22. Çocuk öykülerinde kullanılan karakterlerle ilgili olarak A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler yanlıştır. Çocuk öykülerindeki karakterlerin “öğreticilik işlevi” söz konusu değildir. Karakterler durağan değil devingen (hareketli) olarak kurgulanır ve devingen karakterler, öyküdeki iletinin sezdirilmesinde daha etkilidir. Olaylardaki değişimler ve karakterler arasındaki nedensellik bağı kusursuz olarak kurulmalıdır.

Çocuk öykülerinde, okurun temel karakterlerle özdeşleşmesini kolaylaştırmak için iyi geliştirilmemiş, kapalı-yan karakterlerden de faydalanılır.

Cevap C

23. Jacop ve Wilhelm Grimm kardeşler Alman masallarını derleyerek 1856'da *Çocuk ve Ev Masalları* adıyla yayımlamış ve bu eserin ön sözünde masallarla ilgili görüşlerini açıklamışlardır.

Cevap C

24. *Nuhbetü'l-Etfal* (Çocukların En Seçkini) adlı eseri 1859'da hazırlayan sanatçı Kayserili Doktor Rüştü Bey'dir. Bu eser bir ilk okuma yazma kitabıdır fakat Dr. Rüştü Bey, *Kabak ile Köylünün Hikâyesi*, *Ağustos Böceği ile Karınca* gibi bazı fabl tercümelerini, kısa öyküleri eserine eklemiştir.

Cevap E

25. Bir kişinin ardından, ölen kişiyi çok seven birinin onun hayatına dair bildiklerini, duyduklarını, öğrendiklerini o anın duygusallığı içinde, belli bir şekil ve sisteme bağlı kalmadan duygusal ve öznel bir yaklaşımla yazıya aktardığı edebî türe "nekroloji" denir.

Cevap B

26. Axel Olrik, Tarihî Coğrafi Fin Kuramı'nın en önemli araştırmacılarından ve 1909 yılında *Halk Anlatılarının Epik Yasaları* adlı eserini hazırlamıştır. Bu "Epik Kurallar" şu şekilde sıralanabilir:

1. Giriş ve Bitiriş: Bu kuralda anlatı birdenbire başlamaz ve birdenbire bitmez. Anlatının seyri durgunluktan coşkunluğa ve coşkunluktan durgunluğa doğrudur.

2. Yineleme: Halk anlatıları ayrıntılara inme tekniğinden yoksun olduğu için geleneksel sözlü edebiyatın konuya önem kazandırmada tek yolu yinelemedir. Yineleme anlatıda bazen gerilimi arttırıcı bazen de basittir. Önemli olan yineleme olmadan anlatının tam olarak kendi biçimini kazanamayacağıdır. Yinelemeler genel olarak üç sayısına bağlıdır. Ancak yedi, on iki ve bazen başka sayılarla yapılan yinelemelerde de halk anlatılarında rastlanmaktadır

3. Üçleme: Üç sayısı kendi başına bir kuraldır; masal, mit ve yerel efsanelerde sayısız kere görülür. Üç, geleneksel anlatılarda karşılaşılan insan ve nesnelerin en yüksek sayısıdır ve halk anlatılarını çağdaş edebiyattan ve gerçeklerden ayırıcıdır.

4. Bir Sahnede İki: bütün anlatı boyunca bir sahnede en fazla iki kişi ortaya çıkar. Bu kural halk anlatılarının katı bir kuralıdır. Halk anlatılarında üç veya daha fazla kişinin konuşmasına yer verilmemektedir.

5. Zıtlık: Bir sahnede iki kuralının tamamlayıcısı olan "Zıtlık Kuralı" anlatılarda her zaman var olan kutuplaşmanın göstergesidir. Kuvvetlinin karşısında akıllı ya da kurnaz, hüznünün karşısında neşeli, gencin karşısında ihtiyar, iyinin karşısında kötü, cömerdin karşısında cimri ve büyüğün karşısında küçük mutlaka bulunur.

6. İkizler: Anlatıya göre, gerçek anlamda ikiz olma durumunu ya da aynı rolde olan iki kişiyi ifade etmektedir. Aynı rolde ortaya çıkan iki kişi aynı özelliklerle betimlenir.

7. İlk ve Son Durumun Önemi: Peş peşe gelen olay ve kişilerden en önemli olanın en öne gelmesidir.

8. Anlatımda Tek Çizgililik: Halk anlatıları her zaman tek çizgi üzerinde ilerler ve eksik kalan ayrıntıları tamamlamak için geriye dönüş yapılmaz. Daha önceki olaylar hakkında bilgi verilmek gerekirse; bu bir konuşma içinde verilir. Kahraman hep ileriye doğru hareket eder.

9. Kalıplaştırma: Aynı çeşitten iki insan veya durum, elverdiği ölçüde değişik değil, elverdiği ölçüde birbirine benzerdir. Genç kahraman, üç gün arkası arkaya bilmediği bir yere gider. Her gün bir devle karşılaşır, hepsiyle aynı şeyi konuşur ve hepsini aynı biçimde öldürür. Hayatın böyle katı üsluplaştırılmasının kendine özgü bir estetik değeri vardır. Gereksiz olan her şey atılmış ve sadece gerekli olanlar göze çarpıcı bir durumda ortaya çıkarılmıştır.

10. Büyük Tablo Sahnesi: Bu sahnelerde anlatı kahramanları yan yana gelirler. Gerçekten çok hayale dayalı olan bu durumlarda anlatı mantıksal örgüden sıyrılır ve durumu gizemli hâle getirir.

11. Anlatı Mantiği: Halk anlatılarının kendine özgü bir mantığı vardır. Ortaya konulan tema konunun ana hatlarından etkilenmelidir.

12. Olay Örgüsünde Entrika Birliği: Bir olaydan kaynaklanan olay zincirinin farklı sapmalarının olmayışıdır.

13. Epik Birlik: Olayların gerçekleşme sırası bir beklentiye karşılayacak şekildedir. Bir olayın gerçekleşmesi peşi sıra gerçekleşmesi muhtemel olan olayların beklentisini de beraberinde getirir.

14. İdeal Epik Birlik: Anlatının amacı doğrultusunda şekillenen ilişkiler üzerine destanın yapılandırılmasıdır. Birçok anlatı ögesi kişiler arasındaki ilişkileri en iyi şekilde açıklamak için bir araya gelir.

15. Dikkati Baş Kahraman Üzerine Toplama: Tarihsel olayların anlatıldığı anlatılarda dikkat başkahramanın üzerinde toplanır. Bu kural halk anlatılarının en büyük kuralıdır. Başkahraman ve entrika birbirinden ayrı düşünülemez. Anlatı başkahramanın hikâyesiyle başlar ve bütün dış görünüşüyle o en önemli karakterdir.

Buna göre, öncüldeki parçada “Kalıplaştırma Kuralı”nın örneği verilmiştir.

Cevap E

- 27.** İnsan dışı varlıklar veya nesneler de masalın merkezî kahramanı olabilir, bu tip masallara en tipik örnek “hayvan masalı” olarak da adlandırılan fabllardır. Bir masalda, halk edebiyatının diğer türleri de yer alabilir. Türk masallarında yer alan tekerlemeler, bilmece buna örnek gösterilebilir. Masallardaki kahramanlar genellikle bir davranışın temsili olan tip şeklindedir, destan kahramanları ise karakter şeklindedir. Masallarda yer unsuru daha çok “Kafdağı, ormanın biri vb.” hayalî ve belirsiz yerlerdir fakat destanlar çoğu kez belirli yerlerde geçer.

Masallar da destanlar da manzum (şiir biçiminde), mensur (düzyazı) ya da karışık biçimlerde ortaya çıkabilir.

Buna göre, II, III, IV ve V. öncülde verilenler doğrudur, I. öncülde verilen bilgi yanlıştır.

Cevap A

- 28.** XIV. yüzyıl sonu, XV. yüzyıl başında yaşamış olan ve *Sarayname*, *Dolabname*, *Gevhername*, *Budalaname* gibi pek çok eserin sahibi mutasavvıf sanatçı Kaygusuz Abdal’dır.

Cevap E

29. Halk şiirinde iki temel biçim vardır: koşma, mani. Bunlardan koşma, hecenin 11'li ve 8'li kalıbıyla oluşturulur. Âşık tarzı halk şiirinde görülen bu nazım şeklinin son dördlüğünde şairin mahlası geçer. Koşmaların kafiye dizilişleri çeşitli şekillerde olabilir, bunlar: abab (abxb/ abcb) - cccb - dddb ...

Cevap D

30. Bu tarz sorularda öncelikle verilen şiirlerin biçim özelliklerine yani "hece, aruz ya da serbest nazım olup olmadıklarına" bakılır ve buna göre seçenekleri elenir, ardından şiirin içerik özelliklerine bakılır. Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde verilen şiirler heceyle yazılmıştır ve "vatan, Anadolu, kahramanlık" çağrışımlı kelimeler içermektedir. Buna göre bu şiirler, Memleketçi Şiir tarzının biçim ve içerik özelliklerini yansıtmaktadır. D seçeneğindeki şiir ise aruzla yazılmıştır ve şiirde "tabiat manzaraları ve bunların kişide yarattığı duygulanım" anlatılmaktadır. Buna göre şiir, Saf (öz) Şiir tarzının içerik özelliklerini yansıtmaktadır.

Cevap D

31. Romanın başında iki aile tanıtılır: Melih Bey takımı (Bihter, babası Melih Bey ve annesi Firdevs Hanım), Adnan Bey ve ailesi.

Muhteris bir kadın olan Firdevs Hanım'ın kızı Bihter, zengin ve yaşlı bir adam olan Adnan Bey'le evlenir. Bihter, annesinin bazı huylarından nefret etmektedir ve ona benzememek hayalleri ile evlenir fakat (yazarın kurgusuyla) genetik miras devreye girer, Bihter de muhteris bir kadındır. Adnan Bey'in yeğeni Behlül'le yasak aşk yaşamaya başlarlar ve Adnan Bey'le olan evliliği -annesini Firdevs'in evliliği gibi- cehenneme döner. Edebiyatımızın kavşak noktalarından olan bu roman Halit Ziya Uşaklıgil'in *Aşk-ı Memnu* (Yasak Aşk) adlı romanıdır.

Cevap E

32. Parçada sözü edilen *Tamat* adlı şiir kitabı Cenap Şahabettin'e aittir. Cenap Şahabettin'in pek çok şiirinde pitoresk (durumu, görünüşü bir tablo konusu olmaya geçecek güzellikte olan) bir üslup görülür. Onun şiirlerinde sembolizmin etkileri de görülür, bu tarz şiirlerinde ise dilin fonetik unsurlarından yararlanmıştır.

Cevap A

33. Tanzimat Dönemi edebiyatının kurucusu olan Şinasi pek çok yeniliğe imza atmıştır. *Durub-ı Emsâl-i Osmaniyye* adlı eserinde Türk atasözlerini derlemiştir.

Cevap C

34. Verilen beytin taktii şu şekilde yapılır:

Ha-yır-mâ-tem-se-nin-hak-kın-de-ğil-mâ-tem-be-nim-hak-kım

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

A-sır-lar-var-ki-ay-dın-lık-ne-dir-hiç-bil-me-zâ-fâ-kım

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Buna göre, beytin aruz kalıbı D seçeneğinde verilen "mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün"dür.

Cevap D

35. Verilen beyitlerin dil içi çevirileri şöyledir:

A → Bize namlı bir padişah, yüce bir yönetici gerekir.

B → O makam onunla süslüdür, bir ülkenin padişahı olmazsa o il yas içinde gibi olur.

C → O şahın makamı nerdeyse onu bulup armağanlarını iletirim.

D → Bir ülke sultansız olursa kısa sürede viran olur.

E → Ban aysız bir gök gösterin, bizim ülkemiz neden şahsızdır. (Gökyüzünün aysız olamayacağı gibi ülke de padişahsız olamaz.)

Buna göre; A, B, D ve E seçeneklerinde verilen beyitlerde “kargaşa, düzensizlik, parçalanmış devlet yapısı eleştirilerek tek devlet düzeninin önemi” anlatılmıştır.

Cevap C

36. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Ayrılık belâsı ile Nemrûd ateşinde yandığım yeter. Gel ey Halîl'im (dostum) bir adım taze gül bahçesi et beni.

Beyitteki "Nemrûd" ve "Halîl" telmihlerinin dayandığı efsane ise şöyledir:

Keldânî kavmi, bir gün bayram yapmak üzere bir yere gittiği zaman Hz. İbrahim, mabede girip balta ile Keldanilerin tapındığı yetmiş putu da kırar. Baltayı da en büyük putun boynuna asar. Halk geri dönüp putlarının kırıldığını görünce onu sorguya çeker. Daha sonra Kral Nemrut, büyük bir ateş yaktırır. Ateşin yalımı havadan geçen kuşları bile yakmaktadır. Şehir halkı bu sığağa dayanamayıp kaçır, çıkan dumandan ay ve güneş bile gözükmeyiz olur. Nemrut, bir mancınık ile İbrahim'i ateşe attırır. Cebrail onu havada tutup ne istediğini sorar. O zaman İbrahim, "Ben Allah'ın kuluyum, dileğim onadır, sana değildir, Allah ne dilerse yapsın!" cevabını verir. Bunun üzerine Allah, Nemrut'un ateşini gül bahçesine dönüştürür. Ateş günlerce yanar ama ateşe atılan İbrahim bir gül bahçesine düşmüştür.

Hız. İbrahim divan şiirinde, "hanif dinine mensup olması, Nemrud'un zulmünden dolayı mağarada dünyaya gelmesi, putları kırması ve bu yüzden ateşe atılması ve ateşin gül bahçesine dönüşmesi, Kabe'yi inşa etmesi, cömertliği ve sofrasının bereketi, oğlu İsmail'i kurban etmesi, Halîlullâh (Allah dostu) olması" gibi mucizeleriyle yer almaktadır.

Buna göre beyitte Halîl (Hız. İbrahim) kıssasına telmih yapılmıştır. "Halîl" kelimesi aynı zamanda "dost, sevgili" anlamında da kullanılır ve şair "Gel ey Halîlüm" seslenmesinde "Gel ey sevgilim" diyerek tevriye de yapmıştır.

Cevap E

37. Şehzadelerin sünnet törenleri, hanım sultanların doğum ve düğün törenlerindeki şenlik ve ziyafetleri konu edinen edebî tür "surname"dir. Surnameler manzum veya mensur olabilir. Türün ilk müstakil örneği Gelibolulu Âlî'nin *Câmiu'l-Buhûr der Mecâlis-i Sûr* adlı eseridir. Bu eserinde III. Murad'ın, oğlu şehzâde Mehmed (III. Mehmed) için yaptırdığı sünnet düğününü anlatmaktadır.

Cevap C

38. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Su, durmadan sevgilinin cennet bahçesine dönmüş yurduna doğru akıp gidiyor, galiba o da o servi boylu güzele âşık olmuş.

Buna göre beyitte "suyun akışı" şair tarafından, gerçek nedeni dışında bir nedene bağlanarak (servi boylu kişiye âşık olması) hüsnütilil yapılmıştır.

Cevap B

39. Edebî eserlerdeki ataerkil sistemde dilin, kadınları aşağılayıcı bazı kullanımları olduğunu ileri süren ve bununla mücadeleyi savunan eleştiri kuramı "Feminist Eleştiri"dir.

Cevap A

40. Verilen parçada geçen “edebiyatın malzemesi aklın ve iradenin dışında kendiliğinden, otomatik olarak meydana çıkan ruhsal olaylar, rüyalar ve bilinçaltından gelen çağrışımlardır” ifadesi sorunun çözümünde önemli ipucudur çünkü sürrealizm akımında bilinç dışını aklın denetleyiciliğinden kurtarmak esastır. Bu amaçla “otomatik yazı” tekniği geliştirilmiş ve mizah, rüya, olağanüstü öğeler gibi unsurlara yer verilmiştir.

Cevap D

41. Öncülde verilen etkinlik sürecinde kelime öğretimi ile ilgili bir ölçüm sürecinden söz edildiği görülmektedir. Buna göre, öğretmen anlamı bilinmeyen kelimelerle ilgili ölçüm yapmak için iki ayrı yol izlemiş ve öğrencilerin kendi üretimlerine dayalı etkinliklerde anlamı bilinmeyen kelimeleri kullanmadıkları ancak çoktan seçmeli testle yapılan ölçümde söz konusu kelimeleri çoğunlukla doğru yanıtladıkları gözlemlenmiştir. Söz konusu ölçüm süreçleri düşünüldüğünde böyle bir farkın oluşmasında I numaralı “yazılı anlatımda hedef kelimeler dışında farklı kelimelerden ya da kelime gruplarından faydalanılarak bir metin oluşturma” ve II numaralı “çoktan seçmeli testte cümlelerin bağlamından hareketle kelimelerin anlamları hakkında fikir yürütme olanağının bulunması” durumlarının etkili olduğu anlaşılmaktadır. Ancak söz konusu farklılığın oluşmasında “çoktan seçmeli testlerde süre faktörünün öğrenciler üzerinde olumlu bir etki göstermesi” durumuna yönelik herhangi bir unsur söz konusu değildir.

Cevap D

42. Fabl türü ile şiir türü genel özellikleri ile kıyaslandığında 8. sınıf düzeyi için fabl türünün basit kalacağı ve bu tür metinlerde ana düşüncenin doğrudan iletilmesinden dolayı çıkarım çalışmalarına uygun olmayacağı anlaşılabacaktır. Dolayısıyla bu özellikler, Türkçe öğretmenin seçiminde etkili olacaktır. Ancak şiir türündeki metinlerde fabl metinlerinden daha çok söz varlığına yer verilmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Ayrıca genel yapıları düşünüldüğünde fabl türünün daha çok söz varlığını içerebileceği akla gelecektir.

Cevap C

43. Yeni yani çağdaş dil bilgisi öğretiminde dil bilgisi konuları birbirinden bağımsız olarak değil, birbirine dayandırılarak birbirinin anlamını tamamlayacak biçimde işlenmelidir. Ayrıca dil bilgisi öğretimi somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene ve basitten karmaşığa bir sıra izleyecek biçimde gerçekleştirilmeli ve dil bilgisi teoride kalmamalı, pratik hâline getirilerek bir beceriye dönüştürülmelidir. Dil bilgisi öğretiminde hazır soyut bilgilerden kaçınılmalı; bilgiler, öğrencilerin yaşantılarından hareketle verilerek somutlaştırılmalıdır. Çağdaş dil bilgisi öğretimi, dil kurallarının ayrı bir etkinlik saatinde değil, temel dil becerilerine yönelik etkinliklerle bir arada kazandırılması gerektiğini savunur. Bu nedenle C seçeneğinde verilen açıklamanın çağdaş dil bilgisi öğretimine uygun olması mümkün değildir.

Cevap C

44. 6. sınıf düzeyi dil bilgisi etkinliklerinin anlatıldığı öncüldeki süreçte öğretmenin I, II, IV ve V numaralı aşamalarda çağdaş dil bilgisi öğretimine uygun çalışmalar yaptırdığı görülmektedir. Ancak III numaralı aşamada dilin tarihsel süreç içindeki gelişimine ve ilerlemesine bağlı olarak yabancı dillerden aldığı kelimelere dikkat çekilerek bunların kendi dillerinin kurallarına uygun biçimde kök ve ek çözümlemelerinin yapılabileceğinin vurgulanması ve örneklerle bu durumun ayrıntılı olarak ele alınması yanlış bir uygulamadır. Çünkü yabancı dillerden girmiş sözcükler kendi dillerinin kurallarına göre bölünemez. Dolayısıyla öğretmenin böyle bir uygulama gerçekleştirmesi uygun değildir.

Cevap C

45. Dil bilgisi kurallarının temel dil becerileri ile ilişkilendirilerek sezdirilmesi çağdaş dil bilgisi öğretimi açısından oldukça önemlidir. Seçeneklerde verilen uygulamalar bu doğrultuda incelendiğinde dil bilgisi kurallarının A seçeneğinde “dinleme/izleme”, C seçeneğinde “konuşma”, D seçeneğinde “yazma” ve E seçeneğinde “okuma” becerisi ile ilişkilendirilerek kazandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Ancak B seçeneğindeki uygulamada sadece listeleme ve örnekleme işlemlerinin yapılması ve çekim eklerinin dil becerileri ile ilişkilendirilmeden sunulması öncülde verilen açıklamaya uygun düşmemektedir.

Cevap B

46. Metinde geçen önemli bilgilerin ya da olayların altının çizilmesi, “işaretleterek okuma”; öğrencilerin metinden edindiklerini kendi cümleleri ile kompozisyonlu biçimde yazıya dökmeleri, “özet çıkarma”; öğretmenin görselden hareketle öğrencilere tahmin yaptırması ve metni bunların doğruluğuna yönelik okutması, “amaç oluşturma” ile “tahmin ederek okuma” uygulamasını doğrulamaktadır. Ancak öncüldeki etkinlik sürecinde herhangi bir değerlendirme çalışması yapılmamıştır.

Cevap E

47. 2018 Türkçe Öğretim Programı’nda verilen “Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.” kazanımında ana dilin söz varlığını kullanma becerisine dönük bir durum söz konusudur. Dolayısıyla bu kazanımın, Türkçe Öğretim Programı’nda sunulmuş “ana dilde iletişim” yetkinlik alanına uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Cevap A

48. Seçeneklerde verilen “Çekim eklerinin işlevlerini ayırt etme”, “Bağlamdan hareketle bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin etme”, “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama olan katkısını değerlendirme” ve “Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirleme” uygulamaları ile ilgili kazanımlar, Türkçe Öğretim Programı’nda (2018) “Okuma” öğrenme alanının “Söz Varlığı” kazanım grubunda sunulmuş ve öğrencilerin, bu kazanımlar aracılığıyla söz varlıklarının geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ancak A seçeneğindeki “Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okuma” uygulaması ile ilgili kazanım, “Akıcı Okuma” başlığı ve becerisi ile ilişkili kazanımlar arasında yer almaktadır.

Cevap A

49. Soru kökünde verilen “Kendini şahıs ve varlıkların yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.” kazanımında öğrencilerin empati kurma becerisine dönük bir becerinin yer aldığı görülmektedir. Öncülde numaralanmış etkinlikler incelendiğinde III numaralı “Öğrencilerin bir öyküde geçen şahıs ve varlıkların başından geçen olaylarda kendilerinin nasıl bir tepki vereceğini açıklayarak bu durumu canlandırması” etkinliğinde empati becerisine dönük uygulama yapıldığı ve öğrencilerin metinde yer alan varlık ve şahısların yerine kendilerini koymalarının söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Ancak I ve II numaralı etkinliklerde böyle bir durum söz konusu değildir.

Cevap C

50. Öncülde verilen örnek soru incelendiğinde soru kökünde, yazım kurallarında ve noktalama işaretlerinin kullanımında herhangi bir yanlışlık olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak tablo içinde verilmiş örnek sorunun kökünde istenenle seçeneklerdeki altı çizili sözcükler incelendiğinde A ve B seçeneklerindeki sözcüklerin “sıfat”; C ve D seçeneklerindeki sözcüklerin ise “ad” türünü örneklediği görülmektedir. Bu, sorunun doğru yanıtının bulunmadığını göstermektedir. Dolayısıyla bu süreçte zümre öğretmenlerinin “Seçeneklerdeki altı çizili sözcükler sorunun doğru yanıtı olacak biçimde düzenlenmelidir.” önerisini sunmaları gerekir.

Cevap C

1. Öncülde verilenlerle seçeneklerin eşleştirmesi şöyledir:

Metnin içeriğini anlamak ve istenen bilgiye ulaşmak için konunun ayrıntılarına girilmeden ana hatlarıyla kavratılması → Göz atarak okuma

Öğrencilerin hafızalarının güçlendirilmesi, kültürel ve edebî değere sahip metinlerdeki cümle yapılarını ve söz varlığının kavratılması → Ezberleme

Konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli görülen yerlerin belirlenmesi → İşaretleyerek okuma

Öğrencilerin, metinde işlenen konuyla ilgili bilgi, duygu, düşüncelerini başkalarıyla paylaşmalarının ve onların bilgi ve görüşlerinden yararlanarak farklı bakış açıları kazanmalarının sağlanması → Tartışma

Verilen öncüllerde “sesli okuma” tür, teknik veya yönteminin gerçekleştirilme amacı yer almamaktadır. Bu teknikte amaç, öğrencilerin okunan metinde geçen kelimelerin nasıl telaffuz edildiğini ve hangi bağlamda kullanıldığını anlamalarını sağlamaktır.

Cevap A

2. “Metindeki söz sanatlarını tespit eder. (6. sınıf), okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler, metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder, görsellerle ilgili soruları cevaplar (8. sınıf)” kazanımları Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda, “anlama” alt başlığı ile ilgili olarak verilmiştir. “Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.” kazanımı ise 7 ve 8. sınıfların okuma kazanımlarının “söz varlığı” alt başlığı ile ilgili olarak verilmiştir.

Cevap C

3. Verilen parçada sözü edilen süreçteki okuma tür, yöntem veya tekniği “tahmin ederek okuma”dır. Bu tür okumada amaç, öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak için metinde geçen duygu, düşünce ve olaylarla ilgili merak uyandırmaktır. Tahmin ederek okuma çeşitli yollarla yapılabilir, en bilinen uygulama yöntemleri şunlardır:
- Öğretmen metni sesli okur. Öğrencilerde merak uyandıran ifadeler ve bunlarla ilgili sorular tahtaya yazılır. Metnin devamında soruların cevapları bulundukça üstleri çizilir.
 - Okuma süreci kesintiye uğratılır. Öğrencilerden, metinde gelişen ve gelişebilecek olayları iki ayrı sütuna listelemeleri istenir. Metnin okunması tamamlandıktan sonra metindeki olayların nasıl sonuçlandığı ayrı bir sütuna yazılır. Bunun için öğrencilere her bölümle ilgili düşüncelerini yazmaları için üç sütundan oluşan çalışma kâğıdı verilir.
 - Öğrencilerden metni okumaya başlamadan önce, metnin başlığı ve görsel unsurlardan hareketle metnin içeriğine yönelik tahminlerde bulunmalarını istenir. Sesli okuma sırasında duraklamalar yapılarak “Sizce bundan sonra ne olabilir?” gibi sorularla öğrencinin dikkati metne yoğunlaştırılır.

Cevap C

4. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda geçen okuma kazanımları “akıcı okuma, söz varlığı, anlama” alt başlıklarına göre sınıflandırılmış ve kazanımlar bu alt başlıklarda sıralanmıştır.

Cevap C

5. Ders işleme sürecinde kullanmak amacıyla seçilen metinlerin “Belirlenen kazanıma ve ayrılan süreye, içerik bakımından öğrencilerin bilişsel ve duygusal gelişimine uygun olması, içerik ve okunabilirlik bakımından ilgili sınıfın seviyesinin çok üstünde olmaması, öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştiren bir içeriğe sahip olması” dikkat edilmesi gereken nitelikler arasındadır. “Türk edebiyatını en iyi şekilde temsil etmesi” ise ders işleme sürecinde kullanmak amacıyla seçilen metinlerin nitelikleri arasında değildir.

Cevap A

6. Sürece dayalı bir öğretim ve değerlendirme yaklaşımı olan planlı yazma yaklaşımı yazma etkinliğini toplamda beş aşama olarak ele almaktadır. Bu aşamalar kısaca:
- Yazma öncesi hazırlık / Hazırlık
 - Taslak oluşturma / Planlama
 - Gözden geçirip düzenleyerek yazma / Düzenleme
 - Redaksiyon / Düzeltme
 - Yayımlama ve paylaşım / Sunum

şeklinde dir. Buna göre, “hedef kitlenin, konu, amaç ve metin türünün belirlenmesi” sürece dayalı yazma modelinin hazırlık süreci içinde yer alır. “Yazma taslağının oluşturulması” ise planlama sürecinde yer alır.

Cevap E

7. Tutarlılık, metin birimlerinin, anlam ve mantık kuralları ve sınırları içerisinde birbirlerine eklenmesi ve bağlanmasıyla oluşur. Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler metnin tutarlılığını sağlayan özelliklerdendir. “Metni alımlama sürecinde olan okurun ilgisini canlı tutacak vurgulayıcı ifadeler içermek” ise tutarlılıkla değil, bağdaşıklıkla daha çok ilişkilidir.

Cevap D

8. Dinlenenlerde/izlenenlerde öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğinin sorgulandığı, dinlenenlerde/izlenenlerde yer alan içeriğin doğru olup olmadığının dinleyici tarafından belirlendiği dinleme türü eleştirel dinlemedir.

Cevap C

9. B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda 6. sınıf yazma kazanımları arasında yer alan kazanımlardandır. “Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.” kazanımı ise 7 ve 8. sınıfların yazma kazanımları arasındadır.

Cevap A

- 10.** Verilen amaçlarla ilgili oldukları yazma tür, yöntem veya tekniğini eşleştirelim:
- Öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını zenginleştirmek → Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma
 - Öğrencilerin algılama güçlerini ve dikkatlerini geliştirmek → Duyulardan hareketle yazma
 - Öğrencilerin özgün ifade şekilleri ve üslup geliştirmelerini sağlamak → Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma
 - Kelimelerin, cümle yapıları ve ifade kalıplarının Türkçenin kurallarına uygun şekilde yazılmasını sağlamak → Kontrol-lü yazma

Verilen öncüllerde güdümlü yazmanın amacı yer almamaktadır. Güdümlü yazma yönteminde amaç, öğrencilerin, önceden belirlenen bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir.

Cevap C

- 11.** Verilen parça bilgi verme amaçlı yazılmış bir metinden alınmıştır. Bu parçanın kullanıldığı bir dinleme etkinliğinde öğrenciler bu yeni bilgilerle geçmiş bilgilerini ilişkilendirebilir, fikirleri organize edip değerlendirebilir, dinlediklerini özetleyip not alabilir. Buna göre, bir bölümü verilen parçanın dinlendiği etkinlikte “ilişkilendirme, not alma, özetleme, organize etme” kullanılabilir. Verilen parça bir bilgilendirici metindir, öğrencilerin dinlediklerindeki/izlediklerindeki varlık ve şahıslardan birinin yerine kendilerini koyarak olayları, duygu ve düşünceleri anlamaları söz konusu değildir.

Cevap C

12. Dinlenenen/izlenenlerdeki mesajların ve örtülü anlamların tespit edilmesi, bunlardaki tutarlılığın sorgulaması içerikle ilgilidir. Buna göre, verilen açıklamalar “Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir.” kazanımını gerçekleştirilmeye yöneliktir.

Cevap B

13. Dinleme becerisine yönelik etkinlikler dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası olmak üzere üç aşamadır. Seçeneklerde verilen “ön bilgileri harekete geçirme, bağlamı tanıtmaya, içeriği tahmin etme, dinleme tür, yöntem ve tekniklerini belirleme” dinleme öncesi yapılan etkinliklerdir. “Dinleme amacına ulaşma durumunu sorgulama” ise dinleme sonrasında yapılacak çalışmalardandır.

Cevap E

14. Etkili dinleme, söylenenleri önemli bulmak, kavramak ve değerlendirmek için gerekli çabanın gösterilmesine yönelik aktiftir. “Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu tespit eder.” kazanımı da dinlenen/izlenen bir şeyi kavramayı ve değerlendirmeyi kapsamaktadır. Buna göre, soruda verilen kazanım etkili dinlemeyle doğrudan ilişkilidir.

Cevap D

15. Öğretim programında “konuşma” ve “yazma” alanlarında “... uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.” kazanımı yer almaktadır. Bu kazanımın açıklaması olarak da “Ama, fakat, ancak, lakin, bununla birlikte ve buna rağmen ifadelerini kullanmaları sağlanır.” ve “Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak ifadelerini kullanmaları sağlanır.” ifadeleri yer almaktadır.

Cevap C

16. Verilen parçada geçen “Konuşmanızı mantıksal bütünlük içinde ve görsellerle destekleyerek sunmanızı ...” ifadesi hazırlıklı konuşma yöntemiyle ilgilidir. “... dışarıda sosyalleşmek istemeyen bir arkadaşınızın ‘Sokakta oynamak hiç de korktuğum gibi bir şey değilmiş, ben de artık arkadaşlarımla dışarıda sosyalleşebilirim, demesi” ifadesi ise ikna etme ile ilgilidir.

Cevap B

17. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler iyi bir söylevin taşıması gereken nitelikler arasındadır. İyi bir söylevde konu tüm boyutlarıyla ele alınmalıdır.

Cevap E

18. Toplumu ilgilendiren bir konu hakkında, uzmanların küçük bir dinleyici kitlesi önünde yaptıkları grup tartışmalarına panel denir. Panelde konuşmacılar, konu üzerindeki düşüncelerini söyleşi havasında açıklar. Panelde amaç, konu ile ilgili bir sonuca varmaktan çok, konunun değişik yönlerden aydınlatılmasıdır.

Cevap E

19. Konuşma kaslarının güç ve kontrolüyle ilgili sorunların yaşandığı motor konuşma bozukluğu “dizartri”dir. Dizartri; dudaklar, dil, ses telleri veya diyaframı içeren kasların yetersiz hareketinden kaynaklanır. Sinirlerle ilgili bir sorun olduğu için düzeltilmesinde nörologlardan yardım alınmalıdır.

Cevap A

20. Dört temel becerinin edinim sıralaması şöyledir: dinleme – konuşma – okuma – yazma.

Cevap B

21. Art damağın alçalması, ses yolundan gelen havanın hem ağızdan hem de burundan geçirilmesi yoluyla oluşan ünsüzlere “geniz ünsüzü (genizsi ünsüz)” adı verilmektedir. Bunlar “m, n, ɳ” ünsüzleridir. Buna göre, D seçeneğindeki “elma” kelimesi “m” genizsi ünsüzünü içermektedir.

Cevap D

22. Verilen parçada geçen “kaybolacağını (kayıp+olacağını)” kelimesinde ünlü düşmesi, “edildi (et-il-di), kaybolacağını (kayıp+olacak+ını)” kelimelerinde ünsüz yumuşaması, “ufakcık (ufak+cık)” kelimesinde ünsüz düşmesi, “medeniyettir (medeniyet+dir)” kelimesinde ünsüz benzeşmesi vardır. Parçada, ünlü daralması olan kelime yoktur.

Cevap B

- 23.** Öncüldeki parçada numaralanmış cümlelerle seçenekleri eşleştirelim:

I → “Toplumlarda görülen değişim, insanların ihtiyaçlarını değiştirirken yapıları da değiştiriyor.” cümlesinde “görülen” kelimesi sıfat-fiildir.

II → “Geçmişteki işlevini günümüze taşıyamayan yapılar ikincil bir işlevle hayatlarını devam ettirebiliyor.” cümlesinde geçen “geçmişteki (işlevini), günümüze taşıyamayan (yapılar), ikincil (işlevle)” kelimeleri niteleme sıfatıdır.

III → “Buna en güzel örnek tarihî yapıların işlev değişikliğine uğrayıp farklı amaçlarla kullanılmasıdır.” cümlesinde yüklem “kullanılmasıdır” isim-fiilidir, kip eki+ek fiil şeklinde bir çekimi yoktur, yani birleşik zamanlı değildir.

IV → “Özgün işlevleri ile yaşama katılamayan yapıların yeniden kentsel yaşama katılması sevindiricidir.” cümlesinde “sevindiricidir” kelimesinde ek fiilin geniş zaman biçimi “-dir” vardır.

V → “Özellikle anıtsal tarihî yapıların çeşitli amaçlarla yeniden kullanımı şehirlieleri mutlu ediyor.” cümlesinde “mutlu ediyor” birleşik fiildir.

Cevap C

24. Parçadaki numaralanmış kelimeleri aldıkları ekler bakımından inceleyelim:

I → “yarattığımız (yarat-tık+ımız)” > F. K. + fiilden isim yapma eki + çekim eki (iyelik)

II → “seviyesinde (seviye+s+i+n+de)” > İ. K. + kaynaştırma + çekim eki (iyelik) + zamir n’si + çekim eki (hâl)

III → “yetersiz (yet+er+siz)” > F. K. + fiilden isim yapma eki + isimden isim yapma eki

IV → “açımızı (aç-ı+mız+ı)” > F. K. + fiilden isim yapma eki + çekim eki (iyelik) + çekim eki (hâl)

V → “zorundayız (zor+u+n+da+y+ız)” > İ. K. + çekim eki (iyelik) + zamir n’si + çekim eki (hâl) + kaynaştırma + çekim eki (ek fiil)

Buna göre, “yarattığımız, açımızı” kelimeleri hem yapım hem çekim eki almıştır.

Cevap A

25. A seçeneğindeki cümlelerde geçen “ayağı” kelimelerinin her ikisi de isimdir. B seçeneğindeki “basılı” kelimeleri sıfattır. C seçeneğinden “başına” kelimeleri isimdir. E seçeneğindeki “boyuna” kelimeleri ise zarftır. D seçeneğindeki cümlelerin ilkinde yer alan “bakımından” kelimesi isimdir, ikincide yer alan “bakımdan” kelimesi ise “bakış veya görüş açısı yönünden, değerlendirme açısından” anlamına gelen zarftır.

Cevap D

26. Verilen parçada geçen “doğayla dost” edat grubudur, “Hava-yı, suyu ve toprağı kirletmeden, ekolojik tarım olarak” zarf-fiil grubudur, “tarım teknolojilerinin geliştirilmesine” isim-fiil grubudur, “her geçen gün” sıfat-fiil grubudur. Parçada, ayrılma grubu yoktur.

Cevap D

27. Verilen cümleleri özneleri bakımından inceleyelim:

I → “Sanayi Devrimi sonucu çalışma yaşamının dönüşümü, iş-çiler açısından birçok önemli sorunu da beraberinde getirmiştir.” cümlesinde özne “Sanayi Devrimi sonucu çalışma yaşamının dönüşümü” sözüdür ve isim tamlaması öbeğidir.

II → “Bu durum sendikaların ve iş hukukunun doğuşuna sebep olmuştur.” cümlesinde özne “bu durum” sözüdür ve sıfat tamlaması öbeğidir.

III → “Üretim ve çalışma ilişkileri değişimden etkilenmiştir.” cümlesinde özne “üretim ve çalışma ilişkileri” sözüdür ve isim tamlaması öbeğidir.

IV → “İlerleyen süreçte ortaya çıkan aşırı uzmanlaşmaya dayalı sistemler ise niteliksiz işgücünün sendikalaşma sürecini hızlandırmıştır.” cümlesinde özne “İlerleyen süreçte ortaya çıkan aşırı uzmanlaşmaya dayalı sistemler” sözüdür ve sıfat öbeğidir.

V → “Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan istikrarlı büyüme ile sendikalar altın çağını yaşamıştır.” cümlesinde özne “sendikalar” kelimesidir, söz öbeği değildir.

Cevap E

28. Verilen cümleleri ögeleri bakımından inceleyelim:

I → Toplumsal gelişim süreci çerçevesinde / tarım toplumlarının kölecilikten sonraki aşaması / feodalite / olmuştur. (Z. T. / Ö. / B.siz N. / Y.)

II → Orta Çağ olarak da nitelendirilen feodal toplum / kölecilik sistemi içerisinde / gelişmiştir. (Ö. / Z. T. / Y.)

III → Feodal toplumda çalışma ilişkilerine baktığımızda, / bu toplumun toprakta çalışan serfler ve toprak sahipleri olmak üzere iki sınıfa dayandığı / görülmektedir. (Z. T. / Ö. / Y.)

IV → Çalışma ilişkisi / bu iki sınıf yani serf ile senyör arasındaki toplumsal ve hukuki ilişkiyle / belirlenmektedir. (Ö. / Z. T. / Y.)

V → Feodal toplumlarda, / toprağın bir bölümü / toprağı işleyenlere / tahsis edilmiştir. (D. T. / Ö. / D. T. / Y.)

Cevap A

29. Öncüldeki söz öbeklerini seçeneklerde verilenlerle eşleştirelim:

I → “yer atmosferinin içerisinde” > “yer atmosferi” belirtisiz isim tamlamasıdır, “+in” tamlayan eki alarak “içerisinde” kelimesi ile birlikte belirtili isim tamlaması oluşturmuştur.

II → “(roketlerin) hız kazanmasını” > tamlayanı düşmüş bir belirtili isim tamlaması değildir, cümlede “roketlerin” tamlayanı bulunmaktadır.

III. → “bu tür roketlere” > sıfat tamlamasıdır ve tamlayanında “bu” gösterme sıfatı yer almaktadır.

IV → “yörüngeye uydu taşıyan roketler” > sıfat tamlamasıdır ve “yörüngeye uydu taşıyan” tamlayanı sıfat-fiildir.

V → “maddelerin yanması sonucunda” > belirtisiz isim tamlamasıdır ve “maddelerin yanması” tamlayanı belirtili isim tamlamasıdır.

Cevap B

30. Parçada sözü edilen metinsellik ölçütü “bağdaşıklık”tır. Bu ölçüt, metni sağlayan dilsel bölümlerin kendi içlerinde hem de bölümler arasında dil bilgisel, söz dizimsel, anlamsal ve mantıksal açıdan bağlantılı olması şeklinde tanımlanır.

Cevap A

31. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. Roman Jakopson ise Yapısal Dil Bilimi alanında çalışmalar yapmıştır.

Cevap D

32. Verilen örneklerde bir kapsama, içerme söz konusudur. İki sözcük arasında içerme belirten anlam ilişkisine “alt anlamlılık” veya “üst anlamlılık” adı verilir. Sözcüklerden birisi ötekini içerir, içeren sözcük alt anlam, içeren sözcük üst anlamdır.

Cevap A

33. İki kişi konuşurken konuşanın zihninde tasavvur eden kavramlar gösterenin tasavvuru olarak düşünülür. Bundan sonra kavram için gösterilen, işitim imgesi için gösteren, bütünü belirtmek için gösterge sözcüğü kullanılır.

Cevap A

34. Verilen parçada, bir çocuğun dudak ünsüzleri (b, m, p, f, v) veya ön damak ünsüzleri (g, k, y) içeren sözcükleri daha önce öğrendiği bilgisi verilmiştir. Buna göre, bir çocuğun “baba” sözcüğünü daha önce öğrenmesi beklenir.

Cevap C

35. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. *Bir Küçük Osmancık Vardı* adlı eser Mahmut Yesari'ye değil, Hasan Nail Canat'a aittir.

Cevap D

36. Öncülde özellikleri verilen metin türü gezi yazısıdır. Buna göre, A seçeneğindeki metin gezi yazısı türünün özelliklerini yansıtmaktadır.

Cevap A

37. *Mo'nun Gizemi*, *Işın Çağı Çocukları*, *Yada'nın Gizil Gücü* adlı eserlerin sahibi sanatçı Gülten Dayıoğlu'dur.

Cevap D

38. Robert Louis Stevenson, *Define Adası*; İan Beck, *Cesur Maceracı*; Jules Verne, *Balonla Beş Hafta*; Jonathan Swift, *Gulliver'in Seyahatleri* çocuklara sunulabilecek macera romanları arasındadır. Jose Mauro de Vasconceles'in *Şeker Portakalı* ise otobi-yografik özellikler taşıyan bir romandır.

Cevap D

39. Seçeneklerde verilenlerin tümü nitelikli çocuk kitaplarının özellikleri arasındadır fakat soru kökünde "biçimsel özellik" denilerek çocuk kitaplarının dış yapı unsurlarına vurgu yapılmıştır. Buna göre; A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler çocuk kitaplarının biçimsel özelliğidir, B seçeneğinde verilen yargı ise iç yapı özelliğidir.

Cevap B

40. Masalların döşeme bölümünde dinleyenlerin dikkatini çekmek, gövde bölümünde mekân değişmelerinin hızlıca olduğunu aktarmak, sonunda iyi dilekler sunmak amacıyla kullanılan kalıplaşmış sözlere tekerleme adı verilir.

Cevap B

41. Kaşgarlı Mahmut'un *Divân-ı Lügât'it-Türk* adlı eserinde bir özetine yer verdiği destan *Şu* destanıdır ve bu destan Sakalara aittir.

Cevap E

42. XIX. yüzyılda Toroslarda yaşayan, yerleşik hayata geçirilmek istenen Türkmen aşiretlerinin mücadeleleri ve bu yeni hayat tarzı karşısında hissettiklerini şiirlerinde işleyen saz şairi Dadaloğlu'dur.

Cevap C

43. Âşık tarzı şiirlerin son dörtlüğünde mahlas geçer ve buna "taşırma" adı verilir. "Kargış" beddua, ilenme anlamı taşıyan sözlerle verilen addır ve verilen dörtlüğün son iki dizesinde beddua anlamı vardır. "kaşıma-başıma" sözcüklerinde yer alan "+ım, +a" ekleri eş görevlidir ve redifi oluşturmaktadır. Verilen şiir hecenin 11'li kalıbıyla oluşturulmuştur, yani nazım biçimi koşmadır. Şiirde, tezat sanatı yoktur.

Cevap D

44. Ahilik Teşkilatı ve esnaflık ilkelerini içeren eserlere fütüvvetname adı verilir. Fütüvvetnamelerde pek çok gelenek, töre ve kurallara yer verilir. Bu türün edebiyatımızda bilinen en eski örneği ise Haliloğlu Yahya Burgazi'ye aittir.

Cevap C

45. “Ferit” adlı nihilist gencin yaşadığı manevi boşluğu ve bu gencin, Büyük Ada’da kaldığı evde yaşadığı bazı olaylar sonucu manevi değerlere inanmasını ele alan roman, Peyami Safa’nın *Matmazel Noraliya’nın Koltuğu* adlı eseridir.

Cevap E

46. *Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar* adlı yazısı ile Saf Şiir tarzının öncüsü olan sanatçı Ahmet Haşim’dir.

Cevap D

47. *Belde* yahut *Divaneliklerim* adlı eserinde Paris’teki dönemlerini, şehir hayatını ele alan şair Abdülhak Hâmit Tarhan’dır.

Cevap A

48. Tiyatroyu, “eğlencelerin en faydalısı” olarak tanımlayan sanatçı Namık Kemal’dir. Sanatçı, tiyatroyla ilgili görüşlerini *Celalettin Harzemşah* adlı eserinin ön sözünde açıklamıştır.

Cevap A

49. *Turfanda mı, Turfa mı* adlı romanında siyasetten ekonomiye, bürokrasiden eğitime kadar çok farklı konularda fikirlerini okuyucusuyla paylaşan sanatçı Mizancı Murat’tır.

Cevap B

50. Ziya Paşa tarafından önce kaside tarzında yazılan sonra da -geleneğe aykırı olarak- gene Ziya Paşa tarafından tahmis ve şerh edilen, Batılı tarzdaki ilk satirik şiir örneği olan eser *Zafername*’dir.

Cevap B

51. Bir şairin şiirine sonradan bir başka şair tarafından, kafiye veya kafiye ve redifleri aynı olan, aynı vezin ve konuda yazılan şiirlere nazire denir. Bu tür şiirlerin şaka veya alay yoluyla yazılmış olanlarına ise tehzil adı verilir.

Cevap C

52. “Kıssa” fıkra, rivayet, hikâye anlamına gelen sözdür. Divan şairleri peygamberleri ve onların mucizeleri şiirlerinde bir telmih unsuru olarak kullanmıştır.

Buna göre, A seçeneğinde “İsmail” peygambere telmih vardır. Hz. İsmâil divan şiirinde, babası İbrâhîm tarafından kurban edilmek istenmesi ve kendisinin bu duruma tam bir teslimiyet göstermesi yönüyle anılır.

B seçeneğindeki beyitte, “Mesihâ” / Hz. İsa’ya telmih vardır. Hz. İsa, Cebrâîl’in Meryem’e üflemesi sonucu babasız olarak doğuşu, daha bebek iken konuşması, hastaları ve körleri iyileştirmesi, ölüleri diriltmesi, maddi âlemden soyutlanması, göğe yükselmesi fakat üzerinde bir iğne bulunduğu için dördüncü kat felekten daha ileri çıkamaması gibi motiflerle şiirde yer alır.

D seçeneğindeki beyitte, “Halîlu’llah” / Hz. İbrahim’e telmih vardır. İbrâhîm, Allah’ın dostu (Halîlullah) olması, inancından vazgeçmediği için Nemrûd tarafından ateşe atılması ama ateşin onu yakmayıp bir gül bahçesine dönüşmesi, putları kırması, Kâ’be’yi inşa etmesi, adının bereket ile birlikte anılması yönleriyle anılır.

E seçeneğindeki beyitte, “Nûh” peygambere telmih vardır. Divan şiirinde Hz. Nûh, ömrünün uzunluğuna ve gemisine, tufana işaret edilerek kullanılır.

C seçeneğindeki beyitte herhangi bir kıssaya telmih yoktur. Beytin dil içi çevirisi şöyledir: Emri’nin gözyaşlarını akıtırısın, yüzünü sarartırsın. O sevgili (ay) için mi harcarsın bunca altını gümüşü.

Cevap C

53. *Su Kasidesi, Mealim'ül-Yakin, Hilye-i Enbiyâ, Siretü'n-Nebi* adlı eserler doğrudan Hz. Muhammet ile ilgilidir. *Makalat* (Hacı Bektaş Veli) ise tasavvuf ilkelerini anlatan bir eserdir.

Cevap D

54. Öncüldeki beytin günümüz Türkçesine doğru aktarımı C seçeneğinde verilmiştir. Beyitteki kelimelerin anlamları şöyledir:

Kanı: Hani

Sûzân: yakıcı, ateşli

Revâne: yürüyen, giden

Sâye: gölge

Bî-cân: cansız

Cevap C

55. Bu tarz sorularda öncelikle, verilen şiirin nazım birimine (beyit-bent) bakılır. İkinci olarak kafiye dizilişi dikkate alınır. Buna göre, verilen şiir beyitler hâlinindedir ve her beyit kendi içinde kafiyelidir (aa bb cc dd). Bu özellikler şiirin bir mesnevi olduğunu gösterir. Soruda şiirin “nazım türü” de sorulmuştur, nazım türü şiirin konusuna göre yapılan bir sınıflandırmadır. Buna göre, verilen şiirin dil içi çevirisi şöyledir:

“(Hüsn ü Aşk'ı kaleme alırken) sırlarını (Mevlânâ'nın) Mesnevî'sinden aldım; evet çaldım ama mirî malı çaldım.”

“(Gücün yetiyorsa) sen de onu anlamaya çalış, o hazineyi bul ve inciye sen de çalıver!”

“Bu zamanda şairlikten hiç eser yok, söz sultanı benim, başkası değil...”

“Ben daha derse ve hocaya ihtiyaç duymadan (Mesnevî) şairlik tabiatımın kitabının başlığını düzenlemişti bile.”

Verilen dizelerde şair, kendi şairlik yeteneğini överek “fahriye” yapmıştır.

Cevap B

56. Verilen dizelerin taktii şöyledir:

Dilbe-râ-kıl-mer-ha-met-şey-dâ-gö-nül-gam-lan-ma-sın

- • - - / - • - - / - • - - / - • -

Gön-lü-müz-kıl-ma-pe-rî-şan-dî-de-miz-nem-len-me-sin

- • - - / - • - - / - • - - / - • -

Buna göre, dizeler aruzun “fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün” vezniyle yazılmıştır. Halk şiirinde aruzun bu kalıbıyla yazılan şiirlere divan adı verilir.

Cevap A

57. *Oliver Twist*, *David Copperfield*, *İki Şehrin Hikâyesi* adlı romanlarında yoksulluk, açlık ve hayat mücadelesini anlatan yazar Charles Dickens’tır.

Cevap C

58. Şiirde, anlamı güçlendirmek amacıyla atasözü veya vecize kullanılmasına irsalimesel veya iradimesel adı verilir. A seçeneğindeki beyitte “Kendü düşen ağlamaz” atasözü kullanılarak irsalimesel yapılmıştır.

Cevap A

59. Romanlarında beşerî gerçeklerin tespitinde pozitif bilimlerin metotlarını kullanarak alt ve orta tabaka insanının hayatını anlatan, “iyilik ve kötülük” karşısında duygusuz kalarak sadece gözlemlerin aktarıldığı akım natüralizmdir.

Cevap B

60. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Ey Zâtî! O sevgilinin eş-ğinde Hallac-ı Mansûr gibi asılmak göğе yükselmeymiş.

Buna göre, beyitte geçen “şâh” kelimesi sevgili için kullanılmış bir açık istiairedir. Beyitte, Hallac-ı Mansur’un “Ene’l-Hâk” dediği için asılmasına telmih vardır. “Mansûr-veş (Mansur gibi)” sözü teşbihi oluşturur. “eyâ” kelimesi seslenme ünlemidir, bu seslenme nida sanatını oluşturur. Beyitte rücu sanatı (söylediği sözden geri dönme) yoktur.

Cevap E

- 61.** Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, "Yetkinlikler" başlığı altında şu yetkinlikler yer almaktadır: Ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade" Buna göre, "akademik okuryazarlık" programda yer alan yetkinliklerden biri değildir.

Cevap A

62. Öncüldeki parçada sözü edilen etkinlikte, bir kelimenin son sesiyle başlayan bir kelime söyleme, yani zihindeki kelimeleri kullanma söz konusudur. Buna göre bu etkinlik “zihindeki söz varlığını harekete geçirmeyi doğrudan geliştirmeye yöneliktir.

Cevap B

63. Verilen parçadaki etkinlikte geçen kelimeler (söz-lük, söz-cü, söz-ce, söz-cük) aynı kökten türemiştir ve hepsi isimden isinı yapma eki almış, isim türünde kelimedir; bu kelimeler farklı anlamlara gelmektedir. Buna göre, sözü edilen etkinlik “Kelime türetmede dil bilgisi yapılarından faydalanıldığını” sezdirme amacıyla yapılmıştır.

Cevap E

64. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ders kitabında kullanılacak metinler türlere ayrılmış ve belirtilen metinlerin bazılarında tüm sınıf düzeylerinde, bazılarında ise belirli sınıf düzeylerinde yer verilmiştir.

TÜRLER	1	2	3	4	5	6	7	8
BİLGİLENDİRİCİ METİNLER								
Anı	+	+	+	+	+	+	+	
Biyografiler, Otobiyografiler						+	+	
Blog					+	+	+	
Dilekçe				+		+	+	
Efemera ve Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler)		+	+	+	+	+	+	+
e-posta			+	+	+	+	+	+
Günlük		+	+	+			+	+
Haber Metni, Reklam		+	+	+	+	+	+	+
Kartpostal		+	+	+				
Kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.)		+	+	+	+	+	+	+
Gezi Yazısı						+	+	+
Makale / Fıkra / Söyleşi / Deneme					+	+	+	+
Mektup					+	+	+	+
Özlü Sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz vb.)	+	+	+	+				
Özlü Sözler (vecize, atasözü, deyim, aforizma, duvar yazıları, motto, döviz vb.)					+	+	+	+
Sosyal Medya Mesajları				+	+	+	+	+
HİKÂYE EDİCİ METİNLER								
Çizgi Roman	+	+	+	+	+	+	+	+
Fabl	+	+	+	+	+	+	+	+
Hikâye	+	+	+	+	+	+	+	+
Karikatür	+	+	+	+	+	+	+	+
Masal / Efsane / Destan	+	+	+	+	+	+	+	+
Mizahi Fıkra	+	+	+	+	+	+	+	+
Roman			+	+	+	+	+	
Tiyatro	+	+	+	+	+	+	+	+
ŞİİR								
Mani / Ninni	+	+	+	+				
Şarkı / Türkü	+	+	+	+	+	+	+	+
Şiir	+	+	+	+	+	+	+	+
Tekerleme / Sayısmaca / Bilmece	+	+	+	+				

Buna göre, “fabl, tiyatro, şiir, çizgi roman” türündeki metinlere ilköğretimin tüm sınıf düzeylerinde yer verilmiştir. “Roman” türündeki metinler ise ilköğretim 4. sınıftan itibaren ders kitaplarında yer almaktadır.

Cevap D

65. Dersinde yeni bir yöntem, teknik veya strateji öğreten bir Türkçe öğretmeni öncelikle bu yöntem, teknik veya stratejinin ne olduğunu, nerede kullanıldığını öğrencilere anlatmalıdır, ardından bunların nasıl kullanılacağını uygulama ile göstermelidir, daha sonra öğrencilerine kendi rehberliğinde küçük gruplar hâlinde uygulama yaptırmalıdır ve son olarak her öğrencinin bunları bağımsız olarak kullanmasını sağlamalıdır.

Cevap C

66. Verilen parçada sözü edilen etkinlikte öğretmenin meddah kılığına girip ilgili tiyatro türünü bu şekilde sunması “gösteri” yöntemidir, ardından öğrencilere konuyla ilgili sorular sorması “soru cevap” yöntemidir.

Cevap D

67. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen kazanım-uygulama eşleştirmeleri doğrudur. E seçeneğinde verilen “Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanmaları sağlanır.” uygulaması “Bilgilendirici metin yazar.” kazanımıyla ilgilidir. “Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.” kazanımının uygulaması “Altını çizmenin, koyu veya italik yazmanın, renklendirmenin, farklı punto veya font kullanmanın işlevinin vurgulanması” şeklinde olabilir.

Cevap E

- 68.** Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüştür. Bu temalardan; “Erdemler”, “Millî Kültürümüz”, “Millî Mücadele ve Atatürk” temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunludur. Zorunlu temalar dışında verilen diğer temalar seçmeli olup kitap yazarlarınca belirlenecektir. Öğrenme öğretme sürecinde işlenmesi ve öğretim materyallerinde yer verilmesi öngörülen temalar ve bu temalarla ilgili konu önerileri sunulmuştur.

Buna göre, öğretim programında, “ders kitapları için seçilen temaların birbiriyle ilişkili olması” şeklinde bir ilke benimsenmemiştir.

Cevap D

- 69.** Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirlenen öğrenme-öğretme yaklaşımı program metninden bire bir alınarak aşağıda verilmiştir.

Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığından dört temel dil becerisinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır.

Öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır. Kullanılan öğretim yaklaşımları ve öğrenme etkinlikleri öğrencilerin önceki öğrenmelerini geliştirmeli, yanlış öğrenmeleri düzeltmeli, ilgilerini çekmeli, sınıf içinde ve dışında anlamlı uygulamalar yapmaları için teşvik etmelidir.

Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecine aktif katılımı sağlanmalı ve öğrenciler kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları konusunda teşvik edilmelidir. Öğrencilerin öğrendiklerini içinde yaşadıkları sosyokültürel ve çevresel durumlarla ilişkilendirmelerine imkân sağlayan, aktif olarak katılabileceği etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir. Bu tarz etkinlik ve çalışmalar öğrenmeyi daha anlamlı ve kalıcı kılmakla birlikte öğrencilerin öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlayacaktır.

Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Türkçe Dersi Öğretim Programı temel alınarak “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alacak olan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır.

Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecektir. Öğrenciler verileri toplama, organize etme ve sınıflamada, elde ettikleri bulguları yazma, düzenleme ve sunmada bilgisayar programlarından yararlanmaları için teşvik edilmelidir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, internet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve internetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle internetten indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

Cevap E

70. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler okuma performansının akranlarına göre düşük olan, okunan bir metni anlayıp sorulara cevap vermede ve metnin ana fikrini özetlemekte güçlükler yaşayan öğrenciler için yapılabilecek çalışmalar arasındadır. Farklı türdeki metinler dil, anlatım ve tema bakımından farklı okuma stratejileri ve hızları gerektirir bu yüzden okuma performansının akranlarına göre düşük olan öğrenciler için uygulanacak çalışmalardan değildir.

Cevap E

71. Verilen parçada geçen "...metinden çeşitli örnekler vermelerini istemiştir" ifadesi, metni yorumlarken metinden çeşitli aktarımlarda bulunma ile ilgilidir. "bu metindeki olay, yer ve kişileri buldurmuş" ifadesi, okunan metnin hikâye unsurlarını analiz etme ile ilgilidir. "kendisi sesli olarak okumuştur. Bu okuma sırasında öğrencilerinden metni canlandırmalarını" ifadesi, sesini ve beden dilini etkili kullanma ile ilgilidir. "Bu metnin daha önce okudukları metinlere benzeyip benzemediğini sormuştur. Öğrenciler de bu öğelerle ilgili hatırladıkları benzerlikleri sıralamıştır." ifadesi, metinler arası ilişkiler kurma ile ilgilidir. Verilen parçada, okudukları metindeki örtülü anlamları bulma ile ilgili bir etkinlik yoktur.

Cevap A

72. Öğrencilerin ilgisini çekebilecek gerçek, fonksiyonel, öğretici ve anlamlı süreçlerle dilin işlevsel kullanımına ortam oluşturacak şekilde tasarlandığı dil öğretim yaklaşımı iletişimsel dil öğretim yaklaşımıdır.

Cevap C

73. Öncülde verilen diyalogda bir konuşma, iletişim kurma sınırlılığı söz konusudur. Dil öğrenme stratejilerinde, konuşma ve yazmadaki sınırlılıkların üstesinden gelmek için kullanıla yöneme “telafi” stratejisi adı verilir. Telafi stratejileri “dilsel ipuçlarını kullanma, yeni sözcükler kullanma, jest ve mimik kullanma, dolaştırma ve eş anlamlı sözcük kullanma” gibi yöntemleri içermektedir.

Cevap B

74. Okuma metinlerinden üç farklı şekilde anlam kurmak mümkündür: Metin içi, metin dışı ve metinler arası. Okunan bir metne yönelik sorulacak sorular da bu anlam kurma kaynaklarına göre hazırlanır.

Buna göre; B, C, D ve E seçeneklerindeki sorular metin içi anlam kurmaya yöneliktir. A seçeneğindeki “Ahmet’in tatilde yaşadıklarını içeren bu metnin önceki derste işlediğimiz şiirle benzer yanları nelerdir?” sorusu ise metinler arası anlam kurmaya yöneliktir.

Cevap A

75. Verilen seçenekleri dereceli puanlama anahtarındaki yönergeye göre inceleyelim:

A → “Babam, annem ve kardeşim gezmek için İstanbul’a gittiler.” cümlesi yazım, noktalama ve anlatım bakımından sorunsuzdur, bu yüzden cümleye 4 puan verilmesi doğrudur.

B → “Ben, babam ve annem gezmek için, İstanbula gittiler.” cümlesinde “İstanbula” kelimesinde yazım yanlışı, “gezmek için,” ifadesinde noktalama yanlışı vardır ve “ben, babam ve annem” öznesine göre yüklem “gittik” biçiminde çekimlenmelidir, cümlede anlatım bozukluğu vardır, bu yüzden cümleye 3 puan verilmesi yanlıştır; 1 puan verilmelidir.

C → “Bu hafta sonu tüm aile gezmek için İstanbul’a gittiler.” cümlesinde yazım ve noktalama yanlışı yoktur. Cümlede “tüm aile” öznesi topluluk adıdır, topluluk adlarının yüklem olduğu cümlelerde yüklem tekil çekimlenmelidir, cümlede anlatım bozukluğu vardır, bu yüzden cümleye 2 puan verilmesi doğrudur.

D → “Annemle, kardeşim gezmek için İstanbul’a gidicez.” cümlesinde “annemle, kardeşim” kısmında noktalama yanlışı, “gidicez” sözünde yazım yanlışı vardır, cümlede yüklem birinci çoğul kişiyle çekimlenmesi dolayısıyla anlatım bozukluğu vardır, bu yüzden cümleye 1 puan verilmesi doğrudur.

E → “Babam ve sen istanbula bir gezi düzenlemelisiniz!” cümlesinde “istanbula” sözcüğünde yazım yanlışı, “düzenlemelisiniz!” kısmında noktalama yanlışı vardır, cümlede anlatım bozukluğu yoktur bu yüzden cümleye 3 puan verilmesi doğrudur.

Cevap B

1. Verilen parçada sözü edilen etkinlikte geçen “bu metni okurken ilgilerini çeken yerlerin altını çizmelerini” ifadesi işaretleme, “ulaştıkları yerlerden sonra neler olabileceğini ifade etmelerini” ifadesi tahminde bulunma, “bu metinle daha önce okudukları metinler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları bulmalarını” ifadesi metinlerle ilişkilendirme, “metinde yapılan saptamaların mutlak birer gerçek olup olmadığını değerlendirmelerini” ifadesi eleştirme ile ilgilidir. Parçadaki etkinlikte “tartışma” ile ilgili bir uygulama yer almamaktadır.

Cevap C

2. Türkçe dersi Öğretim Programı’nda, “Çekim eklerinin işlevlerini açıklar.” kazanımı “söz varlığı” alanında, “Farklı yazı karakterleriyle yazılmış yazıları okur.” kazanımı “akıcı okuma” alanında, “Görselden ve başlıktan okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.” kazanımı “anlama” alanında geçmektedir.

Cevap B

3. Metinlerden üç farklı şekilde anlam kurmak mümkündür: Metin içi, metin dışı ve metinler arası.

Metin İçi Anlam Kurma: Bu tür anlam kurma tek bir kaynağa dayalı olarak gerçekleştirilen anlam kurmadır. Burada aranılan anlam bir cümlede, paragrafta veya paragraflarda yer almış olabilir. Burada tanıma ve hatırlama gibi basit düzeydeki bilişsel süreçler kullanılır.

Metin Dışı Anlam Kurma: Metin dışı anlam kurma içten dışa ve dıştan içe olabilir. İçten dışa anlam kurmada metindeki bir kavram, düşünce, resim vb. okuyucuyu ön yaşantıları ile ilişki kurmaya yönleltebilir. Okuyucu kısa bir süre için karşılaştığı kavram ve düşüncelerin etkisiyle önündeki metinden ayrılır ve metnin yanında bir metin oluşturur sonra tekrar orijinal metne döner. Dıştan içe anlam kurmada ise okuyucu önündeki metinde çözemediği bir kavramı, kelimeyi dışardan yardım alarak (sözlük, yetişkin vb.) çözüp metni yorumlamaya devam eder.

Metinler Arası Anlam Kurma: Metinler arası anlam kurmada metinlerden metin üretme vardır. Bu tür anlam kurmada okuyucu üst düzey bilişsel süreçleri kullanır. Okuyucu metinlerle tartışarak okumaktadır. Metinler arası okumak ve anlam kurmak metinler arası düşünme ve alternatif bakış açıları geliştirmeye yol açacaktır.

Buna göre, verilen parçada sözü edilen etkinlikte geçen “Basketbol ilk kez nerede ve ne zaman oynanmıştır? Ülkemizde basketbolun oynanışına önyak olan kişiler kimlerdir?” soruları metin içi anlam kurmaya yöneliktir çünkü bu soruların cevapları parçada bir cümle olarak geçmektedir.

Cevap D

4. Yenilenmiş Bloom taksonomisinin “anlama/kavrama” düzeyi bilgilerin yorumlanarak farklı ifade edilebildiği basamaktır. Bu basamakta; kendi cümleleriyle ifade etme, savunma, ayırt etme, açıklama, örneklendirme, özetleme, çıkarımlarda bulunma söz konusudur. Buna göre, A seçeneğinde verilen “Metindeki altı çizili cümle ile kastedilen nedir?” sorusunda parçadaki bir ifadenin kendi cümleleriyle yeniden aktarımı söz konusudur.

Cevap A

5. Verilen parçada, öğrendiklerini kullanma, tatbik etme söz konusudur. Bu durum, yenilenmiş Bloom taksonomisindeki “uygulama” düzeyine karşılık gelmektedir.

Cevap E

6. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen kazanım-uygulama eşleştirmeleri doğrudur. “Metinde önemli noktaların uygulanış biçimini kavrar.” kazanımın uygulaması, öğretim programında
- a) Altını çizmenin, koyu veya italik yazmanın, renklendirmenin, farklı punto veya font kullanmanın işlevi vurgulanır.
 - b) Köprü metinlerin (Hipertekst) dış bağlantı olduğu belirtilir.” biçiminde açıklanmıştır. “Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, kısaca, böylece, ilk olarak ve son olarak ifadeleri üzerinde durulur.” uygulaması ise “Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendir.” kazanımına yöneliktir.

Cevap D

7. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yazma kazanımlarında geçen,
- a) Öğrencilerin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yazacaklarını belirleyerek bir metin taslağı oluşturmaları, düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaları, yazılı ve çoklu medya kaynaklarından görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunmaları sağlanır.
- b) Öğrenciler günlük hayattan örnekler vermeye teşvik edilir. açıklamaları "Bilgilendirici metin yazar." kazanımının açıklamasıdır.

Cevap E

8. Öncüldeki parçada verilen öğrenci yazısı "Kısa metinler yazar." kazanımının gerçekleştirildiğinin göstergesidir. Yine yazıdaki "oysa" bağlacı görev ve anlam bakımından doğru kullanılmıştır, bu durum "Yazdıklarında uygun bağlantı ifadelerini kullanır." kazanımının gerçekleştirildiğinin göstergesidir.

"Yazdıklarını düzenler." kazanımı ise öğretim programında "Anlama dayalı anlatım bozuklukları bakımından yazdıklarını gözden geçirmesi ve düzeltmesi sağlanır. Öğrenciler yazdıklarını dil bilgisi ve anlatım bozuklukları yönünden kontrol etmeye teşvik edilir. Öğrencilerin yazdıklarını harf hatası, hece eksikliği ile yazım ve noktalama kuralları açısından gözden geçirmeleri ve düzenlemeleri sağlanır." biçimindeki ifadelerle açıklanmıştır.

Verilen parçada geçen "Neden kimse önlem almıyor, eski alışkanlıklarını sürdürüyor." ifadesinde özne eksikliğinden kaynaklı anlatım bozukluğu vardır, "hepimiz tanıdıklarımızı, yakın çevremizi" ifadesinde gereksiz sözcük kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır. Buna göre, parçada sözü edilen öğrencinin, "Yazdıklarını düzenler." kazanımını gerçekleştiremediği söylenebilir.

Cevap B

9. Verilen parçada geçen “bu bilgileri içeren kısa notlar hazırlamalarını” ifadesinde “not olarak yazma” söz konusudur, buna göre “Yazma stratejilerini uygular.” kazanımının gerçekleştirildiği, “ulaştıkları bilgileri çeşitli görsellerle desteklemelerini” ifadesinden “Yazdıklarını zenginleştirmek için çizim ve tablo kullanır.” kazanımının gerçekleştirildiği, “yazdıkları yazıda bir başlık ve çeşitli kalıp sözler bulunmasını” ifadesinden “Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.” kazanımlarının gerçekleştirildiği söylenebilir. Parçada sözü edilen etkinlikte, “Yazılarında anlatım biçimleri kullanır.” kazanımının gerçekleştirilmesine yönelik bir ifade geçmemektedir.

Cevap A

10. Öncülde verilen kazanımlarla seçeneklerdeki yazma türlerini eşleştirelim:
- “Beethoven’ın *Dokuzuncu Senfoni* adlı eserini sınıfta dinletmiş ve bu müziğin onlara hissettirdiklerini yazmalarını istemiştir.” > Duyulardan hareketle yazma. Bu yazma yönteminde, duyuların birini veya birkaçını harekete geçirecek etkinlikler yapılır. Örneğin, öğrencilere müzik dinletilerek kendilerinde uyandırdığı duygu ve düşünceleri yazmaları istenir. Sınıfa getirilen veya öğrencilerden birinin çizmiş olduğu resim hakkında konuşulur. Daha sonra öğrencilerden resimle ilgili duygu, düşünce, hayal veya izlenimlerini yazmaları istenir.

11. Hikâye edici metinler (roman, öykü, masal, fabl vb.) olay, yer, kişi, zaman, anlatıcı gibi yapı unsurları üzerine kurulu, kurmacaya dayanan edebî metindir. Buna göre, “gerçeği kurgudan ayırma, zaman ve mekân ilişkisi kurma, serim, düğüm, çözüm bölümlerine yer verme, olay örgüsünü planlama” hikâye edici bir metin yazmayı amaçlayan öğrencinin uygulaması gerekenler arasındadır. “Bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgulama” ise bilgilendirici metinlerin özellikleri arasındadır.

Cevap D

12. Öncülde sözü edilen öğrenci “naylon” kelimesini yanlış telaffuz etmektedir ve öğretmen bu telaffuz yanlışını düzeltmek amacıyla, öğrencinin karıştırdığı seslere yönelik bir etkinlik yapmıştır. Bu etkinlikte kullandığı dinleme türü ayrıştırıcı dinlemedir. Ayrıştırıcı dinleme, sesler arasındaki farklılıkları ayırt edebilmedir. Ayrıştırıcı dinlemede, ses bilimsel farkındalık esas alınır. Ses bilimsel farkındalık ise kelimeyi oluşturan sesleri tanıma, ayırma ve ortak seslerden oluşan kelimeleri fark etmedir.

Cevap C

- 13.** Dinleyicinin dinlediklerini yorumlaması ve bunlardan yeni fikirler üretmesi ile gerçekleşen dinleme türü “yaratıcı dinleme”dir, verilen parçada geçen “müze rehberini dikkatle dinlemiş ve geçmişteki insanların gündelik hayatlarıyla ilgili hayaller üretmiştir.” ifadesi yaratıcı dinlemedir.

Dinlenen konuyla ilgili bilgilerden ilgi ve ihtiyaca yönelik olanların seçilerek dinlenmesi “seçici dinleme”dir, verilen parçada geçen “...derste ihtiyaç duyacağını düşünerek müzedeki eserlerle ilgili anlatılanlardan önemli gördüklerini bir deftere yazmıştır.” ifadesi seçici dinlemedir.

Dinleme sürecinde önceden belirlenen konu veya noktalarla ilgili notların alınması ile gerçekleşen dinleme türü “not alarak dinleme”dir, verilen parçada geçen “...anlatılanlardan önemli gördüklerini bir deftere yazmıştır.” ifadesi not alarak dinlemedir.

Dinleme sürecinde konuyla ilgili oluşan soru veya görüşlerin konuşmacıya iletilmesi ve konuşanla iletişim kurulması “katılımlı dinleme”dir, verilen parçada geçen “Başka bir öğrenci, anlatılanları kafasında somutlaştıramayınca aklına takılan soruları müze rehberine sormuştur.” ifadesi katılımlı dinlemeye örnektir.

Dinleyicinin, konuşmacı veya konuşma konusu hakkında belli bir bakış açısına sahip olarak dinleme etkinliğinde bulunması “eleştirel dinleme”dir, parçada bu dinleme türüne örnek oluşturacak kullanım yoktur.

Cevap E

14. Öncüldeki etkinlikler ve seçeneklerde ilgili oldukları kazanımları eşleştirelim:

Dinlenen/izlenen bir hikâyede, öğrencilerin ilk kez karşılaştıkları kelimeleri bağlamdan hareketle kavramaları sağlanır. > Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen, bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

Dinlenecek/izlenecek bir hikâyeyeyle ilgili çeşitli sorular önceden hazırlanıp öğrencilere verilir, dinleme bu sorulara cevap bulmak amacıyla yapılır. > Dinlediklerine/izlediklerine yönelik sorulara cevap verir.

Dinlenen/izlenen metinde ele alınan alt sorunlar balık kılıcı modeline göre yerleştirilir, bunlardan hareketle ana sorun ortaya konur ve öğrencilerden bu sorunun giderilmesine yönelik öneriler alınır. > Dinledikleri/izledikleri ile ilgili görüşlerini ifade eder.

Aynı konuda yazılmış metinler öğrencilere dinletilir/izletilir ve onlardan, metinde önemli gördükleri yerleri not almaları istenir. Bunun sonucunda konuyla ilgili en genel kapsamlı doküman oluşturulur. > Dinleme stratejilerini uygular.

Buna göre, öncülde verilen etkinliklerde, “Dinlediklerinde /izlediklerinde geçen olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunur.” kazanımına yönelik bir uygulama yoktur.

Cevap A

15. Numaralanmış cümlelerle seçenekleri eşleştirelim:

- I. “Öğrencilerin birbirleri ile etkileşimde bulunmaları sağlanarak dinlenen ve izlenenlerin tüm yönleriyle kavranmasıdır.” > Grup hâlinde dinleme
- II. “Öğrencilerin dinlediklerini/izlediklerini yorumlaması ve bunlardan yeni fikirler üretmesidir.” > Yaratıcı dinleme
- III. “Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşünmelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmaktır.” > Katılımlı dinleme
- IV. “Dinlenenlerin/izlenenlerin daha kolay anlaşılmasını ve hatırlanmasını sağlamaktır.” > Not alarak dinleme

Empati kurarak dinlemede amaç, dinleyicinin kendisini konuşmacının yerine koyarak onun neler hissettiğini, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını, kendini ve dünyayı nasıl algıladığını anlamaktır. Öncüllerde bu dinleme türünün amacı verilmemiştir.

Cevap B

- 16.** Verilen parçada sınıfın; telaffuz, hazırlıklı konuşmalar (münazara, sempozyum) gibi konularda başarılı olduğu fakat “tanışma, özür dileme, teşekkür etme” gibi hazırlıksız konuşmalarda eksiklikleri bulunduğu aktarılmıştır. Buna göre, sözü edilen sınıfta “Hazırlıksız konuşma türleriyle ilgili yeterli uygulama yapılmadığı” söylenebilir.

Cevap C

17. Soru ve kuşkuları giderecek kanıtlar sunulan, çelişen sözler içermeyen, aldatıcı, abartılı dil kullanılmayan konuşma türü “ikna edici konuşma”dır.

Cevap A

18. Köken yönünden eski Roma’ya değin uzanan, kimi sorunların irdelenerek karara bağlandığı toplantılara forum adı verilir.

Cevap B

19. Verilen kazanımlar, kelimeleri anlamları bakımından doğru kullanma ve bazı bağlaç ve zarfları doğru kullanma içeriklidir. Bu durum -verilen seçeneklere göre- anlatım bozukluklarıyla ilişkilendirilebilir.

Cevap D

20. Verilen parçada geçen “iletişim kurduğumuz kişilerin değer yargılarını hissettiğimizi kelimelere dökeriz” ifadesi empati kurma ile ilgilidir. “kendi fikirlerimizi karşımızdakine kabul ettirmeye çalışırız” ifadesi ikna etme ile ilgilidir. “Kimi zaman da bir konu hakkında olumlu ya da olumsuz fikirlerimizi aktarır, benimsediğimiz düşünceleri savunuruz” ifadesi tartışma ile ilgilidir. “orada bulunan birinin zihninin derinlerindeki fikirleri sürece katmak isteriz” ifadesi yaratıcı konuşma ile ilgilidir. Parçada serbest konuşmaya değinilmemiştir.

Cevap A

21. Verilen parçada geçen “sürecini (<süreç+i), kaydedilen (<kayıt+et-il-en), aracına (<araç+ı)” kelimelerinde ünsüz yumuşaması, “küçük (<küçük+cük)” kelimesinde ünsüz düşmesi, “karelerle (<kareler+ile), kaydedilen (<kayıt+edilen)” kelimelerinde ünlü düşmesi, “tamamlıyor (<tamamla-yor)” kelimesinde ünlü daralması vardır. Parçada, ünsüz benzeşmesine uğramış kelime yoktur.

Cevap E

22. “tutak > dudak” örneğinde “t” sert (tonsuz, sedasız, ötümsüz) ünsüz “d” yumuşak (tonlu, sedalı, ötümlü) ünsüze dönüşmüştür. Sert ünsüzlerin çeşitli sebeplerle yumuşak ünsüze dönüşmesine “ötümlüleşme (tonlulaşma, sedalılaşma, ünsüz değişimi, ünsüz yumuşaması)” adı verilir.

Cevap C

23. Parçada altı çizili kelimeleri aldıkları ekler bakımından inceleyelim:

I ⇒ “önemli (ön+em+li)” > İ. K. + isimden isim yapma eki + isimden isim yapma eki

II ⇒ “kaynakların (kayna+k+lar+ın)” > F. K. + fiilden isim yapma eki + çekim eki (çokluk) + çekim eki (tamlayan)

III ⇒ “oluşan (ol-uş+an)” > F. K. + fiilden fiil yapma eki + fiilden isim yapma eki

IV ⇒ “öncelikli (ön+ce+lik+li)” > İ. K. + isimden isim yapma eki + isimden isim yapma eki + isimden isim yapma eki

V ⇒ “çözülmesi (çöz-ül+me+s+ı)” > F. K. + fiilden fiil yapma eki + fiilden isim yapma eki + kaynaştırma sesi + çekim eki (iyelik)

Buna göre, “kaynakların, çözülmesi” kelimeleri hem yapım hem çekim eki almıştır.

Cevap C

24. Kimi kip ekleri yapım eki görevine geçerek yeni sözcükler türetebilir. Buna göre, A seçeneğindeki “yakacak” sözcüğünde “-acak” eki, B seçeneğindeki “çıktısını” sözcüğünde “-tı” eki, C seçeneğindeki “okurun” sözcüğünde “-ur” eki, D seçeneğindeki “geçmişi” sözcüğündeki “-mış” eki fiilden isim yapma görevindedir. E seçeneğindeki “alacak” sözcüğü ise cümlenin yüklemi görevindedir, bu sözcükteki “-acak” eki kip eki görevindedir, yani çekim ekidir.

Cevap E

25. Verilen parçadaki altı çizili sözcükleri kökleri bakımından inceleyelim:

I ⇒ “kurumsal (<kur-um+sal)” > fiil kökü

II ⇒ “arasında (<ara+sı+n+da)” > İsim kökü

III ⇒ “eylemiyle (<eyle-m+i+y+le)” > fiil kökü

IV ⇒ “sorun (<sor-un)” > fiil kökü

V ⇒ “etkileşimin (et-ki-leş-im+i+n+in)” > fiil kökü

Cevap B

26. Verilen parçada geçen “bu (kişiler), bu (durum)” sözcükleri işaret sıfatıdır, “bürünerek, zamanla, dönüşerek” sözcükleri durum zarfıdır, “göre” edattır, “kendi” dönüşlülük zamiridir. Parçada miktar zarfı yoktur.

Cevap D

27. Altı çizili söz öbeklerini seçeneklerde verilenlerle eşleştirelim:

I ⇒ “şehrin alışveriş yeri” > tamlanan “alışveriş yeri” belirtisiz ad tamlamasıdır, “şehrin” tamlayanı ile birlikte bir belirtili ad tamlaması kurmuştur.

II ⇒ “Ankara’nın eski ve canlı bölgeleri” > “Ankara’nın bölgeleri” belirtili ad tamlamasında “bölgeleri” tamlananı “eski ve canlı” sıfatlarını almıştır.

III ⇒ “seyyar satıcıların kalabalığı” > söz öbeğinde “seyyar satıcı(ların)” tamlayanı bir belirtili ad tamlaması değil, sıfat tamlamasıdır.

IV ⇒ “Durakta bekleyen insanlar” > söz öbeğinde niteleyen söz “durakta bekleyen” bir sıfat-fiil öbeğidir.

V ⇒ “tüm hayatı koşturmaktan ibaret olan insanların mahşer yeri” > söz öbeğinde “insanların mahşer yeri” belirtili ad tamlaması “tüm hayatı koşturmaktan ibaret olan” sıfat-fiil öbeği tarafından nitelenmiştir.

Buna göre; I, II, IV ve V. söz öbekleri ile ilgili verilenler doğrudur, III. söz öbeği ile ilgili verilenler yanlıştır.

Cevap C

28. Verilen cümlelerle seçenekleri eşleştirilim:

I ⇒ “Derin öğrenme, / yapay sinir ağları adı verilen beynin yapısı ve işlevinden esinlenen bir makine öğrenimi alt alanıdır.”
 > özne ve yüklemden oluşmaktadır. Özne sıfat tamlamasıdır, yüklem sıfat almış bir zincirleme isim tamlamasıdır.

II ⇒ “Bu öğrenmenin analizleri, / bitki hastalıklarının tespitinden otonom arabalar ve kamyonlara kadar yapay zekâ sistemlerinin %70’den fazlasının gerçek dünyadaki uygulamasından / sorumludur.” > Ö. / D. T. / Y. şeklinde bir öge sıralaması vardır, “bu öğrenmenin analizleri” öznesi, tamlayanı sıfat almış belirtili isim tamlamasıdır.

III ⇒ “Bu ve diğer pek çok başarı, iş hayatında birçok sektörde insan yerine geçeceği öngörülen bir ham bilgiyi büyütüyor.” cümlesinin yüklemi “büyütüyor”, “... bilgiyi” nesnesini almış geçişli bir fiildir.

IV ⇒ “Pek çok kişi / bu sistemlerin, milyonlarca işçinin yerini alacağını ve birçok sektörü sekteye uğratacağını / düşünüyor.” > Ö. / B.li N. / Y. şeklinde bir öge dizilişi vardır.

Buna göre, öncüldeki parçada numaralanmış cümlelerle ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur.

V ⇒ “Fakat bu görüşün aksine, yerini aldığından çok daha fazla iş yaratabileceği de ayrı bir görüştür.” cümlesinde yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) yoktur.

Cevap E

29. Verilen cümle ögelerine şöyle ayrılır:

Baş döndürücü bir hızla gelişen teknoloji cihazları, / geçmişten günümüze / pek çok hayali / yaşatmıştır / sadık kullanıcılarına.
> Özne / Zarf tümleci / Nesne / Yüklem / Yer Tamlayıcısı

Cevap B

30. Değerlilik dil bilgisi veya bağımsal dil bilgisi olarak adlandırılan kuram Lucien Tesniere tarafından ortaya atılmıştır.

Cevap E

31. Dil dışı göstergeler görme, işitme, dokunma hatta koku alma duyularımızla ilişkili olabilir. Bunların ortak yanları ise insan dilinin seslerini içermemesidir. Buna göre; sararmış yaprakların sonbahar göstergesi olması, trafik tabelaları, fotoğraflar, yemek kokuları birer dil dışı göstergedir. Bir bitkinin “yılandili” olarak adlandırılmasında dilin seslerinin kullanımı söz konusudur, bu durum dil dışı gösterge örneği değildir.

Cevap E

32. Bildirişimi temel alan Roman Jakobson dilin işlevlerini altı ana başlıkta toplamıştır: Anlatım İşlevi, Çağrı İşlevi, İlişki İşlevi (Toplumsal İşlev), Betimleme İşlevi, Yazınsal İşlev, Üst Dil İşlevi.

1. Betimleme İşlevi: Sözlü iletişimin yapıldığı iletişim ortamında kaynaktan alıcıya gerçek bilgileri aktarmak için kullanılan işlevdir. Yani dünyadaki tüm olguları, karşımızdakine olduğu gibi aktarma işlevidir.

2. Anlatım İşlevi: Göndericinin yani kaynağın duygularını düşüncelerini, önyargılarını ya da geçmiş yaşam deneyimleri konusunda bilgilendiren, bilgi veren işlevdir.

3. Toplumsal İşlevi: Bu işlev kişiler arasındaki toplumsal ilişkilerin kurulmasında ve sürdürülmesindeki işlevdir. Günlük yaşamımız içerisinde, içinde yaşadığımız toplumun anlaşılması ve ilişkilerin sürdürülmesi anlamında zorunluluk gerektiren bir işlevdir. Örneğin karşımızdaki kişiyi selamlama, hatıranın sorulmasıdır.

4. Çağrı İşlevi: Bu işlev, tümüyle alıcı kaynaklıdır. Bu işlev alıcıya gönderme yapar. Gönderici tarafından söylenen ya da yazılan dilsel birimlerin alıcıda uyandırdıkları etkidir. Gönderici kendi niyetini dil içinde dürümleyerek alıcıya ulaştırır bunu ya doğrudan ya da dolaylı olarak yapar.

5. Yazınsal İşlevi: Bu işlev iletişim sürecindeki dilin yaratıcılığa dayanan ve sanatsal olarak kullanımını içeren işlevdir.

6. Üst Dil İşlevi: Bu işlev, doğal dilin bir konu alanının betimlenmesinde kullanılmasını kapsar. Bu işlevde dil, bir dili çözümlemekte, betimlemekte kullanılır.

Buna göre, “Et suyuna kızartılmış veya bayat ekmek konularak yapılan yemeğe tirit denir.” cümlesinde dil, doğal dilin bir konu alanının betimlenmesinde kullanılmıştır, yani cümlede “üst dil işlevi” söz konusudur. “Arabanızı yenilemeye ne dersiniz, belki sırası gelmiştir.” cümlesinde dil, alıcıda etki uyandırma amaçlı

kullanılmıştır, yani cümlede “çağrı işlevi” söz konusudur. “Alo! Sesim size ulaşıyor mu?” cümlesinde dil, kişiler arasındaki toplumsal ilişkilerin kurulması amacıyla kullanılmıştır, yani cümlede “ilişki işlevi” söz konusudur.

Cevap B

33. Tek bir biçim birimin ses bilimsel veya biçim bilimsel koşullanmaya bağlı olarak aldığı biçimlerden her birine biçim birimcik adı verilir. Buna göre, belirli geçmiş zaman biçim birimi “-dı”, “-di, -tı, -ti, -du, -dü, -tu, -tü” en fazla biçim birimciğe sahiptir.

Cevap C

34. Somut dil kullanımına ilişkin bir kavram olan, belli bir bağlam içinde biri tarafından söylenmiş veya yazılmış durumu ifade eden terim “sözce”dir. Doğrudan dilin bilgisi ile ilgili olan, dilin söz diziliş ilkelerine uygun söz dizimsel birimlerle oluşturulan durumları aktaran terim ise “tümce”dir.

Cevap A

35. Paul Grice, karşılıklı konuşmada iletişimin başarılı olabilmesi için birtakım ön koşulların bulunduğunu belirtmektedir. “İş birliği ilkesi” olarak da adlandırılan bu ilkeler şunlardır: Nitelik ilkesi, nicelik ilkesi, bağinti ilkesi, üslup (tarz) ilkesi.

Nitelik İlkesi: Etkili bir iletişim için gerçekleri içeren katkılar yapılmalıdır. Bu çerçevede, yanlış olduğuna inanılan şeylerin söylenmesinden kaçınılmalıdır ve yeterli kanıt içermeyen diğer bir deyişle, desteklenemeyecek ifadeler kullanılmamalıdır.

Nicelik İlkesi: Konuşmada gerektiği kadar bilgilendirici katkıda bulunulmalı ve gereksiz bilgi aktarımından kaçınılmalıdır.

Bağinti İlkesi: Söylenenler konuşma konusuna uygun olarak oluşturulmalıdır.

Üslup İlkesi: İletişim sürecinde anlaşılır olunmalıdır. Bu çerçevede, karmaşık olmaktan, belirsizlikten kaçınılma, özlü olunmaya çalışılmalıdır.

Buna göre, “sezdirim ilkesi” iş birliği ilkelerinden biri değildir. Sezdirim ilkesi, bir sözcenin biçiminden çıkarılan ancak o sözcenin doğruluk koşullarını belirlemeyen her türlü anlamı içeren terime verilen addır.

Cevap C

36. Geleneksel halk masallarının döşeme bölümü, masalın girişinde yer alan ve çeşitli kalıp sözler, ses-sözcük tekrarları içeren, olağanüstü unsurları barındıran bölümdür. Bu bölüm, dinleyicileri masalı dinleme amaçlı söylenir ve masalın ana olayından bağımsızdır, masalla ilgili herhangi bir ipucu içermez.

Cevap A

37. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. *Sevdalı Bulut* adlı eser Rıfat Ilgaz'a değil, Nazım Hikmet'e aittir.

Cevap A

38. *Küçük Mor Balık*, Ayla Çınaroğlu'na ait "öykü"dür, Gülten Dayıoğlu'nun roman türündeki eseri *Kıyamet Çiçekleri*'dir, *Kuş Ayak* adlı şiir Fazıl Hüsni Dağlarca'ya aittir.

Cevap B

39. Edebî eserler, çocukların düşünme becerilerini geliştirmek, farklı sözcük türlerini ve yapılarını sezdirmek amacıyla kullanılabilir. Verilen şiirde geçen "Uyuşuk tembellere / Bakıp da darılıyor" dizelerinde kişileştirme vardır, Türkçenin kişileştirme gücünü tanıtmak amacıyla kullanılabilir. Şiirde geçen kafiyeyle nedeniyle şiir, telaffuza katkı sağlama amacıyla kullanılabilir. Edebî eserlerde, çocuklara herhangi bir şey öğretilmesi amacı söz konusu değildir, bir bilgi verilecekse bu sezdirme yoluyla yapılır.

Cevap B

40. Karagöz oyununda kullanılan figürlere "tasvir" adı verilir. Bunların, perdeyi aydınlatan mumun ısısına dayanması ve renkleri perdeye tam yansıtması önemlidir, bu yüzden tasvirler genelde deve derisinden yapılır.

Cevap C

41. Eski Türk inanışında çocukların ve yeni doğum yapmış kadınların koruyucusu olduğuna inanılan tanrıça Umay'dır. Bu kült, Türklerin Müslüman oluşundan sonra "Fatma Ana"ya dönüşerek varlığını sürdürmüştür.

Cevap A

42. *Vesîletü'n-Necât* adlı mesneviyi XV. yüzyılda kaleme alan sanatçı Süleyman Çelebi'dir.

Cevap B

43. Verilen dizelerde geçen "kükredi çimenler" ifadesinde doğadan doğaya aktarma vardır, bu durum kapalı istiare sanatını oluşturur. Şiirde baharın gelişi tasvir edilerek tabiat güzelliği anlatılmıştır. "güller-bağlar-günler" sözcüklerindeki "+ler" çokluk eki rediftir. Şiir hecenin 11'li kalıbıyla oluşturulmuştur. Buna göre, şiirle ilgili olarak A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Verilen şiir bir güzelleme örneğidir, koçaklamalar "savaş, kahramanlık" konulu şiirdir.

Cevap C

44. *Dede Korkut Hikâyeleri* içinde yer alan *Bamsı Beyrek Hikâyesi* Anadolu'da dilden dile dolaşarak varyantlaşmış ve *Akkavak Kızı* adıyla yeni bir hikâyeye dönüşmüştür. Bu hikâyede, Oğuz padişahının oğlu çeşitli sıkıntılara düşer ve atı Benli Boz (Bengi Boz) onu pek çok sıkıntıdan kurtarır. Oğuz padişahının oğlu, âşık olduğu Akkavak Kızı'nı ararken de Benli Boz ona yardım eder.

Cevap B

45. Şiiri “Anlamla yola çıkılmaz, anlamsızın da bir anlamı vardır, gerektiğinde değil anlamsızlığa, saçmaya da uzanmalıdır, saçma anlamsızlık değildir, ikinci anlamdır” biçiminde ele alan akım İkinci Yeni’dir. Seçeneklerde yer alan İlhan Berk, bu akımın en önemli şairleri arasındadır.

Cevap B

46. Edebiyatımızda olay hikâyeciliğinin en önemli temsilcisi durumunda olan, hikâyeleriyle, Türkçenin sadeleşmesine, millî bilincin uyanmasına önemli katkılar sağlayan sanatçı Ömer Seyfettin’dir.

Cevap E

47. Macar-Tatar-Osmanlı Türklerinden oluşan bir grubun köklerini araştırmak üzere Köktürk Abideleri’ne doğru yola çıkması etrafında kurgulanan ve edebiyatımızda, vakası Orta Asya’da geçen ilk roman olan eser Ahmet Hikmet Müftüoğlu’nun *Gönül Hanım* adlı eseridir.

Cevap C

48. Antalya’nın Kaş ilçesinin bir köyünde yaşananların anlatıldığı, köy roman ve hikâyeciliğinin ilk önemli örnekleri arasında yer alan eser Nabizade Nazım’ın *Karabibik* adlı uzun hikâyesidir.

Cevap D

49. Yetişme tarzı, edebî zevkleri ve alışkanlıklarıyla Doğu kültürüne bağlı olan, Hürriyet gazetesinde çıkan *Şiir ve İnşa* adlı makalesinde yenilikçi olan, daha sonra hazırladığı *Harabat* adlı antolojinin mukaddimesinde eski edebiyatı savunan sanatçı Ziya Paşa'dır. Bu tezatlı durumdan dolayı Namık Kemal onu eleştirmiştir.

Cevap B

50. *Sihâm-ı Kazâ* (Nefî), *Harnâme* (Şeyhî), *Şikâyetname* (Fuzulî), *Terkib-i Bend* (Bağdatlı Rûhî) hiciv içerikli eserler arasındadır. *Garîbname* (Âşık Paşa) ise tasavvuf içerikli mesnevidir.

Cevap A

51. Verilen beytin günümüz Türkçesine doğru aktarımı C seçeneğinde verilmiştir: Çiy değil bülbülün ahının kıvılcımıdır ki yukarı çıktıkça nemin çokluğundan havadan gül bahçesine düşer.

Şebnem: çiy

Şerâr: kıvılcım

Kesb-i rutubet: nemin artması

Hevâ: hava

Cevap C

52. Verilen beyitlerin dil içi çevirileri şöyledir:

A ⇒ “Bâkî’ye yanağın hasreti bir hastalıktır çünkü gönülden susuz olan hasta yatar, iki gözü su bekler.” Beyitteki “ârız (yanak)” sözü sevgilinin fiziksel özelliğidir.

B ⇒ “Yanağının parlaklığı ile la’l renkli dudağını anan, aklını kaybeder. İnsan neşeyle içki içerse daha çok sarhoş olur.” Beyitteki “ruh (yüz, yanak)” sözü sevgilinin fiziksel özelliğidir.

C ⇒ “Ey sevgili! Gönül senin saçını ve yanağını görmeyeli sanma gecedен gündüzü algılar.” Beyitteki “zülf (saç)” sözü sevgilinin fiziksel özelliğidir.

D ⇒ “Çimenlikte, rüzgârdan sonbahar yapraklarının titrediği gibi, senin bulunduğun yerde ahımın yeli esince, bu zayıf vücudum da titremeye başlar.” Bu beyitte sevgilinin fiziksel özelliğinden söz edilmemiştir.

E ⇒ “Karanfilin istediği, sevgilinin yanağının arzusunda lale gibi, kanat açmaktır.” Beyitteki “ruhsâr (yüz, yanak)” sözü sevgilinin fiziksel özelliğidir.

Cevap D

53. Verilen beytin aruz kalıbı “me’fâilün fe’ilâtün mefâ’ilün fe’ilün”dür ve taktii şöyledir:

He-mî-şe-mer-dü-mi- ---- i-zâr-ı-yâ-ra-ba-kar
 • - • - / • • - - / • - • - / • • -

Gö-züm-o-pen-ce-re-dür- ---- -lâ-le-zâ-ra-ba-kar
 • - • - / • • - - / • - • - / • • -

Buna göre, beyitte boş bırakılan yerlere “çeşmüm” ve “sahn-ı” kelimeleri getirilmelidir.

Beytin dil içi çevirisi ise şöyledir: Gözbebeklerim her zaman sevgilinin yanaklarına bakar, gözüm lale bahçesine bakan bir penceredir.

Cevap C

54. Anadolu sahasında Sehi Bey tarafından yazılan ilk tezkire *Heşt Behişt*’tir. Bunun ardından Anadolu sahasındaki ikinci tezkire Latifî tarafından yazılmıştır, alfabetik tasnifle hazırlanan bu eser *Tezkiretü’ş-Şu’arâ* adını taşır.

Cevap B

55. Verilen dörtlüğün dizeleri Arap alfabesindeki sıralamaya göre dizilmiştir. Elif harfinden başlayarak ye harfine doğru alfabetik olarak düzden veya tersten sıralanarak yazılan şiirlere “elifname” adı verilir.

Cevap D

56. Verilen beyitlerin dil içi çevirileri şöyledir:

I ⇒ “Sen Ahmed’sin, Mahmud’sun, Muhammed’sin Efendim, Allah’tan bize (gönderilen) onaylanmış sultansın Efendim.” Bu beyitte Hazreti Muhammet anlatılmıştır, buna göre beytin türü “naat”tır.

II ⇒ “Allah verdi, aldı yine mezara, biz bu kıyamet gününde acılar içinde kaldık.” Bu beyitte, ölen birinin ardından duyulan acı anlatılmıştır, buna göre beytin türü “mersiye”dir.

III ⇒ “Vücut aynan kıyamet gününe kadar pas görmesin çünkü (Tanrı) kıyamete dek seni İskender gibi sultan kılmış.” Bu beyitte padişah övülmüştür, buna göre beytin türü “methiye”dir.

Cevap C

57. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Senin güneş (gibi) yüzünle, ay güzellik davasına tutuşmuş, kendi eksikliğinden dolayı her ay gökyüzünde eğri duruyor.

Verilen beyitte şair “Ay’ın her ay hilal şekline girip eksik doğuşunu, sevgiliyle girdiği güzellik rekabetini kaybetmesi”ne bağlamıştır. Buna göre beyitte, bir tabiat olayı kendi gerçek nedeni dışında hayalî bir nedene bağlanarak hüsnitalil yapılmıştır.

Cevap E

58. Parçada geçen, “Edebiyatla uğraşanlar ilham tanrılarını bulmak istiyorsa Antik Yunan’a bakmalı. Aklın ve sağduyunun eşliğinde yazmaya başlamalı ve onların yolundan devam etmelisiniz.” ifadelerinden, parçada dile getirilen düşüncelerin “klasisizm” akımıyla ilgili olduğunu anlayabiliriz çünkü bu akımda Antik Yunan edebiyatı örnek alınmıştır ve eserlerde akıl, sağduyuya yer verilmiştir.

Cevap C

59. *Yaşlı Adam ve Deniz* romanında “İnsanın doğayla mücadelesinin temelinde yaşama içgüdüsü vardır.” düşüncesini işleyen yazar Ernest Hemingway’dir.

Cevap D

60. Eserlerinde umutsuzluk, korku, yalnızlık, yabancılaşma ve tüm bunlarla ilgili karabasanları ve bunların ortasındaki insanı resmederken oluşturduğu grotesk bir atmosferle anılan yazar Franz Kafka’dır. İnsanların düşüncelerini kontrol etmek için dilin, sözlüğün ve yaşanan tarihî kayıtların değiştirildiği totaliter rejimleri anlatan distopik roman *1984* adlı eserdir ve bu roman George Orwell’a aittir.

Cevap D

61. “Anı, biyografi, otobiyografi, blog, dilekçe, efemera ve broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler), e-posta, günlük, haber metni, reklam, kartpostal, kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.), gezi yazısı, makale, fıkra, söyleşi, deneme, mektup, özlü sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz, aforizma, motto vb.), sosyal medya mesajları” 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan bilgilendirici metin türleridir. “Karikatür” ise hikâye edici metin kapsamındadır.

Cevap C

62.

TÜRLER	1	2	3	4	5	6	7	8
BİLGİLENDİRİCİ METİNLER								
Anı	+	+	+	+	+	+	+	
Biyografler, Otobiyografler						+	+	
Blog					+	+	+	
Dilekçe				+		+	+	
Efemera ve Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler)		+	+	+	+	+	+	+
e-posta			+	+	+	+	+	+
Günlük		+	+	+			+	+
Haber Metni, Reklam		+	+	+	+	+	+	+
Kartpostal		+	+	+				
Kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.)		+	+	+	+	+	+	+
Gezi Yazısı						+	+	+
Makale / Fıkra / Söyleşi /Deneme					+	+	+	+
Mektup					+	+	+	+
Özlü Sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz vb.)	+	+	+	+				
Özlü Sözler (vecize, atasözü, deyim, aforizma, duvar yazıları, motto, döviz vb.)					+	+	+	+
Sosyal Medya Mesajları				+	+	+	+	+
HİKÂYE EDİCİ METİNLER								
Çizgi Roman	+	+	+	+	+	+	+	+
Fabl	+	+	+	+	+	+	+	+
Hikâye	+	+	+	+	+	+	+	+
Karikatür	+	+	+	+	+	+	+	+
Masal / Efsane / Destan	+	+	+	+	+	+	+	+
Mizahi Fıkra	+	+	+	+	+	+	+	+
Roman			+	+	+	+	+	
Tiyatro	+	+	+	+	+	+	+	+
ŞİİR								
Mani / Ninni	+	+	+	+				
Şarkı / Türkü	+	+	+	+	+	+	+	+
Şiir	+	+	+	+	+	+	+	+
Tekerleme / Sayısmaca / Bilmece	+	+	+	+				

Buna göre, “tekerleme, kartpostal” türlerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında bulunma zorunluluğu yoktur.

Cevap D

63. A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre, ders kitaplarına seçilecek metinlerin özellikleridir. Programda, metni alınan yazar ve şairlerle ilgili olarak “Yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönleri ön plana çıkarılmalıdır.” ilkesi benimsenmiştir.

Cevap C

64. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler, 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan, öğrencilerin söz varlığını geliştirmek için yapılacak uygulamalardandır. “Metin türlerine göre farklılaşan kelimeleri ayırt ettirmek” ise hangisi öğrencilerin söz varlığını geliştirmek için yapılacak uygulamalardan değildir.

Cevap D

65. “Tekrar alıştırmalarına yer verme ve ezberlenen kalıplardan yeni cümleler üretimini esas alma, telaffuz çalışmalarına önem verme, dil bilgisi kurallarını sadece dili doğru kullanma aracı olarak değerlendirme” İşitsel-Dilsel Yöntem'in özellikleridir.

Cevap A

66. Verilen parçada geçen “bu sesleri önce kendi çıkarmıştır. Daha sonra öğrencilerden de aynı ağız hareketlerini yapmalarını istemiştir” ifadesi “gösterip yaptırma” ile, “Ardından tabiatta bu seslere benzer seslerin neler olabileceğini bularak bunları tahtada taklit etmelerini istemiştir.” ifadesi “oyunlaştırma” ile ilgilidir. Verilen parçada sözü edilen etkinlikte “düz anlatım yöntemi” kullanılmamıştır.

Cevap B

67. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, "Yetkinlikler" başlığı altında şu yetkinlikler yer almaktadır: Ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade" Buna göre, "karar verme" programda yer alan yetkinliklerden biri değildir.

Cevap A

68. Verilen parçada sözü edilen yabancı öğrenci, "temel kişiler, tanıdıkları, sahip olduğu şeylerle ilgili soruları yanıtlamaktadır. Basit bir şekilde yapılan yol tariflerini anlamaktadır." Buna göre, sözü edilen bu öğrencinin düzeyi "A1"dir.

Türkçe seviyeleri şu şekilde tanımlanmaktadır:

A1 – Temel Dil Kullanıcısı: Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıştıracabilir. Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyorlar ve yardımcı oluyorsa, onlarla basit yollardan anlaşabilir.

A2 – Temel Dil Kullanıcısı: Temel kişisel bilgiler, aile bilgileri, alışveriş, yakın çevre ve iş gibi doğrudan öncelik alanlarıyla ilgili cümleleri ve sıklıkla kullanılan deyimleri anlayabilir. Basit ve doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve bildik etkinlikler çerçevesinde, bilindik ve alışlagelmiş konular üzerinde iletişim kurabilir. Kendi öz geçmiş ve yakın çevresini basit bir şekilde betimleyebilir, temel gereksinimlerine denk düşen konuları anlatabilir.

B1 – Bağımsız Dil Kullanıcısı: Açık ve standart bir dil kullandığında iş, okul ve boş zaman etkinlikleri gibi bilindik şeyler sözü konusu olduğunda konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenilen dilin konuşulduğu bir bölgeye yapılan yolculuk sırasında karşılaşılan durumların çoğunluğunun üstesinden gelebilir. Bilindik veya ilgi alanına giren konular üzerine birbiriyle bağlantılı basit metinler üretebilir. Olayları, deneyimlerini, hayallerini, beklentilerini, isteklerini tanımlayabilir, plan ve düşüncelerine ilişkin gerekçeler ya da açıklamaları kısaca dile getirebilir.

B2 – Bağımsız Dil Kullanıcısı: Günlük yaşamla beraber akademik ve mesleki ortamlarda kullanabilecek “resmî yazışmalar ve mesleki görüşmeler yapma, ana dili konuşurlarıyla sosyal medya üzerinden iletişim kurma, ilgi ve uzmanlık alanı ile ilgili tartışmalara katılma, güncel gelişmeleri ve haberleri takip etme, kamu, iş ve eğitim alanında karşılaştığı sorunlarla başa çıkma, vurgu, tonlama, doğru sesletim ve beden dili kullanımını dikkate alarak iletişim kurma” gibi etkinliklerde kullanabilecek dil becerileri kazanılmıştır.

C1 – Yetkin Dil Kullanıcısı: Okuduğu uzun metinleri, metin içinde geçen soyut kavram ve mecazlarla anlayabilir. İlgi ve uzmanlık alanından başka konularda okuduğu metinleri kavrama yetkinliği kazanmıştır. Kendini yazılı olarak çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri yazılı olarak özetleyebilir. Doğru bir örgüyle gerekçelendirmeler ve açıklamalar yazabilir. Yazılarında çok sayıda özgün örnek kullanabilir; soyut kavramlardan, sanatlı ve mecazlı anlatımlardan faydalanabilir.

C2 – Yetkin Dil Kullanıcısı: Okuduğu ve dinlediği her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Anlaşılması güç, sanatlı ve mecazlı, örtük anlatım barındıran metinleri kavrayabilir. Kendini yazılı olarak çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri yazılı olarak özetleyebilir. Doğru bir örgüyle gerekçelendirmeler ve açıklamalar yazabilir. Yazılarında çok sayıda özgün örnek kullanabilir; soyut kavramlardan, sanatlı ve mecazlı anlatımlardan faydalanabilir.

Cevap A

69. Öncüldeki parçada sözü edilen öğrencinin “Derste anlatılanları çok iyi düşündüm.” ifadesini kullanmasının nedeni “yalancı eş değerlik” ile ilgilidir. Yalancı eş değerlik terimi iki ayrı dilde veya lehçede, söylenişleri ve yazılışları benzer fakat anlamları farklı olan sözcükleri tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır. Yalancı eş değerlik, kaynak lehçe ve hedef lehçede bulunan veya lehçeler arası düzenli ses denklilikleriyle aynı kaynaktan geldikleri bilinen, ses, yapı vb. yönlerden eş değer gibi gözükmesine rağmen, anlam alanları veya görevleri bakımından tamamen örtüşmeyen kelime veya yapılara verilen addır.

Cevap E

70. Verilen parçada geçen “Bu materyallerde tanışma, gündelik hayatta kullanılan kalıplar ön planda tutulmuştur.” ifadesinden “Öğretim basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru yapılmaktadır.” yargısına ulaşılabilir. “Ders kitabı, çalışma kitabı, video, ses kaydı ve sınıf panoları gibi etkinlik ve materyalleri öğrencilerin ihtiyaçlarını gözeterek önceden hazırlamış ve sıralamıştır.” ifadesinden “Öğretim zengin görsel ve işitsel araçlarla desteklenmelidir.” yargısına ulaşılabilir. “Öğretmenler dersi Türkçe anlatmakta, nadiren de olsa, ortak dil olan İngilizce yardımıyla bazı açıklamalar yapmaktadır.” ifadesinden “Derslerde hedef dil (öğretilen hedef dil Türkçedir) azami ölçüde kullanılmalıdır.” yargısına ulaşılabilir. “16 saat dil becerileri ve 6 saat dil bilgisi öğretimi yapılmaktadır.” ifadesinden “Dört temel becerinin geliştirilmesi ön planda tutulmalıdır.” yargısına ulaşılabilir. Verilen parçada sözü edilen enstitüdeki derslerde dilin tüm yönleriyle bir bütün olarak öğretilmesine yönelik bir etkinlikten söz edilmemiştir.

Cevap D

71. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan "Fiillerin çatı özelliklerinin anlama katkısını kavrar." kazanımının 8. sınıf düzeyinde, "Basit, türemiş ve birleşik kelimeleri ayırt eder." kazanımının 6. sınıf düzeyinde, "Zarfların metnin anlamına olan katkısını açıklar." kazanımının 7. sınıf düzeyinde, "Yapım eklerinin işlevlerini açıklar." kazanımının 5. sınıf düzeyinde öğretilmesi planlanmıştır.

Cevap A

72. Öncülde verilen etkinlikte, öncelikle bir varlık kısaca tanımlanmış, onunla ilgili çeşitli farklı özelliklerden söz edildikten sonra bu tanım daha da uzatılmıştır. Buna göre, verilen etkinlikte "tanımı genişletme" kazanımının gerçekleştirilmesi söz konusudur.

Cevap A

73. Metin içi öğelerden anlam kurma, tek bir kaynağa dayalı olarak gerçekleştirilen anlam kurmadır. Burada aranan anlam kaynağın sınırları içerisinde, yani bir cümlede, paragrafta veya paragraflarda yer almış olabilir. Metin içi öğelerden anlam kurmada, tanıma ve hatırlama gibi basit düzeydeki bilişsel süreçler kullanılır. Buna göre, "Ana fikri oluşturan anahtar kelimeleri belirleme; giriş, gelişme, sonuç bölümlerini karşılaştırma, metnin asıl anlamına bağlı olarak özet çıkarma, metnin sonuna yönelik tahminde bulunma" metin içi öğelerden hareketle ölçülebilir. "Metnin yazarı hakkında bilgi sahibi olma" ise metin içi öğelerden hareketle ölçülemez.

Cevap E

74. Bloom taksonomisinin “yaratma” düzeyi, bilgilerin kullanımıyla özgün ve yeni bir ürün ortaya koyma, orijinal bir beceri ürünü gerçekleştirme ile ilgilidir. Buna göre, III. öncülde verilen “Kendinizi kahramanın yerine koyarak metni farklı biçimde sonlandırınız.” yönergesinde özgün bir ürün ortaya koyma söz konusudur.

Cevap C

75. Öncülde verilen soruları ilgili kazanımlarla eşleştirelim:

“Neden kendimizden zayıflara da yardım etmeliyiz?” ⇒ Okuduklarıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.

“Çünkü, öncelikle, sonunda” ifadeleri metne nasıl bir anlam kazandırmıştır? ⇒ Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir.

“Metindeki bazı ifadeler neden koyu renkle yazılmış olabilir?” ⇒ Metindeki önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

“Metindeki öznel veya nesnel ifadeleri tespit eder.” ⇒ Metindeki öznel veya nesnel ifadeleri tespit eder.

Buna göre, sözü edilen Türkçe öğretmeni A, B, C ve E seçeneklerindeki kazanımlarla ilgili sorular sormuştur. “Metindeki iş ve işlev basamaklarını kavrar.” kazanımı, program 7. sınıf düzeyinin okuma kazanımları arasında geçmektedir ve kazanım açıklaması olarak “Talimatnamelerin okunması sağlanır.” ifadesi verilmiştir.

Cevap D

1. Verilen parçada geçen öğrencilerden biri “tarihi değiştiren icatları” konusunu seçmiş, daha sonra kütüphaneye giderek araştırma yapmıştır. “Seçtiği konuyu kapsayan her soru için çeşitli kitaplar edinmiştir.” ifadesi “Amaca yönelik okumalar gerçekleştirmiştir.” seçeneğiyle ilgilidir. “Bulduğu bu kitapları önce tarayıp soruların cevaplarına yönelik bölümleri belirlemiştir. Ardından bu bölümlerden bazı notlar çıkarıp kitapları özetlemiştir. Belirlenen beş soruya da cevap olacak şekilde çıkardığı özetleri düzenlemiş, ödevini tamamlamıştır.” ifadesi “Hem yüzeysel anlamaya hem de derin anlamaya yönelik okumalar yapmıştır. Ödevin hazırlanma sürecinde metinler arası okumadan faydalanmıştır. Farklı okuma stratejileri kullanmıştır.” seçenekleri ile ilgilidir. Parçada, öz değerlendirme ile ilgili herhangi bir ifade yer almamaktadır.

Cevap E

2. “Okuduklarıyla ilgili çıkarımlarda bulunur.” kazanımı “neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul, karşılaştırma, benzetme, örnek-lendirme, duygu belirten ifadeler, abartma, nesnel ve öznel çıkarımlar” ile ilgilidir. Buna göre, A seçeneğinde verilen uygulama bu kazanıma yöneliktir. “Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.” kazanımının açıklaması, öğretim programında “Öğrencilerin seviyelerine uygun, edebî değeri olan şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları ve ezberlemeleri sağlanır.” biçiminde verilmiştir. Buna göre, B seçeneğinde verilen uygulama bu kazanıma yöneliktir. “Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.” kazanımına yönelik uygulama C seçeneğinde verilmiştir. “Metindeki hikâye unsurlarını belirler.” kazanımı “olay örgüsü, mekân, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı” unsurları ile ilgilidir. Buna göre, E seçeneğinde verilen uygulama bu kazanıma yöneliktir. D seçeneğinde verilen uygulama “Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.” kazanımına yöneliktir. Soru incelendiğinde ders işleme sürecinde edindirilmek istenen kazanımlar arasında bu kazanım yer almamaktadır.

Cevap D

3. Okunan bir metnin anlaşılması için metindeki konuyu anlama-ya yardımcı olan sözcük, kavram veya önemli görülen yerlerin belirlenmesi, önemli cümlelerin tespit edilmesi “işaretleyerek okuma” olarak adlandırılır.

Cevap D

4. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda, “Metni yorumlar.” kazanımı;

- a) Yazarın bakış açısını fark etmeleri, olayları ele alış şeklini yorumlamaları ve öğrencilerin metinle ilgili kendi bakış açılarını ifade etmeleri sağlanır.
- b) Metin içeriğinin yorumlanması sırasında metinlerdeki örneklere ve ayrıntılara atıf yapılması sağlanır.

şeklinde açıklanmıştır.

“Metnin içeriğini yorumlar.” kazanımı ise

- a) Yazarın olaylara bakış açısının tespit edilmesi sağlanır.
- b) Metindeki öznel ve nesnel yaklaşımların tespit edilmesi sağlanır.
- c) Metindeki örnek ve ayrıntılara atıf yapılması sağlanır.

şeklinde açıklanmıştır. Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde verilen uygulamalar bu kazanımlara yöneliktir. “Metinlerin tür ve biçim gibi açılardan karşılaştırılması” ise “Metinler arasında karşılaştırma yapar.” kazanımı ile ilgilidir.

Cevap D

5. Verilen parçada, “anlama becerilerinin ölçülmesine yönelik soru” ortaktır, bu sorunun cevabının, farklı türlerdeki metinlerde farklılaşabileceğinden ve cevaba ulaşmanın farklı bilişsel faaliyetler ve yeterlikler gerektiğinden söz edilmiştir.

Cevap C

6. Metinde geçen anahtar kelimelerin de kullanılarak yeni bir metin oluşturulması, bir paragrafı oluşturan cümlelerin yerlerinin değiştirilip duygu ve düşüncenin akışına göre cümlelerin mantıklı bir sıraya konarak paragrafın yeniden oluşturulması, belirli bir konuda öğretmen veya öğrenciler tarafından hazırlanan sorulara verilen cevapların bütünlük içinde ele alınarak birkaç paragraflık metin oluşturulması “kontrollü yazma” ile ilgilidir.

Cevap C

7. Verilen parçada geçen, “...her grup oluşturduğu metni diğer gruplarla paylaşmış, daha sonra bu metinler değerlendirilerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır.” ifadesi iş birliğine dayalı öğrenmeye, geri bildirimler alıp vermeye örnek oluşturur. “...birkaç metin okuttuktan sonra onlardan, bu metinler arası okumaya yeni bir metin oluşturmalarını istemiştir.” ifadesi metinler arama-ya örnek oluşturur. Verilen parçada, metinleri okuma ve ardından metinler yazmadan söz edilmiştir, bu durum dil becerilerinin birlikte geliştirilmesine örnek oluşturur. Parçada, yazma etkinliği söz konusudur fakat bu etkinlikte, süreç temelli yazmanın tüm aşamaları uygulanmamıştır.

Cevap D

8. Öncüldeki etkinliklerle seçenekleri eşleştirelim:

- Metinde tekrar edilen kelimelerin altını çizme > Söz varlığı bilgisini artırma
- Metinde tekrar eden kelimeleri kavramsallaştırarak üst kategoride birleştirme > Kavramları toplama işlemini uygulama
- Metni sessiz biçimde okuma > Metni okuyup anlama
- Metindeki çeşitli düşünceleri yeni oluşturulan kavramlarla kısaca yazma > Metni kendi cümleleriyle yeniden aktarma

Öncülde verilenlerde, “neden sonuç ilişkilerini saptama” ile ilgili bir etkinlik söz konusu değildir.

Cevap A

9. Metinde işlenen konu ve okura iletilmek istenen ana düşüncenin anlam ve mantıksal bütünlük sağlayacak şekilde işlenmesi “tutarlılık” olarak tanımlanır. Bir metnin diğer metinlerle kurduğu ilişki “metinler arasılık” ile ilgilidir, bu ilişkide eski edebî geleneklere öykünme de söz konusudur. Bir metinde aktarılan durum veya olayın, kişi ve toplumun kültürüne uygun olması ise “kabul edilebilirlik” özelliğidir. Metin ve kullanıldığı ortam arasındaki uyum ise “duruma uygunluk” olarak tanımlanır. “Bağdaşıklık” ölçütü, metnin yüzey yapısındaki bileşenlerin dil bilgisel ilişkilerine dayanır. Fiillerin zaman uyumları, göstergenin dizilişleri, art ve ön gönderimleri ile bağlantı öğeleri gibi bağdaşıklık oluşmasına katkıda bulunan dile ait unsurlar, metnin bir bütün olarak algılanmasını sağlar. Öncüldeki parçada bu ölçütün tanımı verilmemiştir.

Cevap B

10. A, B, C ve D seçeneğinde verilen eşleştirmeler doğrudur. Planlı yazma, beyin fırtınası yoluyla yeni bir fikir üreterek yazma değildir. Planlı yazma; hazırlık, planlama, düzenleme, düzeltme ve sunum gibi aşamalara göre yazma modelidir.

Cevap E

11. Dinleme/izleme sırasında konuşmacıyla göz teması kurmak, başka bir işle uğraşmamak, dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sormak, dinlediklerini/izlediklerini beden diliyle de ifade etmek “katılımlı dinleme” ile ilgilidir.

Cevap C

12. Verilen parçada geçen “...rehberin anlattıklarındaki asıl amacı tespit etmelerini istemiştir.” ifadesi katılımsız dinleme ile ilgilidir. “...sergi rehberinin, anlattıklarını tarafsız biçimde ele alıp almadığına dikkat etmelerini istemiştir.” ifadesi eleştirel dinleme ile ilgilidir. “...onlardan, sergide anlatılanları bu soruların cevaplarını bulmaya yönelik dinlemelerini istemiştir.” ifadesi seçici dinleme ile ilgilidir. “...anlatılanlar arasında önemli gördüklerini defterlerine yazmalarını istemiştir.” ifadesi not alarak dinleme ile ilgilidir. Verilen parçada, estetik dinlemeye yönelik bir etkinlik söz konusu değildir.

Cevap C

13. Anlamlandırma stratejilerinden biri olan özetleme, bir metni ana çizgi ve noktalarıyla anlatmaktır. Özetlemede öğrenci, önemli düşüncelerle ayrıntıları ayırt eder, metindeki ana düşünceyi belirler, düşünceleri kendi cümleleriyle anlatarak bütünleştirir ve düşünceler arasında ilişki kurar.

Anlamlandırma stratejilerinden bir diğeri olan ilgi kurma veya benzetim yapma, öğrenilmesi amaçlanan bilginin kazanılmış bilgiler aracılığı ve desteğiyle yapay benzerliklerinin kurulmasıdır. Önceki bilgiler kullanılarak yeni bilgilerin somut biçimde açıklanmasına katkı sağlar.

Tahminde bulunma veya tahmin etme, öğrencilerin, metinde daha sonra ne olacağı veya yazarın ne söyleyeceği yönünde beklentiler yarattığı bir okuma stratejisidir. Tahminde bulunma, okumak için bir sebep verir, neyin doğru olup olmadığını bulmaya yarar. Tahmin etme sürecini önemli ve anlamlı kılan kısmı da okuma öncesi tahminlerle, okuma sırasında metinden çıkan anlamı karşılaştırmaktır. Bireyler, bu stratejide sonraki sahnelerle ilgili varsayımlarda bulunurlar. Bu varsayımlar sahip olunan bilgilerden yola çıkılarak gerçekleştirilir.

Zihinde resmini çizme veya canlandırma, insanın okuduğunu hafızasında resim biçimiyle anlamlandırmasıdır. Zihinde yer alan bu görüntü, bireyin metni yorumlamasının bir göstergesidir.

Organize etme veya örgütleme, stratejilerde öğrenci ön bilgilerini kullanarak yeni bilgileri kendisi için daha anlamlı bir şekilde yeniden yapılandırır. Olguların ya da maddelerin taksonomi şeklinde sınıflandırılması bu stratejilerin en temel düzeyini ve özelliğini oluşturur. Örgütleme stratejileri, öğrenilecek bilgilerin tekrar organize edilip yapılandırılarak öğrenilmesini sağlar. Buna göre, verilen fabl bu amaçla kullanılmaz.

Cevap D

14. Verilen parçada geçen “Bazen de onlara, içinde konuşmanızla ilgili sorular bulunan kâğıtlar dağıtıp sunum sırasında cevapları yazmaları için fırsat vermelisiniz.” ifadesinde, “dinleme sırasında dinlemenin verimini artırmaya yönelik yapılacaklardan” söz edilmiştir. “Konuşma için sahneye çıktıktan sonra tüm alkış seslerinin bitmesini beklemelisiniz.” ifadesinde “Dinleme öncesinde fiziki koşulların uygun duruma getirilmesinden” söz edilmiştir. “Konuşma başlamadan önce katılımcılara gösterip onların zihinlerinde bir şeylerin canlanmasını beklemek gerekir.” ifadesinde “dinleyici motivasyonunu artırıcı dinleme öncesi etkinliklerden” söz edilmiştir. “Sunumun bitmesine yakın dakikalarda ise iletilmek istenen mesajları doğru ifade edebilmiş misiniz diye konuşmanızın değerlendirilmesini isteyebilirsiniz.” ifadesinde “dinleme sonrasında yapılabilecek dinlediğini anlama uygulamasından” söz edilmiştir. Verilen parçada, “dinleme sırasında katılımcılara verilen geri bildirimin gerekliliği” ile ilgili bir ifade geçmemektedir.

Cevap C

15. Dinleme stratejileri “dinleme öncesi - dinleme sırası - dinleme sonrası” şeklinde üç grupta toplanır. Dinleme öncesi stratejileri “amaç belirleme, tahminde bulunma, hazırlık yapma, ön bilgileri harekete geçirme, sözcüklerle çalışma, sorularla çalışma, zihinde canlandırma, tür-yöntem belirleme, tanıtmaya, ana hatları belirleme, beyin fırtınası yapma” şeklinde gruplanır. Buna göre, “Başlıktan hareketle, metnin neler içerebiliyor olabileceğine yönelik beyin fırtınası yapma, aynı temada yazılmış önceki metinlerle ilişkilendirerek metnin içeriğini tahmin etme” dinleme öncesi yapılacak etkinliklerdendir. “Metnin sonrasına ilişkin tahminlerde bulundurma” ise dinleme sırasında yapılacak etkinliklerdendir.

Cevap D

16. Bir hecenin başka bir ses veya hecenin yerine kullanılması “pelteklik” veya “değiştirme” olarak adlandırılır.

Cevap C

17. Türkçede vurgu genel olarak son hece üzerindedir fakat kelime ne olursa olsun seslenme ve hitaplarda vurgu daima ilk hecedir. Zaman anlamlı kelimelerde, bazı yer adlarında vurgu ilk hecedir. Bazı yapım ve çekim ekleri vurgusuzdur bu yüzden bu ekler vurguyu kendinden önceki heceye aktarır. Pekiştirme sıfatlarında vurgu pekiştirme ekinden sonraki hecede değil, pekiştirme hecesinin kendi üzerindedir: sımsıcak, tertemiz vb.

Cevap C

18. Verilen 5, 6 ve 7. sınıf düzeyi “Yazma” kazanımlarıdır. Bu kazanımların açıklamalarına dikkat edilirse “içeriğin yıllara yayıldığı, ilk yıllarda ele alınan konuların ilerleyen yıllarda kapsamı genişletilerek tekrar edildiği, böylece sürekliliğin sağlandığı” görülecektir. Bu şekilde uygulanan içerik düzenleme yaklaşımı “sarmal yaklaşım”dır. Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda bu yaklaşım benimsenmiştir.

Cevap C

19. Verilen parçada söz edilen etkinlikte “tartışma yaratabilecek bir olay örgüsü belirleme” ve “etkinliğin sonunda, karakterlerin yaptığı yorumlar arasındaki farklılıkları öğrencileriyle tartışma” söz konusudur. Buna göre, edindirilmek istenen asıl kazanımın “farklı bakış açılarını ayırt edebilme” olduğu söylenebilir.

Cevap D

20. A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler, konuşma becerileri geliştirilirken edinilen bilgilerin yaşantıya dönüştürülme aşamasında uygulanabilir. Beden dili kurallarının kazandırılmasında örnek videolardan değil, yaratıcı drama gibi etkinliklerden yararlanılabilir.

Cevap B

- 21.** Aykırılma (Disimilasyon): Bir sözcükte yer alan seslerin çıkış noktası ve söyleniş niteliği bakımından birbirinden uzaklaşması olayıdır: muşamma > muşamba, attar > aktar vb.

Ötümsüzleşme (Tonsuzlaşma): Tonlu-ötümlü “b, c, d, g, j, v, z” ünsüzlerinin komşu seslerin etkisinde kalarak tonsuz-ötümsüz “p, ç, f, k, s, ş, t” ünsüzlerine değişimi olayıdır. Bu anlamda sesler tonlulaşmanın tersine bir denklik sağlamaktadır. Yani, sesler b>p, d>t, c>ç, v>f, g, ğ>k, j>ş, z>s denliğini oluşturur: reng > renk, aheng > ahenk vb.

Cevap B

- 22.** Sürekli ünsüzler: Ses yolunun daralması durumunda oluşan ünsüzlerdir: f, ğ, h, j, l, m, n, r, s, ş, v, y, z.

Süreksiz ünsüzler: Ses yolunun çeşitli sebeplerle kapanması durumunda oluşan ünsüzlerdir: b, c, ç, d, g, k, p, t.

Buna göre, “yazın” sözcüğü “y, z, n” sürekli ünsüzleri içerir.

Cevap C

23. Adın durum ekleri “ +i (belirtme durumu), +a (yönelme durumu), +da (bulunma durumu), +dan (ayrılma durumu)” biçimindedir. Buna göre, öncülde altı çizili sözcükleri aldıkları ekler bakımından inceleyelim:

I → “üzerinden” > +den ayrılma durumu eki almıştır.

II → “gitmeden (önce)” > -meden zarf-fiil eki almıştır.

III → “vermeden (ver-me+den)” > -me isim-fiil eki ve +den ayrılma durumu eki almıştır.

IV → “beslemeden (besi+le-me+den)” > isimden fiil yapma eki, -me isim-fiil eki ve +den ayrılma durumu eki almıştır.

V → “yapmaktan (yap-mak+tan)” → -mak isim-fiil eki ve +tan ayrılma durumu eki almıştır.

Cevap B

24. Verilen parçada altı çizili sözcükleri aldıkları ekler bakımından inceleyelim:

I → “açısından (aç-ı+s+ı+n+dan)” > F. K. + fiilden isim yapma eki + kaynaştırma ünsüzü + çekim eki (iyelik) + zamir n’si + çekim eki (ayrılma hâli)

II → “önemli (ön+em+li)” > İ. K. + isimden isim yapma eki + isimden isim yapma eki

III → “çalışmasıdır (çalış-ma+s+ı+dır)” > F. K. + fiilden isim yapma eki + kaynaştırma ünsüzü + çekim eki (iyelik) + çekim eki (bildirme eki)

IV → “kişilerin (kişi+ler+in)” > İ. K. + çekim eki (çokluk) + çekim eki (tamlayan eki)

V → “takdirlerini (takdir+ler+i+n+i)” > İ. K. + çekim eki (çokluk) + çekim eki (iyelik) + kaynaştırma ünsüzü + çekim eki (belirtme hâli)

Buna göre, altı çizili “açısından, çalışmasıdır” sözcükleri hem yapım hem de çekim eki almıştır.

Cevap A

25. Sözcüklerin kök türü ikiye ayrılır: ad kökü, eylem kökü. Buna göre, parçada numaralanmış sözcükleri kökleri bakımından inceleyelim:

I → toplumsallık (top+lu+m+sal+lık) > “top” ad kökü

II → önemlidir (ön+em+li+dir) > “ön” ad kökü

III → günlük (gün+lük) > “gün” ad kökü

IV → dizgelerinde (diz-ge+ler+i+n+de) > “diz-“ eylem kökü

V → başka (baş+ka) > “baş” ad kökü

Cevap D

26. Parçada numaralanmış “hakikaten” sözcüğü, “güzel” adlaşmış sıfatın miktar zarfıdır; “tesadüfen” sözcüğü, “yolu düşmüş” fiilimsisini etkileyen durum zarfıdır; “tamamen” sözcüğü, “uzaklaşırsınız” fiilinin durum zarfıdır; “kalben” sözcüğü, “duyarsınız” fiilinin durum zarfıdır; “rağmen” sözcüğü ise edattır.

Cevap C

27. Bağımsız sıralı cümlelerde herhangi bir öge ortaklığı bulunmaz. Bağımlı sıralı cümlelerde ise öge ortaklığı söz konusudur. Buna göre, verilen cümleleri yapıları bakımından inceleyelim:

- I → “İnsanoğlunun dünyadaki ilk günlerinde, her şeyin güzel ve yeni olduğu zamanlarda ne hastalık ne acı ne de keder vardı.” > “vardı” yüklemi “hastalık, acı, keder” özneleri için ortaktır.
- II → “Zeus / henüz / kutsal ateşin çalınmasına duyduğu öfkeyi / unutmamıştı, / insanoğlunun kendi ateşlerini yakıp yalnızca Olimpos'a ait olan alevin keyfini sürmesi de / Zeus'u / kızdırıyordu.” cümlesinde herhangi bir öge ortaklığı yoktur. Buna göre cümle bağımsız sıralı cümledir. Öge dizilişi şöyledir: Ö. / Z. T. / N. / Y. / Ö / N. / Y.
- III → “Ateşi Olimpos'tan çalan Prometheus'un çektiği acılar bitmemişti ve Zeus'un öfkesini dindirmemişti.” cümlesinde “Ateşi Olimpos'tan çalan Prometheus'un çektiği acılar” öznedir ve her iki yüklem için de ortaktır.
- IV → “Çalınan ateşi alanlar cezalandırılmadıkça Zeus tatmin olmayacaktı.” cümlesi girişik birleşik cümledir.
- V → “Bu yüzden tanrıları konseye çağırdı, bu arzusundan onlara söz etti.” cümlesinde “o” gizli özne vardır ve her iki yüklem için de ortaktır.

Cevap B

28. Öncüldeki parça ile verilen seçenekleri eşleştirelim:

- I → “Toplumsal değerlerin ve inançların sembolü, / uygarlığın en önemli göstergesi olan mimari yapılarıdır.” cümlesinde “Toplumsal değerlerin ve inançların sembolü” sözü öznedir, “ve” bağlacıyla kurulmuş bağlama grubudur.
- II → “Herhangi bir dönemi ya da kültürü tanımak için / dönem mimarisini / iyi şekilde / analiz etmeliyiz.” cümlesinin öge dizilişi “Z. T. / B.li N. / Z. T. / Y.” şeklindedir ve “dönem mimarisini” belirtili nesnesi, belirtisiz isim tamlamasıdır.
- III → “Bizde / mimarlık tarihi araştırmaları / yaygın değildir.” cümlesinin öge dizilişi “Yer tamlayıcısı (D. T.) / Ö. / Y.” şeklindedir.
- IV → “Genel olarak Selçuklu ve Osmanlı eserleri, / mimari araştırmaları / oluşturmaktadır.” cümlesinde “Genel olarak Selçuklu ve Osmanlı eserleri” sözü öznedir ve bu özne, sıfat tamlaması değil belirtisiz isim tamlamasıdır.
- V → “Yaptığımız bu çalışma, / Bizans sanatının Anadolu mimarisine etkisini kapsayarak / dikkat çekmektedir.” cümlesinin öge dizilişi “Ö. / Z. T. / Y.” şeklindedir.

Buna göre, numaralanmış cümlelerle ilgili olarak A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. IV. cümlede özne, sıfat tamlaması değil belirtisiz isim tamlamasıdır.

Cevap D

29. Verilen parçada altı çizili “bir (kitabı)” sözcüğü belgisizlik sıfatıdır, “bize” şahıs zamiridir, “aslında (olmalı)” durum zarfıdır, “nasıl (farkına varabileceğine)” soru zarfıdır.

Cevap D

30. “Trençkot” sözcüğü büyük ve küçük ünlü uyumlarına aykırıdır, Türkçe sözcüklerde ilk hecede iki ünsüz üst üste bulunmaz. Buna göre, “trençkot” sözcüğü Türkçenin ses diziliş kurallarına uymamaktadır. Bu sözcüğün Türkçe olmadığına anlaşılmaması “Ana dilindeki seslerin sözcüklerdeki diziliş kurallarının içselleştirilmesi” ile açıklanabilir.

Cevap B

31. Ön varsayım, konuşmacının sözcesinde dinleyenin önceden bildiğini varsaydığı bilgiyi çıkarımsal olarak sunmasıdır. “San-, zannet-“ gibi bazı fiiller aldıkları cümleciklerdeki ön varsayım bilgisini engeller. Buna göre, A ve C seçeneklerindeki cümlelerde ön varsayım yoktur. B ve D seçeneklerindeki cümlelerde iç cümle yoktur. E seçeneğindeki “Kardeşi üniversiteye girmiş.” ön varsayımı vardır ve bu ön varsayım “kardeşinin üniversiteye girmesini” iç cümlesiyle sunulmuştur.

Cevap E

32. Dillere özgü nitelikleri dil evrenselleri çerçevesinde ele alan bilim dalı “kuramsal” ya da “genel dil bilim”dir. Kuramsal dil bilim, dillerdeki evrensel ilke ve değıştirgenlerin niteliğini belirlemeyi ve dillerde bazı tür yapı ve kuralların neden görölmediğini açık-lamayı amaçlar.

Cevap E

33. “Onu aradığımda yemek yapıyordu.” cümlesi “O-(n)u ara-dık-ım-da ye-mek yap-(ı)yor-du.” biçiminde çözümlendiğinde, “-u, -dık, -ım, -da, -mek, -yor, -du” en küçük anlamlı birimlerdir ve dilde en küçük anlamlı birimlerden oluşan eklemlilik düzeyine birinci eklemlilik adı verilmektedir.

Cevap D

34. Doğal dillerde, sözcüklerin biçimleri (gösteren) ile anlamları (gönderge) arasındaki ilişkinin doğal olmaması “rastlantısalılık” ile ilgilidir.

Cevap C

35. A seçeneğinde geçen “açıkgöz” bir göz türü değildir, B seçeneğinde geçen “demirbaş” bir baş türü değildir, C seçeneğinde geçen “kuşpalazı” bir palaz türü değildir, E seçeneğinde geçen “hanımeli” bir el türü değildir. Buna göre, bu sözcükler dış merkezli birleşik sözcüktür. D seçeneğinde geçen “sivrisinek” sözcüğünde ise baş öge bulunmaktadır.

Cevap D

36. Hazırladığı masal kitabıyla *Çirkin Ördek Yavrusu*, *Kurşun Asker* gibi pek çok masalı dünya edebiyatına kazandıran, ayrıca şiirleri de bulunan sanatçı Christian Andersen'dir.

Cevap D

37. *Müzik Satan Çocuklar*, *La Fonten Orman Mahkemesinde*, *Gözü Boynuz ile İzi Yaldız*, *Korkuluğun Kalbi* adlı eserlerin sahibi sanatçı Yalvaç Ural'dır.

Cevap B

38. Çocuklara sunulacak bir bilmece çocuğun “dikkatini yoğunlaştırmasına, dinleme ve konuşma becerilerinin gelişmesine, sözcük dağarcığı ve hayal gücünü gelişmesine, yeni kavramlar öğrenmesine” doğrudan katkı sağlar. “Dil ve dudak tembelliğinin giderilmesi” ise bilmecelerin değil tekerlemelerin doğrudan katkısı arasındadır.

Cevap E

39. *Dede Korkut Hikâyeleri*’nin Dresden nüshasıyla ilgili çalışmalar yapan Alman araştırmacı Friedrich von Diez, bu eserde geçen “Tepegöz” ile Antik Yunan Dönemi’ndeki *Odysseia* adlı eserde geçen kahraman arasında benzerlikler tespit etmiştir.

Cevap C

40. *Şairnâme* adlı destanında halk edebiyatı şairlerinin yanında divan şiiri şairlerinden ve İran edebiyatı şairlerinden söz eden, “Adlı” mahlasını da kullanan sanatçı Âşık Ömer’dir.

Cevap D

41. *Tevârih-i Âl-i Selçuk* (Yazıcıoğlu Ali), *Câmiü't-Tevârih* (Reşidüddin), *Şecere-i Terâkime* (Ebulgazi Bahadır Han), *Tarih-i Cihânguşâ* (Cüveyni) adlı eserler Oğuz Kağan'dan söz edilen eserlerdendir. *Hümâyunnâme* (Alâeddin Ali Çelebi) ise *Ke-lile ve Dimne* adlı masal kitabının çevirisidir, bu eserde Oğuz Kağan'dan söz edilmez.

Cevap A

42. Verilen dörtlüklerde çeşitli konularda öğütler verilmektedir. Âşık fasıllarında, nasihat içerikli şiirlerin söylendiği bölüme “öğütleme” adı verilir.

Cevap E

43. Tebriz, Tiflis, Erzurum, Halep gibi şehirlerde geçen, başkahramanın başlık parası için gurbete çıktığı halk hikâyesi Âşık Garip adlı hikâyedir.

Cevap A

44. “Uzunlamasına açılan ensiz, uzun yazmalara verilen ad” şeklinde tanımlanan, genellikle âşıkların, seyrek olarak da divan şairlerinin bir kısım şiirlerini içeren halk edebiyatı yazılı kaynaklarına “cönk” adı verilir.

Cevap D

45. *He, Lâmelif, Om Mani Padme Hum* adlı kitaplarında topladığı şiirlerinde tasavvufu, bilinçaltını ve Doğu mistisizmini yansıtan şair Asaf Halet Çelebi’dir.

Cevap D

46. Mehmet Âkif Ersoy’un *Safahat* adıyla toplanan eseri; *Safahat* (1911), *Süleymaniye Kürsüsünde* (1912), *Hakkın Sesleri* (1913), *Fatih Kürsüsünde* (1914), *Hatıralar* (1917), *Âsım* (1924), *Gölge-ler* (1933) adlı kitaplardan oluşur. *Çanakkale Şehitlerine* adlı şiir Mehmet Âkif’e aittir fakat *Safahat*’ın bölümlerinden biri değildir.

Cevap E

47. Verilen şiirlerin tamamı hece vezniyle yazılmıştır ve “Anadolu, Türkçülük, tarih” konuludur. Bu biçim ve içerik özellikleri Millî Edebiyat akımının şiir tarzına uygundur. Buna göre, seçeneklerde yer alan Faruk Nafiz Çamlıbel, Yusuf Ziya Ortaç, Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp bu akımın sanatçıları arasındadır. Ahmet Hamdi Tanpınar da bazı şiirlerini hece vezni ile yazmıştır fakat konu olarak “yalnızlık, zaman” gibi bireysel temaları işlemiştir, yani saf (öz) şiirin tarzını yansıtmıştır; buna göre, verilen şiirlerden herhangi birinin Ahmet Hamdi’ye ait olduğu söylenemez.

(I. şiir Faruk Nafiz’e, II. şiir Mehmet Emin’e, III. şiir Ziya Gökalp’e, IV. şiir Yusuf Ziya’ya aittir.)

Cevap D

48. 1853-1856 yılları arasında meydana gelen Türk-Rus Savaşı sırasında, Musa Hulusi Paşa’nın bir kaleyi sadece altı bin askerle kahramanca savunmasına dayalı, İslâm Bey ve Zekiye adlı iki kurgu kahramanın aşk hikâyelerini de içeren eser *Vatan yahut Silistre* adlı tiyatrodur.

Cevap B

49. Şinasi'nin kendi şiirlerini topladığı eseri *Müntehabât-ı Eş'ar*'dır. Şair bu eseriyle eskilerin divan tertip etme geleneğini yıkma konusunda ilk somut adımı atmıştır fakat eserdeki şiirlerin sıralanmasında geleneğin izlerini görmek mümkündür.

Cevap C

50. Verilen beytin taktii şöyledir:

Ne-hâ-kân-dur-bu-kim-her-rî-ze-seng-i-kûy-ı-ik-bâ-li

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

De-ger-bâc-u-ha-râc-ı-mülk-i-Çîn-a-tıl-sa-ya-bâ-na

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Buna göre beytin vezni “mefâ’ilün / mefâ’ilün / mefâ’ilün / mefâ’ilün”dür. (Koyu renk gösterilen hecelerde imale vardır.)

Cevap B

51. Ahmedî XIV. yüzyıl sanatçılarındanır. *Beng ü Bade* adlı mesnevi Fuzûlî'ye aittir. XVII. yüzyıl şairi Nâbî ise *Hayriyye*, *Hayrâbâd*, *Tuhfetü'l-Harameyn*, *Sûrnâme* adlı eserleri yazmıştır.

Cevap D

52. Verilen beytin dil içi çevirisi şöyledir: Sineme cefa taşını vur ki bu, sana olan muhabbetimi arttırır. Dostum (sevgilim) bil ki lokma şefkat arttırır. (Sineme cefa taşını vurup bana ne kadar eziyet edersen et bu, benim sadece sana olan muhabbetimi arttırır. Sevgiliden gelen tüm eziyetler lütuf yerine geçer. Dostum şunu bil ki küçük de olsa lokma şefkat arttırır.)

Buna göre, öncüldeki beyitle ilgili A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler söylenebilir. Beyitte, bir şey hayalî bir nedene bağlanmamıştır, yani beyitte hüsnütalil yoktur; bilinen bir söz (mesel) söylenerek irsalimesel yapılmıştır.

Cevap E

53. XVI. yüzyıl şairlerinden Taşlıcalı Yahyâ'nın hamsesi *Kitâb-ı Usûl, Şâh u Gedâ, Gülşen-i Envâr, Gencine-i Râz, Yusuf u Züleyha* adlı mesnevilerden oluşmaktadır. *Hilye-yi Enbiyâ* Taşlıcalı Yahyâ'ya ait bir eser değildir.

Cevap E

54. Verilen beytin aruz kalıbı “me‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün”dür. Buna göre, beyitte boş bırakılan yerlere sırasıyla “gonce, be-nefşe” sözcükleri getirilmelidir.

Cevap E

55. Kasidelerin giriş bölümüne “nesib” ya da “teşbib” adı verilir. Burada aşk konusu işlenmişse bölüm “nesib”, başka bir konu işlenmişse “teşbib” adını alır fakat edebiyatımızda bu iki terim birbirinin yerine kullanılagelmıştır. Kıştan, kışın soğğundan ve sosyal hayata etkilerinden söz eden kasideler ise “şitaiyye” olarak tanımlanmıştır.

Cevap B

56. Şiirde ve nesirde bir ahenk yaratmak için aynı ünsüzleri içeren sözcüklerin tekrarlanmasıyla oluşan ahenk unsuruna “aliterasyon” adı verilir.

Cevap B

57. “Sanat; akıl, mantık, sağduyu, ölçü, denge, kural gibi kavramlar üzerinden zamanla gölgede bırakılan ya da iyice ihmal edilen başka yaratıcı dinamiklere, hayal gücü melekelerine yönelmelidir. Edebiyatın özü, dinamik bir oluş içindeki insanın duygu ve ihtiraslarıdır.” şeklindeki görüşler ekseninde eserler verilen akım romantizmdir.

Cevap E

58. Verilen beyitlerin dil içi çevirileri ve içerdikleri sanatlara yönelik açıklamaları şöyledir:

- I → “Nitekim lale, kırmızı duvağı ile gelin olsun, her fidan da gelinin üzerine yağmur gibi para saçsın.” > Beyitte, “lale” ve “fidan” a insan özelliği yüklenerek teşhis yapılmıştır.
- II → “Senin yüzüğünle Süleyman’ın yüzüğünün karşılaştırıldığını görseler, ona her köşeden bir taş kondururlardı.” > Beyitte, sevgilinin yüzüğü ile Hz. Süleyman’ın yüzüğü karşılaştırılarak telmih yapılmıştır.
- III → “Ney, santur, rebâb, def, tanbûr ve çeng, bûlbûl ve kumrunun ötüşüyle denk bir ahenk oluşturur.” > Beyitte, çeşitli müzik aletleri ve bunların ahenginden söz edilerek tenasüp yapılmıştır.
- IV → “Senin gibi servi boylu bir güzel bahçeye gelsin diye, sonbahar yaprakları her yere saçıldı.” > Beyitte, sonbaharın gelip yaprakların dökülmesi kendi nedeni dışında hayalî bir nedene (sevgilinin bahçeye gelmesini istemele-ri) bağlanarak hüsnûtalil yapılmıştır.
- V → “Senin bulunduğun yere doğru döne döne aktı gözyaşla- rım, öyle ki gözümde akan seller Dicle Nehri gibi oldu. > Beyitte, bilmezden gelme söz konusu değildir; teşbih, mûbalağa gibi sanatlar vardır.

Buna göre; I, II, III, IV. beyitler ayraç içindeki sanatı içermektedir. V. beyitte tecahülûarif yoktur.

Cevap E

59. Shakespeare'in, "babası öldürülen genç prensin, babasının kim tarafından öldürüldüğünü bir hayaletten öğrenerek yaşananları araştırdığı" tiyatro eseri *Hamlet*'tir.

Cevap D

60. *Ses ve Öfke, Döşegimde Öürken* adlı eserlerinde daha çok Amerika'nın güney coğrafyalarında yaşananları anlatan, burada yaşayan insanların gelenek ve toplum arasında sıkışmış hâllerini anlatan sanatçı William Faulkner'dır.

Cevap C

61. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan metinlere ilişkin olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilen açıklamalar doğrudur. Programda, "Öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacıyla aynı yazar ve/veya şairlerden (serbest okuma metinleri hariç, ders kitabı yazarı/yazarları tarafından yazılan metinler dâhil) en fazla iki metin seçilmelidir." ilkesi benimsenmiştir. Buna göre, E seçeneğinde verilen açıklama yanlıştır.

Cevap E

62. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda söz varlığı başlığında, “Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

- a) Öğrencilerin tahmin ettikleri kelime ve kelime gruplarını öğrenmek için görseller, sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü vb. araçları kullanmalarını sağlar.
- b) Öğrencinin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturması teşvik edilir.

Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.” kazanımları, ortaokulun tüm sınıf düzeylerinde ortak bir kazanım olarak belirlenmiştir.

Buna göre; A, B, C ve E seçeneğinde verilenler Türkçe dersi kapsamında öğrencilere söz varlığı kazandırmada kullanılabilecek yöntemlerdendir. Programda, söz varlığı alanında “bir sözcüğün yabancı dildeki karşılığını, yabancı dil dersinde de Türkçe karşılığını vererek disiplinler arası etkileşim kurmak” biçiminde bir yöntem benimsenmemiştir.

Cevap D

63. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen kelime tanıma tekniği - örnek eşleştirmeleri doğrudur. “Anlamsal ipuçlarını kullanma” metnin ya da cümlenin tamamından yararlanarak kelimeyi tanımak demektir, verilen örnekte ise sözlükten kontrol etme söz konusudur.

Cevap E

64. A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre, ders kitaplarına alınacak metinlerin niteliklerindendir. Programda, “Yazarın söyleyişinden ya da Türkçenin dönemsel söyleniş özelliklerinden kaynaklı yazım farklılıkları hata olarak nitelendirilip düzeltilmez. Metin içerisinde yer alan dönemsel farklılıklara (yazım ve noktalama) yönelik açıklamalar dipnot şeklinde verilmelidir. Ayrıca bu hususlardan öğretim amaçlı olarak yararlanılabilir.” ilkesi benimsenmiştir. Buna göre, C seçeneğinde verilen “Yazarın söyleyişinden ya da Türkçenin dönemsel söyleniş özelliklerinden kaynaklı yazım farklılıkları düzeltilerek kitaba konmalıdır.” ifadesi yanlıştır.

Cevap C

65. Öğretmen adayının bu ders planını değerlendiren Türkçe öğretmeninin; A, B, C ve D seçeneklerinde verilenleri söylemesi beklenir. Öncülde, 7. sınıf düzeyi bir konu söz konusudur; buna göre, E seçeneğinde verilen “öğrencilerin fiilimsilere ait bilgilerini yoklama” çalışması mümkün olmaz çünkü “fiilimsi” konusu 8. sınıf düzeyinde işlenen bir konudur ve öğrencilerin fiilimsi hakkında yoklanabilecek bir ön bilgisi yoktur. C seçeneğinde verilen “Konu anlatımına geçtiğinde zarflarla cümlelerin öğelerini ilişkilendirebilirsin.” ifadesinde yer alan cümlelerin öğeleri de 8. sınıf konusu olmasına rağmen öğretmenin konu hakkında ön bilgi kazandırmak için ileriye dönük ilişkilendirmeler yapmasında sorun yoktur.

Cevap E

66. Verilen parçada geçen “konunun önemli noktalarını tekrar anlatarak” ifadesi, özetleyerek anlatmadır. “Öğrencilerin ünsüzlerin ses tellerine göre olan özelliklerini bilme durumlarını kontrol etme amaçlı bir etkinlik yapar.” hazırbulunuşluğu kontrol etmedir. “Metindeki ünsüz yumuşaması ve ünsüz sertleşmesi örneklerini birlikte değerlendirerek gruplamalarını ister.” ifadesi tartışma ortamı oluşturmaz. Yine aynı ifade ve “bu sırada öğrencilerinden ses tellerinin titreşim durumuna dikkat etmelerini söyler.” ifadesi çıkarım yapmaya yönlendirmedir. Verilen parçada sözü edilen süreçte herhangi bir tanım yapılmamıştır. Buna göre, bu süreçte “tanımdan örneğe ulaştırma”nın gerçekleştiği söylenemez.

Cevap E

67. Tartışmacı anlatım biçiminde öncelikle ana konu belirlenir, ardından karşıt iki fikir arasından ana fikir belirlenir. Benimsenen düşünceye uygun iddialar, karşı çıkılacak iddiaların öngörüler üretilir ve metin oluşturulur. Buna göre, tartışmacı anlatım biçiminin uygulanmasındaki aşamalar D seçeneğinde verilmiştir: II – I – III – V – IV

Cevap D

68. A seçeneğinde verilen yetkinlik-kazanım eşleştirmesi uyumludur. Öğretim programında, inisiyatif alma ve girişimcilik, “Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir.

Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.” biçiminde açıklanmıştır. Buna göre, “Yazdıklarını paylaşır.” kazanımı “Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder.” yargısını da kapsar.

Cevap A

69. Öncülde verilen tanımlayıcılar 2013 Avrupa Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ne göre B2 düzeyine yöneliktir.

Cevap C

70. Ana dilini öğrenme sürecinin yabancı dil öğrenmede de izlenmesini ilke olarak benimseyen dil öğretim yaklaşımı “doğal yaklaşım”dır. Bu yaklaşıma göre, öğrencinin dili üretebilmesi için hedef dile yeterli düzeyde maruz kalması gerekmektedir.

Cevap B

71. Seçeneklerde verilen soruları yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin basamaklarına göre eşleştirelim:

- A → “Çocukların, Nasrettin Hoca'nın etrafını sarmalarının amacı nedir?” sorusunda, hatırlamayı gerektiren bir bilgi söz konusudur. > bilgi basamağı
- B → “Metinde geçen “yolunu gözleyen” sözü ile anlatılmak istenen nedir?” sorusunda, bilgiyi çevirip yorumlama söz konusudur. > kavrama basamağı
- C → “Metinde hangi hikâye unsurlarına yer verilmiştir?” sorusunda, bir parçanın yapısının incelemesi söz konusudur. > analiz basamağı
- D → “Çocuklardan biri Nasrettin Hoca'ya neden para vermiştir?” sorusunda, hatırlamayı gerektiren bir bilgi söz konusudur. > bilgi basamağı
- E → “Diğer çocukların yerinde olsanız konuşmayı nasıl sürdürdünüz?” sorusunda, özgün bir ürün ortaya koymayı gerektiren üretim, buluş söz konusudur. > sentez basamağı

Buna göre, E seçeneğinde verilen soru yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin daha üst bir basamağını karşılamaktadır.

Cevap E

72. Verilen parçanın genelinde, bir kavramla ilgili bilgi verme amacı söz konusudur, bu tarz metinlerin anlatım biçimi açıklamadır. Parçada geçen “Yüksek albedoya sahip bir cismin yüzeyi, gelen radyasyonun %80’ini yansıtır. Düşük albedoya sahip bir cismin yüzeyi, gelen radyasyonun sadece %10’unu yansıtır.” ifadesinde karşılaştırma ve sayısal verilerden yararlanma söz konusudur. “İklim uzmanları, yüksek albedoya sahip kar ve buzul örtüsünün hızla kaybının Dünya’daki ısı ve radyasyon oranını hızla artıracaklarını söylüyor.” ifadesinde tanık gösterme vardır. Buna göre, parçada benzetme yoktur.

Cevap D

73. Soru incelendiğinde öğrencilerin konuşma performanslarının sorgulanması amacıyla bir form düzenlendiğinden söz edilmektedir. Bu amaçla düzenlenen form konuşma becerisi değerlendirme formudur. Bu formda konuşmacıdan beklenen işlemlerin etkililiği sorgulanacaktır. İyi bir konuşma tutarlı olmalı, uygun materyallerle desteklenmeli, konuşmacının anlattıklarıyla beden dili uyumlu olmalı, konuşmada etkili bir giriş ve sonuca yer verilmelidir. Fakat konuşmacıdan dinleyicilerin kullanacağı dinleme yöntem ve tekniklerle ilgili yönlendirme yapması beklenmez. Dinleyicilerin doğru teknikler kullanabilmesi dinleme performansını değerlendirme sürecinde sorgulanmalıdır.

Cevap E

- 74.** 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı, 5. sınıf düzeyi okuma kazanımları şöyledir:

T.5.3. OKUMA

Akıcı Okuma

T.5.3.1. Noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okur.

T.5.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur.

Öğrencilerin seviyelerine uygun, edebî değeri olan şiirleri ve kısa yazıları türünün özelliğine göre okumaları ve ezberlemeleri sağlanır.

T.5.3.3. Farklı yazı karakterleri ile yazılmış yazıları okur.

T.5.3.4. Okuma stratejilerini kullanır.

Sesli, sessiz, tahmin ederek, grup hâlinde, soru sorarak, söz korusu, ezberleyerek ve hızlı okuma gibi yöntem ve teknikleri kullanmaları sağlanır.

Söz Varlığı

T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

a) Öğrencilerin tahmin ettikleri kelime ve kelime gruplarını öğrenmek için görseller, sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü vb. araçları kullanmaları sağlanır.

b) Öğrencinin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturması teşvik edilir.

T.5.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.

T.5.3.7. Kelimelerin eş anlamlılarını bulur.

T.5.3.8. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur.

T.5.3.9. Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.

T.5.3.10. Kökleri ve ekleri ayırt eder.

T.5.3.11. Yapım ekinin işlevlerini açıklar.

Yapım ekleri ezberletilmez, işlevleri sezdirilir. Kelime türetmenin mantığı kavratılır.

Anlama**T.5.3.12. Metin türlerini ayırt eder.**

Hikâye, fabl, masal, haber metni türleri tanıtılır. Metin türleri ile ilgili ayrıntılı bilgi verilmez.

T.5.3.13. Okuduklarını özetler.**T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.****T.5.3.15. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.****T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.**

Olay örgüsü, mekân, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı vb. gibi hikâye unsurları üzerinde durulur.

T.5.3.17. Metni yorumlar.

a) Yazarın bakış açısını fark etmeleri, olayları ele alış şeklini yorumlamaları ve öğrencilerin metinle ilgili kendi bakış açılarını ifade etmeleri sağlanır.

b) Metin içeriğinin yorumlanması sırasında metinlerdeki örneklerle ve ayrıntılara atıf yapılması sağlanır.

T.5.3.18. Metinle ilgili sorular sorar.**T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.**

Metin içi ve metin dışı anlam ilişkileri kurulur.

T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.**T.5.3.21. Görsellerden ve başlıktan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.****T.5.3.22. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.**

a) Resim ve karikatürleri yorumlayarak görüşlerini bildirmeleri sağlanır.

b) Haberi/bilgiyi görsel yorumcuların nasıl ilettikleri üzerinde durulur.

T.5.3.23. Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

a) Altını çizmenin, koyu veya italik yazmanın, renklendirmenin, farklı punto veya font kullanmanın işlevi vurgulanır.

b) Köprü metinlerin (Hipertekst) dış bağlantı olduğu belirtilir.

T.5.3.24. Okuduğu metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.

T.5.3.25. Medya metinlerini değerlendirir.

İnternet, sinema ve televizyonun verdiği iletileri değerlendirmeleri sağlanır.

T.5.3.26. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama olan katkısını değerlendirir.

Ama, fakat, ancak ve lakin ifadeleri üzerinde durulur.

T.5.3.27. Metinler arasında karşılaştırma yapar.

Metinleri biçim ve tür gibi açılardan karşılaştırmaları sağlanır.

T.5.3.28. Bilgi kaynaklarını etkili şekilde kullanır.

T.5.3.29. Bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.

Bilimsel çalışmalarda ağırlıklı olarak “edu” ve “gov” uzantılı sitelerin kullanıldığı vurgulanır.

T.5.3.30. Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.

T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, duygu belirten ifadeler, abartma, nesnel ve öznel çıkarımlar üzerinde durulur.

T.5.3.32. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

Benzetme (teşbih) ve kişileştirme (teşhis) söz sanatları verilir.

T.5.3.33. Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri ayırt eder.

T.5.3.34. Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgilere ilişkin soruları cevaplar.

Buna göre; A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler 5. sınıf düzeyi okuma becerisi öz değerlendirme formunda yer alabilir. “Metinde kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.” kazanımı 7 ve 8. sınıf düzeyi kazanımları arasındadır.

Cevap E

75. Seçeneklerdeki öğrenci cevaplarıyla öncülde verilen kazanımları eşleştirelim:

- A → “Dinlerken yarasaların fiziksel yapılarıyla ilgili olarak şunları yazdım: Bazı yarasaların kulakları, bazılarında bedenleri büyüktür.” > Dinleme stratejilerini uygular. (Not alarak dinleme söz konusudur.)
- B → “Ben olsam dinlediğimiz bu metne ‘Yarasaların Özellikleri’ başlığını koyardım.” > Dinlediklerine/izlediklerine yönelik farklı başlıklar önerir.
- C → “Dinlediğimiz bu metinde sayısal veri kullanılmış, dünyada yaklaşık bin yasa türü varmış.” > Dinlediklerinde/izlediklerinde başvurulan düşünceyi geliştirme yollarını tespit eder.
- D → “Ben ülkemizdeki yarasaları merak ettim, bunların ne tür meyveleri yediklerini merak ettim.” > Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.
- E → “Arkadaşıma, bu metinle ilgili ‘Vampir yarasalar hangi bölgelerde yaşar?’ sorusunu yöneltmek istiyorum.” > Bu seçenek, öncüldeki herhangi bir kazanımla ilişkilendirilemez.

Cevap E